

VENKOV A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Vánoční náměstí v Mostě

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

4/2019

Čtvrtletník
Okresní
hospodářské
komory Most

ROČNÍK 14 / 75. VYDÁNÍ / PROSINEC

Zpřísňujeme požadavky pro hospodaření s půdou...

Hlavní rozhovor s ministrem zemědělství
Miroslavem Tomanem
Str. 6–11

Zemědělství a krajina Mostecka...

Od nového ředitele úřadu Agrární komory Most
Jana Veleby
Str. 14–15

Historické civilizace vyschly a nepálily uhlí...

Článek od Jana Pokorného
Str. 28–29

ministr zemědělství ČR, Ing. Miroslav Toman CSc.

ŠKO-ENERGO dokáže zabránit poklesům napětí ve ŠKODA AUTO

Společnost ŠKO-ENERGO má odvahu určovat trend v moderních technologiích a opět to dokázala 1. listopadu, kdy v mladoboleslavském závodě uvedla do provozu unikátní zařízení, které funguje na bázi superkondenzátorů, tedy jako akumulátor energie. Projekt je první svého druhu u koncového zákazníka v Evropě a pro automobilku ŠKODA AUTO je praktickou odpovědí na otázku, jak vyřešit poklesy napětí v síti, které mají za následek výpadky ve výrobě.

Zařízení UGS (z anglického ultracapacitor grid stabilizer) vypadá sice nenápadně, ale pro průmyslového tahouna regionu má velký přínos. „Poklesy napětí a zálohování výrobních zařízení automobilky se v posledních dvou letech staly důležitým tématem a úkolem, se kterým se ŠKODA AUTO obrátila právě na ŠKO-ENERGO jako na partnera energetických dodávek a služeb. Naše know-how jsme propojili s návrhy expertů ze společnosti E.ON ČR, konkrétně s její dceřinou firmou Local Energies, jako dodavatelem a investorem zařízení. Výsledkem této spolupráce byl návrh unikátního záložního zdroje UGS na bázi superkondenzátorů. Toto zařízení je schopné dodat potřebnou energii v případě krátkodobého poklesu napětí a udržet hladinu napětí na nominální hodnotě,“ upřesňuje jednatel společnosti ŠKO-ENERGO Ing. Tomáš Kubín.

Zařízení rozpozná pokles napětí do 10 milisekund a do dalších 10 milisekund přepne zařízení na čerpání záložní elektrické energie z UGS, přičemž je schopno dodat výkon 1 MW až po dobu 1,5 sekundy. Tomu odpovídá celkové množství energie 1,5 MJ.

V posledních letech přibývá poklesů napětí jak v distribuční síti vysokého napětí 110 kV, tak v přenosové soustavě 400 kV. Problémy způsobují připojované obnovitelné energetické zdroje do sítě nebo například klimatické vlivy. Následky poklesů jsou pro automobilku zásadní, protože v její výrobě dochází k výpadkům řídicích systémů a robotických linek. Jako prioritní pracoviště si proto vybrala lakovny v Mladé Boleslavi a v Kvasínách, kde se ztráty ve výrobě z kapacitních důvodů dohánějí nejobtížněji.

„Osobně jsem si oddechl až ve chvíli, kdy jsme zařízení podrobili první ostré zkoušce a citliví roboti na lince v lakovně pracovali nerušeně dál. Ani to s nimi nehnulo. Teprve tehdy jsem s jistotou věděl, že jsme to dokázali,“ dodal k unikátnímu projektu UGS Ing. Milan Poddaný z týmu energetiků ze ŠKO-ENERGO.

Motto:

*Komu není rady, tomu není pomoci.
České přísloví*

Vážení čtenáři,
i když základním posláním TEMA nejsou horké aktuality, přesto je nutné zmínit se o jedné, kterou je v poslední době víze vyúsťující v poměrně chaotický a nesmyslný úprk od uhlíkové energetiky – ropa, plyn, biomasa a zejména uhlí jsou těmi dábly. Celé snažení se nazývá dekarbonizací a našim, ale zejména Evropským snahám jistě tleská okolní svět, protože eliminace silného ekonomického hráče ze světového trhu je lákavou vizí ostatních kontinentů a ten náš je soustem velmi lákavým. Lze jen opakovat námi již mnohokrát řečené – „ochrana životního prostředí není téma pro chudé“. Těto problematice se mimo jiné věnovalo letošní Energetické fórum Ústeckého kraje a veškeré materiály z něj jsou také soustředěny ve speciálním vydání TEMA, které je, kromě úřadu, také k dispozici na webových stránkách OHK Most.

Nicméně vraťme se k základnímu tématu tohoto čísla, které je věnováno venkovu a ani toto téma prakticky není vzdáleno tolik diskutovanému životnímu prostředí. Pozvání k hlavnímu rozhovoru tentokrát přijal pan ministr zemědělství Miroslav Toman. Už se stalo jakousi zvyklostí, že téměř do každého čísla se nám vrací téma vzdělávání. Je i zde a poučná je také úvaha děkana Pedagogické fakulty UJEP Jiřího Škody o tom, proč nejsou učitelé. O kontroverzním rozhodnutí vlády o odložení povinné matematiky u maturit jsme psali minule, ale protože toto téma není ukončené, požádali jsme v rubrice JO-JO o názor pana ministra průmyslu a obchodu a ten raději pověřil odpovědí svého náměstka pro řízení sekce průmyslu a podnikání Eduarda Muřického, jehož stručnou odpověď předkládáme.

Vrátím-li se k hlavnímu tématu, pak venkov je bytostně spojen se zemědělstvím a životním prostředím a nabízíme proto řadu myšlenek na toto téma. Z nich bych si dovolil upozornit na prezentaci nového ředitele úřadu naší sesterské místní Okresní agrární komory, kterým se nedávno stal Jan Veleba. Ač by se to na první pohled nezdálo, s naším venkovem a krajinou souvisí čím dál tím více problematika energetiky a článek Jana Pokorného snad pomůže k otevření očí. A slovy Jiřího Mánka jsme se věnovali také kůrovci.

Nechybí ani naše pravidelné rubriky, a protože náš venkov je více jak města, spojen s lidovým mudroslovím, tak i náš drzý smajlík jimi obohatil své drzosti a na svém pravidelném místě je také.

Vážení čtenáři,

až při zpravování titulní strany jsem si uvědomil, že jsme se v obsahu tohoto čísla tematicky vůbec nevěnovali přicházejícím vánočním dnům, které jsou ve svých tradicích historicky s venkovem spjaté, a proto mi dovolu, abych vám alespoň v závěru mých úvodních slov popřál krásné a pohodové prožití těchto dnů klidu a míru. Pro oprávněné i samozvané „kormidelníky“ našich životů, bych si ještě dovolil použít bonmot pana Jiřího Mánka z jeho článku – „Bůh je jenom jeden a nejste to vy“.

Přeji krásné zimní dny a úspěšný rok 2020.

S úctou

Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Ing. Eduard Muřický

Že pro náš, existenčně průmyslově zaměřený stát, který navíc neopývá nerostným bohatstvím, je největším bohatstvím a podmínkou prosperity vzdělané obyvatelstvo, a to zejména v technických oborech, je vcelku všem rozumně uvažujícím jasné. Poněkud jasnější to je podnikatelům, dnes marně shánějících na trhu práce technicky vzdělané zaměstnance, a to dnes již na všech úrovních alespoň deklarované dosažené vzdělanosti. Po oslavách státního svátku 28. října jsme zaregistrovali poněkud šokující usnesení vlády silně zavánějící populismem, která na návrh ministra školství hodlá Parlamentu navrhnout zrušení povinné zkoušky z matematiky u maturit. Tomuto tématu jsme se věnovali na stránkách TEMA již mnohokrát a naposledy v minulém čísle jsme matematice opět věnovali poměrně veliký prostor. Dovolíme si po našich diskusích tvrdit, že zmiňovaný počin vlády, pokud bude realizován, je další tvrdou ránou české vzdělanosti, zejména té technické, navíc s řadou doprovodných negativních dopadů. Čas sice ukáže, kdo měl pravdu (stejně jako jsme ji měli kdysi při zavádění maturit na učiliště, varující před následným nedostatkem řemeslníků), ale co nám to bude platné. Ale svět potřebuje i montovny. Nicméně usnesení vlády je zřejmé, jak to odpadne v Parlamentu se dnes neví, ale názor gesčního ministerstva podnikatelů a průmyslu by čtenáře TEMA jistě zajímal.

Proto jsme požádali o názor náměstka ministra průmyslu a obchodu pro řízení sekce průmyslu a podnikání Eduarda Muřického. Redakce

Pane náměstku, jaký máte osobní názor na záměr opětovného odložení povinné zkoušky z matematiky u maturit?

Vnímáme to tak, že nejde o zrušení záměru, ale o jeho odložení v čase. Z důvodu, že na to školy nejsou připraveny. Obecně matematiku MPO chápe jako základ přírodních a technických věd.

Ing. Eduard Muřický

*Přeji Vám krásné prožití vánočních svátků,
nejlépe v dobré společnosti Vašich nejbližších.
Do nového roku hodně zdraví, pohody a štěstí
v osobním i pracovním životě.*

Pf2020

*Váš hejtmán
Oldřich Bubeníček*

Ústecký kraj

OBSAH

TEMA
technika | ekonomika | marketing | aktuality

vydává: Okresní hospodářská komora Most,
Višňová 666, 434 01 Most, tel.: 417 637 404,
email: imp@ohk-most.cz, www.ohk-most.cz

IČ: 48290661

Redakční rada:

vedoucí redakce: Petr Matoušek

předseda redakční rady: Ing. Jiřina Pečnerová

členové: Ing. Jiří Vích, MBA, Monika Rosová

sazba a tisk: TISKÁRNA K&B s. r. o., čtvrtletník

náklad: 2 500 výtisků, povolení MK ČR E 16676

Distribuci zajišťuje DIGITAL-ICT, spol. s r.o.

Neoznačené fotografie: úřad OHK Most

Celé znění redakčně zkrácených článků
naleznete na webových stránkách OHK Most
– www.ohk-most.cz

Jung, Muřický – Editorial, JO-JO	3
Jung – Postsriptum	5
Toman – Rozhovor s ministrem zemědělství	6-11
Veleba – Okresní agrární komora Most–Teplice má nového ředitele	14-15
Pillár – Podnikání na venkově trochu jinými očima	17
Valvoda – Venkov a podnikání	18
Soukup – Factum est factum	19
Jochman – Venkov a podnikání	20
Aster – Opravdoví přátelé koheze?	22
Veverková – Regionální tripartitu zajímá vzdělávání, bezpečnost, sociální oblast i energetika	23
Načrtnuto... od Lucie Bartoš	24-25
Pokorný – Historické civilizace vyschly a nepálily uhlí	28-29
Mánek – Klima – Kůrovec – Kalamity	30-33
Trögl – Environmentální problémy a zjednodušování	34
Wiesner – World Canals Conference 2020 v Lipsku	36
Jost, Drescher – Jednoduše nakupovat online	37
Hájek – Jeden z možných příkladů, jak zaujmout mezinárodní vědeckou veřejnost tématikou Mostecká	38-39
Škoda – Proč nám chybí 6000 kvalifikovaných učitelů?	40-41
Šlajsa, Hanus, Hladký – Ulrika von Levetzow – Anděl ve třpytu par	42-43
Kružik – Jedovaté plody politické korektnosti	44-46
Česko – saské cesty 2019	46
Dobrý list komory VŠ, VOŠ 2019	47
SPO-NA vyhlašuje Krušnohorská „NEJ“ 2019	48
Drzý smajlík	49
Volprecht – Otázka na závěr	50

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ, DNES JEN S MÍRNOU NADSÁZKOU

Motto:

*Čeho je moc, toho je příliš.
České lidové úsloví*

Podzim letošního roku byl mimo jiné i ve znamení 101. výročí vzniku naší samostatné republiky Čechů a Slováků. Veřejností je velmi vnímán a také idealizován fenomén první republiky, ale ono těch republik bylo více a je dobré si je pro souvislosti tak nějak připomenout. Pomineme-li různé nuance, pak by časová osa republiky mohla vypadat asi takto:

První (euforická) Československá republika se datuje od roku 1918 a vydržela do pochmurného roku 1938.

Druhá (smutná) republika, vč. Protektorátu se eviduje od roku 1938 a přečkala válečná léta do roku 1945.

Třetí (rozpačitá) republika byla ustanovena v roce 1945 a trvala krátce jen do roku 1948.

Čtvrtá (rozporuplná) republika se zapisuje do dějin od roku 1948 do roku 1960.

Pátá (nadějná) již socialistická republika je zaznamenána od roku 1960 do roku 1969.

Šestá (zlomová a názvově zmatečná) již federativní republika Čechů a Slováků je situována od roku 1969 do roku 1992.

Sedmá a zároveň první (uvidíme jaká) již samostatná Česká republika se datuje od roku 1993 a trvá dodnes.

Renomovaní historici by v mém lehce komentovaném přehledu jistě našli nějakou tu mušku, ale je fakt, že na tak malý národ máme těch republik za 100 let možná až přespříliš. Nicméně dospěli jsme v klidu a míru posledních let do té dnešní republiky svobodné a demokratické. Ono těch 101 let není až tak kdovíjaké výročí, ale jedničky a nuly jsou symbolem digitálního věku, který by měl lidstvo výrazně oprostít od výkonu práce. Ale vtírá se otázka, jestli i v kontextu té řady republik nemáme těch břemen na „krku“ desetimilionové republiky tak trochu moc. Je to k zamyšlení. Mluví se o zbytečnosti Senátu, 14 krajů také není levná záležitost, stejný počet ministerstev a na nich navěšených institucí, na stovku vysokých škol je spíše úsměvné, ale devět stran a hnutí v Poslanecké sněmovně už úsměvné není. Máme neskutečné množství, na státním rozpočtu, visících tzv. neziskových organizací, které mnohdy pod různými hlavičkami brojí i proti svým financierům. Zůstaneme-li na našem podnikatelském písčátku, pak prakticky nespočítatelné množství různých podnikatelských uskupení, vzniklých po hloupém zrušení asi tři měsíce platného povinného členství v Hospodářské komoře k důstojnosti našeho podnikání, nepřispívá.

Ale pokud na to vše ještě máme – budiž a až nebudeme mít, tak se to nějak vytříbí. Jsme udatný a flexibilní národ.

**„Demokracie má své chyby,
protože občané
mají své chyby.
Jaký pán, takový krám.“**

Nicméně základy té dnešní demokracie jsou spojeny s tou republikou první a jejím představitelem Tomášem Garrigue Masarykem, který jako uznávaný a historicky přední český představitel demokracie jednou k demokracii řekl: **„Demokracie má své chyby, protože občané mají své chyby. Jaký pán, takový krám.“** Často také říkal, že demokracie je diskuse. Ovšem, a zejména dnes, samotný pojem demokracie patří do pojmů ošidných a každému vítěz jej chápe a chápal poněkud jinak (např. *dnešní poslanec tlachající hodiny za řečnickým pultem o ničem, je také vnitřně přesvědčeným, demokracií stvořeným demokratem*). Nicméně bylo by dobré si připomenout jakousi definici, kdy **„Demokracie je forma vlády, ve které se všichni občané rovně podílejí – přímo nebo nepřímo skrze volené zástupce – na navrhování a přijímání zákonů, kterými se řídí jejich společnost“**. Zkrátka, vláda lidu. (Pojem pochází z řeckého *δημοκρατία* (dēmokratía), „vláda lidu“, složeno z *δήμος* (dēmos) svobodný občan země a *κράτος* (kratos) vládnout).

**„Demokracie je forma vlády,
ve které se všichni občané
rovně podílejí
– přímo nebo nepřímo
skrze volené zástupce –
na navrhování
a přijímání zákonů,
kterými se řídí
jejich společnost.“**

Teoretická demokracie, tedy i ta naše zastupitelská s poměrným zastoupením (v našem provedení silně neosvědčeným), má celou řadu „pilířů“, ale základní podstatou jsou **svobodné volby**, což byl také u nás hlavní cíl a heslo změn v roce 1989. Pomineme-li všechny hříchy a nepovedenosti minulých let, pak právě svobodné volby se staly a jsou tou pravou ikonou a jistotou naší společnosti. Z nich pak vychází další pilíř, a to respekt k vládnutí a vládě, mnohdy i ekvilibristicky poskládané většiny. Právě

respekt a úcta k výsledku oněch svobodných voleb je tím neuralgickým bodem naší současné společnosti. Z těch pilířů a svobod, které jsou součástí demokratické společnosti je mnoho, ale zejména v posledních dnech z nich vyčnívá nezpochybnitelné právo veřejně vyjádřit svůj názor, samozřejmě za daných podmínek, a i forma může být různá. Mluví

**„Demonstrace
je shromáždění lidí
na veřejném prostranství
za účelem předvedení
společného názoru,
zpravidla politického rázu.“**

o různých demonstracích, se kterými se v posledním období „roztrhl pytel“.

Když už jsem u těch definic, tak by bylo dobré si připomenout i tuto: **„Demonstrace je shromáždění lidí na veřejném prostranství za účelem předvedení společného názoru, zpravidla politického rázu“**. Za povšimnutí stojí to veřejné prostranství, kde naše policie jako v jiných zemích ohlíží vagabundy, kteří s využitím anonymity davu, někdy ničící pod různými bohulibými hesly majetek, ať už je kohokoliv. Tedy ohlíží jak když, ale prostředky k tomu má a alespoň se je snaží využít. Pomineme-li mnohdy absurdní předmět demonstrací, kdy se třeba demokraticky demonstruje proti nelibivšímu se výsledku základního pilíře demokracie (svobodných voleb), pak značně znepokojivé se ukazují demonstrace na soukromém majetku, jehož státní ochrana je také základní princip demokratického státu. Zde už policie tak aktivní není, ne-li prakticky nečinná a pokud je heslem cokoliv co nějak souvisí s životním prostředím, nejlépe nějak s CO₂, pak chudák majitel.

Na druhé straně se možná v našem legislativním prostředí policistovi s „gipsem“ a médiu (i opoziční poslanec si přisadí) za zády nelze moc divit. Zkrátka demonstrace se stávají naší realitou a budeme si na ně muset asi zvyknout a jen doufat, že vrcholem hrdinství bude nadále jen hozené vajíčko.

Vážení čtenáři, tato rubrika slouží spíš k pobavení a o vážných problémech hovořila v minulých číslech s ironií a velkou nadsázkou. Dnes je tomu jinak.

Tak tedy pardon a přeji krásné a pohodové sváteční dny.

Ze zdrojů Wikipedie volně sestavil a doplnil

Ing. Rudolf Jung

Rozhovor s ministrem zemědělství

Motto:

„Ve městě se tomu říká krásné počasí.

Na venkově sucho.“

Valeriu Butulescu 1953

Dnešní hlavní téma jsme zaměřili na problematiku venkova, „venkovského“ podnikání a všemu co s tím přímo i nepřímo souvisí. S venkovem bylo vždy nerozlučně spojováno zejména zemědělství, i když už to z pohledu tradic vypadá dnes trochu jinak. K tradičnímu hlavnímu rozhovoru jsme tentokrát pozvali ministra zemědělství pana Ing. Miroslava Toman, CSc. a diskusním partnerem je předseda OHK Most Ing. Rudolf Jung. Redakce

Kdo je Ing. Miroslav Toman, CSc.?

Ministr zemědělství od 27. června 2018. Vystudoval Českou zemědělskou univerzitu (dříve Vysoká škola zemědělská) v Praze. Odbornou praxi zahájil ve funkci zootechnika zemědělského družstva. Zemědělství se věnoval i ve většině pozdějších funkcí v soukromých podnicích i ve veřejných subjektech. V letech 2002–2006 byl náměstkem ministra zemědělství, od července 2013 do ledna 2014 byl ministrem zemědělství v úřednické vládě premiéra Jiřího Rusnoka. Byl prezidentem Potravinářské komory ČR, Agrární komory ČR. Působil jako diplomat ve Washingtonu a v Bratislavě. Je poradcem prezidenta ČR.

Jung

Pane ministře, je mi potěšením uvítat Vás opět na stránkách TEMA. V prosinci 2016 jsme spolu vedli rozhovor na téma potravinové bezpečnosti, tenkrát ještě jako s prezidentem Agrární komory ČR. I když se k potravinové problematice jistě dostaneme, pro úvod bych volil v souladu s hlavním tématem tohoto čísla, obecnější pohled na náš venkov. Jsme v době, kdy registrujeme 30 let od zásadních společenských změn v našem státě, a i když to není z hlediska historie a tradic významný čas, přece

jenom náš venkov dostal jinou tvář. Ponecháme-li stranou nově vyrostlá satelitní městečka v okolí velkých měst, což je spíš téma pro psychology a architekty, pak i ty klasické „vesničky naše střediskové“ na první pohled mají tu tvář i společenskou roli poněkud jinou. Mohl byste, pane ministře, trochu zafilosofovat nad dnešním stavem a perspektivami našeho venkova, stále ještě spojeného se zemědělstvím, vlivem na krajinu, možná i s naším chalupářstvím?

Toman

Je pravdou, že současný venkov potřebuje motivaci i konkrétní podporu tak, aby lidé měli zájem tam nadále žít, nacházet tam práci, ale mít také možnost zábavy a trávení volného času. A aby tento zájem a možnosti měli, je důležité, aby tam pro ně fungovaly například služby, obchod, již zmíněná zaměstnanost a obslužnost. Z mého pohledu ministra zemědělství je důležitá i péče o krajinu a řešení aktuálních výzev, jako je sucho, kůrovcová kalamita či efektivní pozemkové úpravy. Proto jezdím do krajů, domlouvám se se starosty i hejtmany, prostě snažím se přímo na místě zjistit, co lidi trápí a společně hledat řešení.

Při tvorbě programů a opatření Programu rozvoje venkova (PRV) spolu s Operačním programem Rybnářství nám pomáhají i cenné poznatky z praxe různých nevládních organizací, které jsou partnery našeho

ministerstva. My pak můžeme reagovat na konkrétní požadavky a zaměřit podpory tak, aby odpovídaly specifické situaci ve venkovských oblastech, a ty se rozvíjely.

Ale budu konkrétní. I v dalším programovém období Společné zemědělské politiky bude možné z našeho resortu přispět na rozvoj těchto aktivit v předpokládané částce 3 až 3,5 miliardy korun. Jen vysvětlím, že jde o peníze na celé programové období na spolufinancování PRV, kdy my do něj přispíváme 5 procenty. Chceme, aby lidem žijícím na venkově tyto peníze pomohly konkrétně, cíleně. Naš Program rozvoje venkova nabízí podporu mikro, malých a středních podniků prostřednictvím investic například do hmotného majetku, do zemědělských podniků a také na zahájení činnosti mladých zemědělců. A to je důležité vzhledem

k negativnímu trendu vylidňování venkova spojeného s generační výměnou: nabídnout jim dostatečnou podporu nesvázanou zbytečnou byrokracií. Ostatně neplatí to jen pro mladé zemědělce, ale pro všechny. Horkým tématem je také obsluha venkova zejména v podobě pojiždných prodejen. I ty se snažíme podporovat z PRV. Například v operaci Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů je alokováno 500 milionů korun. Podpořit je můžeme i z operace Horizontální a vertikální spolupráce

mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů. Tam je 20 milionů korun.

Významně podporujeme i rozšíření infrastruktury vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Stejně jako propojení veřejných vodovodů tak, aby lokální vodní zdroje byly dostatečné, připravena je rozsáhlá investice na obnovu a rozšíření vodárenských soustav pro zabezpečení převodů vody do míst, kde nejsou dostatečné kapacitní vodárenské zdroje.

Lidstvo na všech kontinentech řeší své problémy a témata, která považují za zásadní. Ovšem v poslední době by se dalo nazvat jedním univerzálním tématem téma tzv. klimatických změn. Lidstvo, tedy jeho blíže neurčená část, si našla také svého nepřítelce a dábla, kterým se staly oxidy uhlíku a zejména oxid uhličitý. Názory na jeho vliv na ony změny klimatu rozdělují laickou, ale zejména odbornou veřejnost na dva tábory navzájem se osočující v prostoru mezi omylem a podvodem. Problémem je, že v řešení tohoto problému není lidský soudce, a ta autorita nejvyšší, tedy příroda, bohužel směrnice a nařízení zatím psát neumí a má navíc na vše dostatek času. Nejen vědci a pseudovědci se nemohou shodnout, ale i státy mají na tento problém různé názory. Brazílská vláda klidně nechá vypalovat ve velkém své deštné pralesy, tzv. plíce planety, a na druhé straně třeba Německo se vzdává (tedy zatím) uhlíkové a jaderné energetiky i za cenu ekonomického sebeпоškozování. Zde

se hodí mnou dost často používaný citát „Ochrana životního prostředí není téma pro chudé“.

Nicméně na planetě se s klimatem něco děje a ať je to zapříčiněno lidskou činností nebo pravidelnými etapami, je to nesporný fakt, a ten by se dal charakterizovat i zjištěním, že lidové pranostiky a moudra přestávají platit. Nebudeme-li rozebírat všechny aspekty tohoto problému, pak je tu jeden, který výrazně ovlivňuje i náš středoevropský region, a to je sucho. Je jistým paradoxem, že celkový úhrn srážek na našem území se příliš nemění, ale mění se jejich intenzita v množství a čase. Naše krajina prý ztratila schopnost zadržet vodu. I toto je známo a tady by se asi dalo připustit, že vliv člověka na vzhled a využití krajiny zemědělstvím a lesnictvím má vliv zásadní. Mohl byste, pane ministře rozebrat, co se udělalo špatně a proč asi? Také, jak z toho v dnešní, různými právy svázané společnosti ven? Přeci jenom zemědělství je základem existence a vždy bylo.

Ano, změna klimatu, její dopady a nutnost reagovat jsou jedním z klíčových témat naší doby. A přestože k různým klimatickým změnám dochází od vzniku této planety, poslední desetiletí ukazují, že ten proces změn se zrychluje. To nás vede k tomu, že nemůžeme dál otálet s přijímáním a realizací opatření, které následky zemědělského i hydrologického sucha zmírní a naopak posílí odolnost České republiky proti následkům změny klimatu. Je ale nutné si uvědomit, že všechny aktivity pro boj se suchem jsou časově náročné. Zavádění změn, které ovlivní způsob hospodaření v zemědělství, management krajiny a navýšení akumulace vody v nádržích pro posílení našich vodních zdrojů, které začaly být na hranici možností, komplikují například majetkoprávní vazby k pozemkům.

Není pochyb, že je naprosto nezbytné změnit nebo upravit styl hospodaření, posílit podíl organické hmoty v půdě, což výrazně zvýší objemy zadržené

vody. Je také nutné zabránit rychlému povrchovému odtoku srážkových vod z polí, který navíc působí vodní erozi. Proto jsme přišli s nařízením, že od ledna 2020 nemohou být půdní bloky, ohrožené erozí, s jednou plodinou v ploše nad 30 hektarů. Šli jsme však ještě dál, takže od ledna roku 2021 bude toto nařízení platit pro veškerou standardní ornou půdu. Iniciovali jsme také úpravu vodního a stavebního zákona, takže bude možné zrychlit a zjednodušit výstavby malých vodních nádrží a terénních úprav s plochou do 2 hektarů a s hrázemi do výšky maximálně 2,5 metru. Podobně jsme přišli s iniciativou posílit ochranu vodních zdrojů v ústavě. Vzhledem k tomu, že jde o vážný krok, vypracovali nám odborníci z Právnické fakulty Univerzity Karlovy analýzu a jednáme o tom s dalšími odborníky. Cílem je šetrnější zacházení s vodou a dalším přírodním bohatstvím a zmírnění dopadů sucha.

O řešení problematiky sucha jednal ministr zemědělství Miroslav Toman na Rakovnicku, které patří v Česku mezi oblasti suchem nejvíce postižené. V Chrástanech navštívil společnost Lupofyt, která pro své chmelnice využívá závlahový systém. Právě na podporu obnovy a budování závlah je určen jeden z programů MZE.

Voda je pro nás zkrátka absolutní prioritou, o našich opatřeních bychom si mohli povídat dlouhé hodiny. Třeba o tom, že do konce volebního období plánujeme vybudovat, opravit, rekonstruovat nebo odbahnit více než 1200 rybníků a malých vodních nádrží. S nadsázkou říkám, že v průměru co den – to jeden rybník. Mimochodem, téměř čtvrt století nebyla v České republice postavena žádná větší přehrada, přestože změnu klimatu pocítujeme už

delší dobu. Nám se podařilo připravit k realizaci několik projektů, například nádrže Senomaty a Šanov na Rakovnicku, kde předpokládáme zahájení stavby už za necelé čtyři roky. Na ministerstvu máme mnoho programů, kterými přispíváme k omezení následků sucha. Od roku 2015 jsme na ně poskytli více než 30 miliard korun.

Dostáváme se k dalšímu ožehavému tématu, a to jsou lesy. Nevím, jestli jste také slyšel zajímavou úvahu, že uhlí zachránilo evropské lesy, protože kdyby se neobjevilo, aktéři poslední průmyslové revoluce by všechno dřevo spálili ☹️ – to jen tak na okraj. O tom, že v Amazonii a v Africe jsou i dnes pro obživu a profit vypalovány cíleně pralesy jsem již mluvil, ale my jsme si v rámci tolerance zpovynaných ekologických aktivistů vypěstovali kůrovce. Ještě dnes mám v živé paměti přivazující se aktivisty k napadeným stromům na Šumavě – kde dnes jsou a proti čemu právě protestují? On to

není jen kůrvec. Kormoráni devastují naše rybníky, o hraboších se toho také namluvilo hodně, kloubnatka likviduje smrky v Krušných horách, vlci žerou ovce, u zmatených medvědů se čeká na fatální událost a sám byste jistě mohl hravě doplnit. Možná, že pro média není kůrvec tématem pro stav v okolních státech, ale o takové kalamitě jako u nás není slyšet z okolních států. Ovšem byly zaznamenány hlasy z Rakouska a Bavorska o nedostatečné likvidaci onoho brouka. Jak to, pane ministře, vidíte Vy a je z toho drahé poučení i pro jiné případy?

České lesy čelí nebyvalé kůrovcové kalamitě a já nechci spekulovat o případných chybách předchozích generací. Je na odbornících, na vědecké obci, aby rozkryla příčiny tohoto stavu a je potřeba pracovat s odbornými podklady, které nám pomohou pečovat o lesy tím nejvhodnějším způsobem, abychom do budoucna zajistili odolné

lesy, které budou plnit všechny své funkce. Našich aktivit je opravdu hodně, nemůžu vyjmenovat všechny, ale chci zdůraznit, že současný stav bereme vážně a odpovědně. Nezpochybnitelnou příčinou současného chřadnutí lesů je klimatická změna. Její následky ovlivňují nejen lesní hospodářství a navazující dřevozpracující průmysl, ale i zadržování vody

Při loňském jednání na jižní Moravě se ministr Toman a komisař pro zemědělství a rozvoj venkova EU Phil Hogan shodli, že nová pravidla Společné zemědělské politiky musí být pro zemědělce jednoduchá a srozumitelná. Podle Miroslava Tomana má být v zemědělství méně byrokracie a více přínosů pro krajinu a celou společnost.

v krajině a ochranu půdy, jak už jsme o tom mluvili. Přírodní a klimatické podmínky se mění příliš rychle, než aby lesy ve stávající podobě mohly samy přiměřeně reagovat a zároveň plnit všechny své funkce. K našim hlavním úkolům proto patří zpomalit průběh kůrovcové kalamity, zajistit následnou obnovu stabilních lesů a vytvořit podmínky vlastníkům a správcům lesa.

Naším cílem je zajistit lesy smíšené, druhově pestré, které budou lépe odolávat klimatickým extrémům. Proto jsme přijali řadu opatření, například tzv. Generel obnovy lesních porostů po kalamitě. Je vodítkem pro majitele lesů, které jim pomůže obnovit kalamitou zničené lesy. Od roku 2018 jsou ve státním podniku Lesy ČR omezeny úmyslné smrkové těžby, abychom uvolnili kapacity na zpracování kůrovce a kůrovcového dřeva. Od letošního 1. ledna platí vyhláška o zpracování oblastních plánů rozvoje lesa, která mimo jiné zvýšila podíl melioračních a zpevňujících dřevin – tedy jedlí a listnáčů použitých při obnově lesa. Chceme zkrátka vysadit pestré lesy, které lépe odolají změně klimatu. Zavedli jsme také přípravné dřeviny, které mohou pomoci úspěšně zalesnit kalamitní plochy.

Kromě mnoha dalších opatření je samozřejmě důležitá také finanční pomoc vlastníkům lesů. Příspěvky především na obnovu, zajištění a výchovu lesa jsme meziročně navýšili z loňských 732 milionů na letošních 1,15 miliardy korun. V rámci Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu jsme letos zavedli podporu úvěrů pro nákup lesnické techniky, na kterou jsme uvolnili zhruba 300 milionů korun. Senát schválil naši vládní novelu lesního zákona, která umožní další finanční podporu vlastníkům nestátních lesů. Za roky 2017 a 2018 budeme moci vlastníkům vyplatit až 2,5 miliardy korun. Jde o nejzásadnější finanční podporu vlastníkům lesa na zvládnutí kůrovcové situace.

A součástí opatření k zajištění stabilních a druhově pestrých lesů je změna myslivosti a úprava stavů spárkaté zvěře. Ta může působit významné škody a být hrozbou pro nově vysazené lesní porosty. Proto jsme upravili doby lovu spárkaté zvěře. Dokončujeme také Koncept lesního hospodářství na další období, která vzniká ve spolupráci s dalšími ministerstvy, lesnickými fakultami, výzkumnými institucemi, zástupci vlastníků a ekologických organizací.

Není pochyb a v našem zahrádkářském národě to platí min. dvojnásob, že základním posláním zemědělství je obživa národa, ovšem filosoficky je to otázka, zda národa lokálního nebo „evropského“. Doprovodným úkolem je pak tvorba a péče o krajinu. Toto svaté poslání je však v dnešním tržním světě zářmováno do podnikatelského prostředí a jako v jiných oborech deformované dotační politikou, a ta zas politikou obecnou. Je známým faktem, že jsme za posledních 30 let ztratili potravinou soběstačnost takřka ve všech základních komoditách zemědělské výroby. Naši zemědělci ztratili konkurenční schopnost a v ekonomických problémech se potácející zemědělec asi nebude mít starost o sedlácká moudra v péči o půdu, a to zejména když se u nás hospodaří na pronajaté půdě prý až v 80 %. Tento stav byl způsoben nedostatkem kapitálu zemědělců, což nemá cenu teď

rozebírat – prostě stalo se. K poněkud diskutabilním tématům patří dotační politika zejména EU, kam jsme vstoupili. Podle mého názoru tato politika ovlivněná i silou vyjednávačů členských států dostala naše zemědělství, a to i v roli „pečovatelu“ o krajinu, do nezáviděníhodné situace. Že role vůdčích osobností ve strukturách EU hraje také roli významnou je asi jasné též. I laikům se jeví významný dovoz dotovaných potravin a komodit z Polska a mezi našimi zemědělci hlodá otázka, jaký dopad pro náš zemědělský venkov a jeho podnikání by mělo případné zvolení polského kandidáta do funkce komisaře pro zemědělství v Evropském parlamentu? Jak vidíte současný stav v našem a evropském zemědělství a onu zmíněnou dotační politiku v širším kontextu? Související otázkou je také dilema – malé, či velké zemědělské podniky?

Už více než rok se velmi intenzivně vyjednává nad legislativními návrhy, které loni v červnu představila Evropská komise v souvislosti s novou podobou Společné zemědělské politiky (SZP). A nám jde o to, aby měla jednodušší pravidla, silný rozpočet a dostatečnou flexibilitu, která zohlední specifika jednotlivých členských států. Tato vyjednávání o víceletém finančním rámci jsou vždy nesmírně obtížná a vzhledem k tomu, že peněz má být méně, debata je složitější než v minulosti. Pro nás není návrh ideální. V případě České republiky se mají přímé platby krátit o čtyři procenta a obálka rozvoje venkova o 16,5 procenta a s tím nesouhlasíme. S čím souhlasíme, je, že má mít zemědělství větší ambice, pokud jde o ochranu klimatu a ochranu životního prostředí, ale zemědělci musí být více motivováni a odměněni. Pro ilustraci doplním, že ve stávajícím období, které končí příští rok, máme na přímé platby

k dispozici 6,1 miliardy eur, v sedmiletce od roku 2021 to má být 5,9 miliardy eur, tedy o 200 milionů méně. V Programu rozvoje venkova se platby zkrátí z 2,17 miliardy eur na 1,81 miliardy eur.

A k Vaší otázce, zda malé či velké podniky, musím zopakovat to, co stále říkám, že máme velké podniky, které hospodaří dobře a špatně a máme malé podniky, které hospodaří dobře a špatně. Takže říkám, pojďme dodržovat základní pravidla, tedy organickou hmotu do půdy, trvalou péči o krajinu, zadržování vody v krajině, protierozní opatření. To jsou věci, které musí dodržovat malí i velcí bez rozdílu. Pokud to dělat nebudou, sáhne jim na dotace. Ale abych to shrnul, nebudu říkat, jestli podporuji velké nebo malé podniky jako někteří moji předchůdci. Chci to obecně nastavit spravedlivě.

Rád bych se vrátil k oněm 80 % pronajaté půdy, na které naši zemědělci hospodaří. Ono se o tom moc nemluví, ale mohl byste to, pane ministře potvrdit nebo vyvrátit? Je znám podíl českého vlastnictví půdy? Našemu českému sebevědomí moc nepřispívá, že náš hospodářský potenciál je také ovládán zahraničním kapitálem podobným procentem, česká banka prakticky není žádná, prodali (a tak bychom to měli nazývat) jsme dokonce

i vodu. Města a obce prodaly (mnohdy s následnou ostudou) nejen své akciové podíly v pro obce důležitých společnostech, ale také např. své bytové domy a teď se diví, kam to dospělo, a vyvíjejí snahy o dotace na zpětné odkupy. Víím, že v dnešním globálním světě je na to vlastnictví jiný pohled, ale vše má své meze. Jaký na to máte názor Vy?

Nepochybně by bylo ideální, kdyby každý zemědělec hospodařil na svém, ale vzhledem ke struktuře našeho zemědělství a historickému vývoji to tak není. Nájemce, který půdu nevlastní, nemusí cítit takovou odpovědnost za to, co s půdou, na které hospodaří, v budoucnu bude. Samozřejmě to ale neplatí paušálně, naopak mnozí se o pronajatou půdu starají lépe, než by se staral sám majitel. A abychom mohli půdu minimálně ve stejném, spíše však v lepším stavu předat následujícím generacím, měl by na tom

mít zájem majitel i ten, kdo si půdu od něj pronajme. Majitel by se měl zajímat o to, co se s jeho půdou děje, v jakém je stavu. I proto **zpřísňujeme požadavky na hospodaření na půdě**. O tom, že od nadcházejícího ledna nemohou být půdní bloky ohrožené erozí s jednou plodinou v ploše nad 30 hektarů, i o tom, že od ledna 2021 bude toto nařízení platit pro veškerou standardní půdu, jsem již hovořil. Už nyní ale musí zemědělci splňovat standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy známé

pod zkratkou DZES. Ty stanovují například podmínky ochrany proti erozi a dodávání organické hmoty do půdy. Zpřísnili jsme rovněž podmínky

hospodaření na půdě, která je ohrožená erozí a další zpřísňování pravidel se určité promítne v nastavování nové Společné zemědělské politiky.

Pane ministře, jistě neočekáváte, že z energetického regionu nepřijde na přetřes téma energetiky, byť se zdánlivě zemědělství netýká. Podle mého názoru i oblast zemědělství a krajiny energetika silně zasáhla. Pomineme-li všechny konkrétní dopady té silně populární „dekarbonizace“ energetiky, nakonec jsem se o tom zmínil v úvodu, pak jsem u oněch známých obnovitelných zdrojů. Mávneme-li v této diskusi rukou nad skutečným efektem solárních parků a zdobení naší krajiny větrníky (*mimochodem jen spotřeba betonu na stavbu základů pro větrníky násobně přesahuje jeho potřebu třeba pro jadernou elektrárnu*), proti vodním elektrárnám také nikdo nic nenamítá (*je-li tedy voda*), pak přímo zemědělství se týká biomasa. Tento zdánlivě jasný pojem jasným být nemusí (*jistě si pamatujeme na trapný projev jedné vlivné představitelky zelených v TV o tom, co je biomasa*), a tak by bylo asi vhodné tento pojem nějak identifikovat. Základem biomasy je v podstatě to, co naroste a je po úpravě spalitelné a pak to narostlé, co projde zaživacím traktem zemské fauny. Možná je pro někoho překvapivé, že biomasa patří do uhlíkové energetiky, protože

je to ta samá chemická reakce uhlíku s kyslíkem produkující žádané teplo a také ten nenáviděný oxid uhličitý. Rád bych znal odpověď na otázku, zda někdo spočítal celkovou bilanci koloběhu uhlíku v lesní a zemědělské půdě. Zatím se mluví jen o tom, že půda ztrácí schopnost zadržet vodu nedostatkem vrácené organiky, kterou máme tendenci spalovat. Pak také víme, že již dnes zřejmě spalujeme více biomasy, než naroste a není to jen kůrovcem, který bezděky do strategických úvah zasáhl. (*Někde jsem četl a ministerstvo to jistě ví přesně, že aby se dodržely vykonstruované emisní limity, Nizozemsko dováží dřevo na pálení ze Sibiře, chystá se prý i Finsko – to jen tak poznámka*).

Pak je tu druhý problém. Lidstvo se rozrůstá, a to zejména v oblastech, které již nejsou v poměru užitelnosti a počtu lidí tam žijících. Otázka, zda je moudré, bezpečné a etické v dnešním, z velké části hladovějícím světě, pálit přímé či potenciální potraviny v motorových palivech. Mám na mysli řepku, pšenici a kukuřici.

Jak vidíte tento biomasový problém „energetického zemědělství“ v širším kontextu a souvislostech?

Tak jako u všeho, i zde platí všeho s mírou. Z hlediska ekonomické i ekologické udržitelnosti zemědělství se využití polní, potažmo lesní biomasy přímo nabízí. Ale jak jsem již řekl, vše má své limity. Velmi zjednodušeně řečeno: nebudeme na poli přeci pěstovat něco proto, abychom to pak spálili. Podpora zpracování výhradně cíleně pěstované biomasy v případně budovaných nových bioplynových stanicích již byla v podstatě ukončena, respektive výrazně omezena, což byl jeden

z důvodů toho, že od roku 2013 nové zemědělské bioplynové stanice nevznikají. A pokud máme organickou hmotu, měli bychom ji co nejvíce vracet do půdy, aby byla kvalitní. Vždyť právě organická hmota je základem pro zlepšování struktury půdy, což napomáhá zadržování vody, dodává půdě potřebné živiny, takže je potřebná pro úrodnost půdy, a v neposlední řadě napomáhá i biodiverzitě.

Jak jsem se v úvodu zmínil, již jsme se spolu o potravinové bezpečnosti jednou v TEMA v listopadu 2016 bavili. A je až neuvěřitelné, jakou popularitu problematika potravin a vaření získala. Téměř denně najdeme na všech TV kanálech program o vaření a kvalitě potravin. V knihkupectvích se objevují stále nové a nové kuchařky. Stejně jako tištěná periodika se bez kuchaření neobejdou.

Za ty tři roky by se zdálo, že se mnoho nemohlo změnit, co by téma potravinové bezpečnosti nějak ovlivnilo. Ale přece jenom. Nastává reálný Brexit a kdovíjaký „exit“ nás ještě čeká, je známá roztržka s Polskem o závadném masu, kůrovec splnil očekávání moudrých, stále více se mluví o obchodních válkách, stalo se politickou módou vyhlašovat

různé sankce, a to i na člena NATO, prohlubuje se problematika pracovních sil i v zemědělství, demonstruje se téměř za vše, zkrátka jakási nervozita ve společnosti tu je. Evropané sice stále řeší spíš co nejíst, než co jíst a téma potravinové bezpečnosti překrývají témata bezpečnosti jiné. Zkrátka regály obchodů přetékají potravinami, a jsme tudíž spokojeni, maximálně vyjádříme nevoli nad zvadlou ředkvičkou či jahodou v lednu. Také nás už nepřekvapí, že exotický banán či pomeranč je levnější než brambory. O potravinové soběstačnosti jsme již s Vámi jako s předsedou Agrární komory mluvili, jak říkám před třemi léty, ale pane ministře, jak to vidíte ze své pozice dnes? Máme být v klidu, že víme, co jíme a naši zemědělci a potravináři jsou schopni národ uživit?

Jsem přesvědčen, že je zbytečné dovážet potraviny, které jsme schopni zde sami kvalitativně vypěstovat či vyprodukovat. Bavíme se například o mléku, másle a mase. Třeba u mléka máme soběstačnost přes 100 procent, ale co se týče výrobků, dovážíme velké množství sýrů a dalších věcí, přitom mlékárny tady máme. Je proto nutné českým spotřebitelům vysvětlovat, aby dávali přednost českým výrobkům. Tím ale nechci říct, že omezíme dovozy. Jsou například francouzské sýry, které u nás nevyrábíme. Nevidím ale důvod, proč bychom sem měli ze zahraničí vozit nízkotučný eidam.

Dalším příkladem jsou brambory. Dlouho jsme tento problém podceňovali, dnes je máme zařazené do citlivých komodit. Brambory zmizely, protože když je zemědělec prodával za korunu, dvě, tak to pro něj nebylo moc rentabilní. Pokud ale bude spotřebitel preferovat kvalitní české brambory, nebude se jich pak tolik dovážet. To samé platí u česneku. Dlouhodobě se preferovala cena, takže se sem vozil česnek z různých koutů světa, Čínou počínaje a Španělskem konče. Naši zemědělci ho přestali pěstovat a najednou se všichni diví, že není český česnek. Nastalou situaci musíme

změnit dotační politikou a preferovat domácí produkci. Dávat víc dotací na citlivé komodity, mezi které patří třeba zmíněné brambory. Chtěli bychom víc podporovat zeleninu. Ale je to i o tom, že zemědělec ji nemůže skladovat půl roku, musí mít odbyt. A to se povedlo například u rajčat. Postavily se skleníky a o česká rajčata je teď velký zájem. Takhle musíme jít krok za krokem se všim.

Pokud jde o bezpečnost potravin, kterou jste také zmínil, připomenu, že české potraviny jsou vysoce kvalitní a bezpečné. Časopis The Economist je loni umístil na **24. místo ze 113 zemí**. Mezi postkomunistickými státy jsme dokonce první. To svědčí o tom, že naše dozorové orgány, ať už jde o Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci nebo o Státní veterinární správu, pracují velmi dobře a reagují bezprostředně na aktuální kauzy. Ostatně jen díky jejich práci byla například odhalena řada zahraničních potravinářských kauz – salmonely v kuřecím a hovězím mase, pesticidy v zelenině apod. Některé firmy, obvykle zahraniční, si ale myslí, že náš spotřebitel koupí cokoli, protože nepozná kvalitu. Jak jinak si vysvětlit dvojí kvalitu potravin, se kterou se setkali téměř výhradně zákazníci

v takzvaných nových zemích Evropské unie. Léta na to upozorňovalo Ministerstvo zemědělství, profesní komory i naši europoslanci, proto jsem

rád, že Evropská komise tento problém konečně vzala na vědomí a vydala příslušnou směrnici.

Pane ministře, více témat se nám do dnešního čísla nevejde, takže moc děkuji za Váš čas a pokud byste nám chtěl na závěr posledními slovy cokoliv

sdělit, tak prosím.

Rád bych řekl, že dost často slyšíme, že je naše zemědělství v extrémně špatné situaci. A s tím nemůžu tak úplně souhlasit. Myslím si ale, že musíme daleko více bojovat za své zájmy a využívat i všech možností a podpor, které

se v sektoru, ale i v budoucí Společné zemědělské politice, nabízí. Ať už jde o environmentální opatření, diverzifikaci výroby nebo například o to přesvědčovat spotřebitele, že české potraviny jsou bezpečné a kvalitní.

V rámci sázení stromů, do kterého se mohl v říjnu každý zapojit, zasadil stromy ve Vráži u Komorního hrádku i ministr zemědělství Miroslav Toman. Podle státního podniku Lesy ČR, který sázení pořádal, šlo o největší takovou akci v historii.

Architektonický workshop na jezeře Milada

Před více než 200 lety začala těžba uhlí v Podkrušnohoří. Uběhlo pár let od ukončení těžby a místo lomu vznikl pěkný kus krajiny s velkým jezerem. Nově vzniklé plochy je ovšem potřeba přiblížit lidem, proto Palivový kombinát Ústí oslovil studenty ze stavební fakulty ČVUT, aby vymysleli a vytvořili objekty, které by sami u jezera chtěli využívat. Parta mladých budoucích architektů a architektek tu realizovala své nápady, a to jednoduše, rychle a bez velkých nákladů. Postupně se tu během jednoho týdne vystřídalo 25 studentů.

Okolo jezera vyrostly převlékárny, lavičky, odpadníky, stinná místa a také knihovna. První knížky a časopisy se v ní objevily téměř okamžitě. Celou akci zorganizovali a půl roku připravovali spolužáci Jiří Petrželka a Jan Tran, výherci Studentské architektonické soutěže, kterou Palivový kombinát Ústí vyhlásil pro studenty středních a vysokých škol, aby zjistil pohled budoucích uživatelů na nové území.

„Napadlo nás, proč nevytvořit to, s čím jsme vyhráli na papíře. Dali jsme dohromady naši partu kamarádů ze školy, kterým nevadilo, že začátek prázdnin prožijí v polních podmínkách na břehu Milada s vidinou poměrně tvrdé práce. Prostě, po koukání do počítače a stání u prkna jsme mohli naše nápady realizovat,“ řekl Jiří Petrželka. „Taky jsme si sáhli na nástroje, které někteří do té doby v ruce nedrželi a odjíždějí s praktickou znalostí práce se dřevem. A to i naše kolegyně, které projevily zručnost přímo neuvěřitelnou,“ doplnil s úsměvem Honza Tran.

V období velkého vedra se každý den vypilo minimálně osm balení vody. V noci bylo naopak ve stanech poměrně chladno. Žádná teplá voda, sprcha, jídlo ve velkém provizoriu. Nikoho to neodradilo. Nejen proto, že hlavní kuchař dokázal vykouzlit buřtůlky, lečo, kuře na paprice a steaky se sýrovou omáčkou. Jak se všichni shodli, byla to pro ně radost z toho, co jim vyrostlo pod rukama, i z toho, jak

se jejich výtvoři hned ujaly – v převlékárně se lidé začali převlékat ještě v době, kdy nebyla hotová a v nové knihovně se objevily knížky už druhý den po jejím dokončení. Studenti by se rádi na jezero Milada vrátili i v dalších letech, aby přispěli k jeho sociálnímu rozvoji. Z prvního workshopu by se tak mohla stát oboustranně výhodná spolupráce – krajinu v okolí jezera zabydlí lidé, kteří ji také užívají a studenti si své teoreticky získané poznatky mohou vyzkoušet v praxi. „Dalších nápadů se během toho týdne objevilo hodně“, uzavřel Jiří Petrželka z Chabařovic, který se právě na Miladě dozvěděl o svém dalším vítězství ve studentské česko-slovenské architektonické soutěži „Český soběstačný dům.“

Ostatní návštěvníci jezera nové dřevěné objekty vítají a přispívají také dalšími nápady. Netradiční akci pomohla uspořádat Nadace ČEZ, Dobrovolný svazek obcí Jezero Milada s technicko-organizační podporou PKÚ. Další ročník tohoto zajímavého workshopu by se měl uskutečnit na začátku července 2020.

Válec na místo

Knihobudka

Realizační tým

Okresní agrární komora Most-Teplice má nového ředitele

Ing. Jan Veleba

Pane Velebo, jak jste se ocitl z Vaší Vysočiny u nás na Mostecku a pro nás v zajímavé funkci ředitele úřadu OAK a jaké jste si sám stanovil, případně jaké cíle Vám byly stanoveny?

Možná mnohé překvapím, ale moje odpověď je jednoduchá. Já jsem se v oblasti nevládních agrárních organizací pohyboval už od počátku 90. let, kdy jsem byl činný v Českomoravské agrární unii (předchůdkyně Agrární komory ČR) a ve Svazu statků ČR, který se v následujících letech přetransformoval na Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů. V březnu 2005 jsem byl zvolen prezidentem Agrární komory ČR a potom ještě dvakrát a tuto pozici jsem vykonával 9 let – 3 tříleté volební období. Chci tímto krátkým exkurzem naznačit, že zemědělství v jednotlivých oblastech České republiky důvěrně znám, stejně tak Mostecko a když jsem dostal nabídku na uvolněné místo ředitele úřadu zdejší OAK, tak jsem to vzal jako výzvu s jasným cílem. Chci využít svou odbornost a svoje dlouholeté zkušenosti k propagaci českého zemědělství, chci přesvědčit zdejší obyvatele o podpoře domácích zemědělců, architektů této krásné krajiny, chci publikovat svoje názory, chci představit vizi možné obnovy potravinové soběstačnosti v oborech, kde to bude možné. K tomu samozřejmě patří zabezpečení chodu zdejší OAK, pokračování ve skvělé práci

V posledních dnech jsme zaregistrovali, že naše sesterská podnikatelská komora má nového ředitele úřadu, kterým se stala významná osobnost nejen z agrárního sektoru, Ing. Jan Veleba. Protože téma venkova a s tím související zemědělství je hlavním tématem tohoto čísla, požádali jsme pana Velebu o několik slov na počátku jeho profesního působení v našem regionu. Redakce

v propagaci regionálních potravin Ústeckého kraje. Na počátku těchto soutěží jsem coby prezident AK ČR byl a podporoval jsem tyto akce i v dalších krajích České republiky.

Jak vidíte potenciál krajiny Mostecka, která se od jiných regionů provedenými rekultivacemi po těžební činnosti poněkud liší?

Potenciál každé krajiny je odvislý od komplexu přírodních podmínek, přičemž rekultivace po těžební činnosti je velmi specifická záležitost právě Mostecka, která byla dobře, řekl bych téměř vzorově zvládnuta. Důkazem jsou nádherné plodící vinice zasazené právě v lokalitách, které dříve připomínaly měsíční krajinu. Samozřejmě, že to všechno stálo obrovské náklady, ale půda, která rodí a která je věčná, ta za to určitě stojí.

Pro srovnání, jak se chovají státy, které mají půdy velmi málo a co všechno je možné – na jedné ze svých cest za poznáním vyspělých agrárních systémů jsem v Izraeli nad Galilejským jezerem viděl vinici, která byla založena a zasazena v podstatě na skále. Byla to rovná plocha s nepatrnou vrstvičkou půdy, spíše jakési prstě a pod ní podloží skála. Založení vinohradu proběhlo tak, že se pod každou hlavu révy vyvrtala jakási válcovitá sonda, do ní se založila zemina, natáhla kapénková závlaha, a nakonec se zasázely sazenice vinné révy. Nikde na světě jsem neviděl takový doslova boj o každý decimetr půdy a měli bychom si z toho vzít příklad.

Velmi příhodné podmínky jsou v tomto regionu pro pěstování ovoce. Je mně smutno, když vidím neošetřované zarostlé staré sady přímo v sousedství Mostu a jsem přesvědčen, že je třeba zlepšit podmínky pro pěstitele ze strany státu, konkrétně zapracovat nové podpůrné programy v rámci reformy Společné zemědělské politiky EU nadcházejícího rozpočtového období 2020 až 2027.

Pokud se týká klasického zemědělství, tak zdejší půdní podmínky pro polní výrobu jsou srovnatelné s dobrým průměrem jiných regionů České republiky, ale bohužel jsou limitované velmi

nízkými stavy chovaných hospodářských zvířat, zejména hovězího dobytka, ale i prasat a drůbeže. To má negativní vliv na zajištění organiky do půdy (hnůj) s dopady na sucho. Samozřejmě velký potenciál ve vyšších polohách je zde pro chov dobytka na pastvinách.

Mohl byste stručně charakterizovat postavení a problémy zemědělství nejen v našem regionu?

Základním problémem českého zemědělství a našeho regionu nevychází je klesající celkový rozměr zemědělské produkce, která se trvale zmenšuje a vyjádřena ve stálých cenách roku 1989 (konec socialistického zemědělství) nedosahuje nyní ani roku 1936! Tomu odpovídá velký propad potravinové soběstačnosti, v některých komoditách to je hluboko pod 50 % (vepřové maso, zelenina, ovoce) a na druhé straně drtivě záporné saldo AZO (agrární zahraniční obchod) – v minulém roce minus 40,322 miliard Kč, v letošním roce padne rekord a propad bude ještě vyšší.

To má samozřejmě dopady na zpracovatele a potravináře a celkově na zaměstnanost na venkově. Tedy bod číslo jedna – nízká výroba, nedostatek domácích potravin a závislost na jejich dovozech, která se zvyšuje.

Druhý problém, kterým je třeba se zabývat, je pozice zemědělců ve společnosti a přetrvávající mýty a nebojím se říct dezinformace, které tuto nejstarší a také nejkrásnější profesi poškozují a snižují. Je rozhodně třeba, aby veřejnost dostávala objektivní a pravdivé informace, aby tedy ve sdělovacích prostředcích dostali slovo odborníci. Zde nemám prostor pro sáhodlouhé rozbory a polemiky a proto, abych byl pochopen, uvedu, jak jsme na tom v aplikaci pesticidů. ČSÚ uvádí za rok 2018, že Česká republika vykazuje spotřebu pesticidů v kg účinné látky na hektar orné půdy 1,978, tedy slabé dvě kila. Například sousední Německo vykazuje 3,432 kg, Francie 3,892 kg, Itálie 7,780 kg, Belgie 8,088 kg, a tak bych mohl pokračovat s tím, že jsme zemí, která má jednu z nejnižších spotřeb chemie v rámci zemí EU.

Obdobná situace je ve spotřebě umělých hnojiv, máme rovněž jednu z nejnižších. To všechno je možno doložit oficiální statistikou, ale masmédia včetně těch veřejnoprávních předkládají lidem zcela jiné informace a vytváří mýtus o mrtvé půdě, chemickém zemědělství atd.

Třetí okruh problémů, který naše zemědělce doslova dusí, je neuvěřitelná byrokracie. Zvláště pro malé zemědělce to je ohromná překážka a zdá se, že bude dál narůstat.

Nejen regionální zemědělství je znepokojeno tím, jak si s námi pohrává klima a nemůžeme se nezeptat na Váš názor.

Ano, klima si s námi pohrává, ale možná to je reakce na to, jak si člověk pohrává, chcete-li nerespektuje potřeby přírody a cílevědomě ji poškozujeme. Podnikatelský génius Tomáš Baťa měl jedno moudré heslo, které ve své činnosti uplatňoval – „mysli globálně, jednej lokálně“. Vezměme tedy globální čísla, která determinují reakci přírody, zejména pak klimatu.

Uvedu několik z nich: roční odlesnění 5,2 milionu hektarů, přírůstek emisí kyslíčnicku uhlíčitého 40,533 mil. tun ročně, populační přírůstek ročně

81,68 milionu lidí. To vše na naší planetě Země za jediný rok. Lokální výsledky se samozřejmě dostavují a pro zemědělce to jsou zejména nárůst teploty vzduchu a snížení srážek, což přináší velké problémy se suchem, samozřejmě nejenom zemědělcům. Když vezmu údaje ČHMÚ, tak za rok 2018 se odchýlila průměrná teplota vzduchu od dlouhodobého normálu 1961–1990 o +2,1 stupně celsia, v Ústeckém kraji jako celku to je +2 st. celsia. Naproti tomu srážky se v minulém roce snížily oproti dlouhodobému normálu o 152 mm, resp. o 27 % za Českou republiku, v Ústeckém kraji o 28 %. To jsou samozřejmě průměrná čísla, jednotlivé oblasti se výrazně liší.

Za této situace je nejdůležitější udržet půdu v takovém stavu, aby mohla zadržet vodu ze sníženého objemu srážek. K tomu musí mít odpovídající fyzikální vlastnosti, strukturu, musí mít dostatek organické hmoty a drobných živočichů. To se dá docílit a udržet pravidelnými dodávkami organické hmoty z živočišné výroby. Jinými slovy musí být dobytek, organická hmota ze stájí na pole. S tím souvisí střídání plodin a pravidelný a vyvážený osevní postup se zastoupením krmných pícnin na orné půdě jako jsou jetele a vojtěšky, které mají velmi příznivý vliv na udržení půdy v dobré kondici.

To všechno se dá zajistit ve vyvážené agrární soustavě, kde rostlinná výroba je v roli výroby surovin pro živočišnou produkci a pro potravinářský průmysl. Tuto rovnici jsme porušili v celé České republice, zde v Mosteckém regionu řekl bych ještě výrazněji a výsledkem je ztráta potravinové soběstačnosti, ztráta pracovních míst, změna krajiny ve prospěch rozsáhlých monokultur obilí, kukuřice a řepky a konečně problémy s udržením kvality půdy.

Moje doporučení na závěr je následující – podporujme svoje zemědělce, dávejme přednost českým potravinám a požadujme od politiků, aby se problémy svých živitelů zabývali. Je dobré v tomto nejistém světě mít svoje potraviny a já jsem přesvědčen, že nepříznivý vývoj, kterým se ubíráme je možné zastavit a otočit. Snažme se o to všichni, mnohonásobně se nám to vrátí a vyplatí.

Ing. Jan Veleba
ředitel

Okresní agrární komora Most a Teplice

Návštěva premiéra ve stánku Agrární komory na Zahradě Čech, kde mu byly představeny regionální potraviny Ústeckého kraje.

Foto: L. Selva

Venkov a podnikání

Podstávkový dům s Infocentrem

Kaple Panny Marie v Liščí

Jako starosta obce a také podnikatel – živnostník mohu říci, že žít a podnikat na venkově není snadné. Zdálo se, díky ekonomickému růstu, který nás poslední léta provází, že se začalo trochu dařit malým živnostníkům a práce bylo a je dostatek.

V obcích, ve kterých se povedlo zachovat alespoň základní potřeby občanů, školy, školky, obchod s potravinami, pošta, praktický lékař, a především vybudovat potřebnou infrastrukturu – vodovod, kanalizaci a třeba veřejné osvětlení – a kde jsou také občané aktivní – volnočasové aktivity, sport, kultura, kde se zlepšuje okolí – vysazuje se a obnovuje se zeleň, tak se daří alespoň přibrzďovat vysídlování venkova a je vidět rozvoj těchto obcí. Opravují se a staví domy, zhodnocuje se obecní majetek a zlepšuje se sociální zázemí, a i toto všechno má vliv na rozvoj podnikání na venkově. Je také potřeba říci, že např. u nás v pohraničí dochází často k tomu, že nám odchází řemeslníci i živnostníci za práci do Německa, kde za svoji práci dostanou lépe zaplacení. Často také lidé využívají služeb a nabídky obchodníků a živnostníků mimo svou obec, což mnohdy vede k ukončení této nabídky v místě a zpravidla již nedojde některých služeb a řemesel. Také je problémem, že mladí lidé nemají zájem o řemesla nebo navzdory tomu, že jsou v oboru vyučeni, nejsou připraveni na to, aby nabídku služeb a řemesel začali doplňovat či rozšiřovat. Vnímám silně potřebu změnit celý systém odborného vzdělávání na duální, kdy žáci tráví daleko více času přímo ve firmách. Některé úspěšnější firmy – Škoda Auto nebo u nás TOS Varnsdorf – špatnou situaci vyřešili založením vlastních škol, kde tento systém využívají.

Mnohdy také malé firmy či živnostníci nemají šanci se kvůli komplikované administrativě přihlásit do veřejných zakázek, často i těch, které vyhláší jejich obec. A peníze z lokality odchází. Zjednodušení těchto procesů a podmínek by mohlo zachovat zase několik pracovních míst a udržet finance v obci. Asi by také živnostníci ocenili nějaké pobídky, např. jednorázovou podporou, pokud budou služby nabízet dlouhodobě, úlevami na daních, na odvodech sociálního či zdravotního pojištění. Nemají nárok na dovolenou, nemoc je pro ně téměř likvidační. Tedy je pro ně řešením se nechat zaměstnat i mimo obor. V naší obci se snažíme podporovat místní živnostníky a podnikatele, případně i podnikatele

z blízkého okolí. Důvod je prostý, pomáhá to růstu i samotných obcí a zcela prakticky je snazší řešit reklamace v místě než od firmy, která sídlí stovky kilometrů daleko. Podnikání na venkově zpravidla není cestou k významnému zbohatnutí, ale slušně žít by mnohým stačilo.

Přesto všechno je venkov místo, které by mnozí z nás nikdy za život ve městě nevyměnili. Podnikání není snadné, ale bez odvážných lidí, kteří jsou ochotni této výzvě, by byl život na venkově složitější nejen pro samotné obyvatele venkova, ale i jeho návštěvníky a rekreanty, kteří utíkají alespoň na víkend z měst.

Doufám, že takovým místem, kterému zůstanou naši občané věrni je obec Lipová, která v letošním roce vyhrála soutěž Vesnice roku 2019.

Pavel Svoboda
starosta Lipové – Vesnice roku 2019

Pavel Svoboda na krajském finále soutěže Vesnice roku Ústeckého kraje 2019

Podnikání na venkově trochu jinýma očima

Když jsem byl požádán o zamyšlení se nad tímto tématem, a v té souvislosti o napsání článku, přemýšlel jsem, jak toto téma uchopit a zda jsem vůbec nadán schopnostmi tuto věc smysluplně a odpovědně posoudit. Skutečnost, že přece jen se již ve venkovském prostoru Mostecka pohybují dost dlouho, mě nakonec dovedla k rozhodnutí se o to pokusit. Zdůrazňuji, že pojem venkov má v reáliích mosteckého okresu značně specifický význam, protože v porovnání s řekněme vnitrozemským venkovem, jsou rozdíly zcela zřejmé.

V první řadě se jedná o rozdíly geografické a v druhé řadě socioekonomické. Geografický rozdíl spočívá již v samotné charakteristice území. Dominance dvou významných měst, tedy Mostu a Litvínova ovlivňuje do značné míry vše. Složitě se definuje, kde v našem případě venkovský prostor začíná a kde končí. Relativní blízkost obou měst – rozumějme tomu tak, že odevšad je to do města coby kamelem dohodil – definuje venkovský prostor Mostecka spíše jako bezprostřední zázemí právě oněch dvou zmíněných měst. Socioekonomický rozdíl mezi vnitrozemským a „naším“ venkovem pak spočívá v tom, že mnoho obyvatel Mostecka se vesničany v pravém slova smyslu ani sami necítí. Možná jsou to spíše mostečané, bydlící na vesnici. Rozdíl mezi způsobem života na malé vesnici kdesi v jihočeském, jihomoravském, nebo jakémkoliv jiném kraji, odkud je to do okresního města 30 a více kilometrů, je proto zřejmý. Zkrátka mnoho obyvatel mosteckého venkova sice žije v rodinném domku v některé z menších obcí, nicméně z hlediska jakéhosi sociálně ekonomického komfortu lze takový život přirovnat k bydlení například v některé z periferních lokalit jako např. Vtelno, Čepirohy, Souš apod. Tuto myšlenku do značné míry podporuje fakt, že dopravní obslužnost celého okresu je na celkem velmi solidní úrovni a tím pádem jsou dostupné mnohé služby, které jinak na venkově chybí.

Abych se ve svých úvahách dostal dál, musím se pokusit podnikání na venkovském prostoru zasadit do historického kontextu. Dlouhá léta si lidé pojem venkovského podnikání logicky spojovali pouze se zemědělskou výrobou. Celý venkovský prostor Mostecka obhospodařoval Státní statek Most, prostřednictvím svých závodů v Lišnici, Bečově, Lužicích a Lomu. To samo o sobě sebou neslo fakt, že v mnoha vesnicích byla buď historicky dislokována, nebo i nově postavena zařízení v podobě stájí, hal, dílen a jiného zázemí. O počtu lidí, zaměstnaných v zemědělství v tuto chvíli nemám podrobnou informaci, ale protože jsem sám pracoval na závodě v Lišnici vím, že jich bylo cca 150.

Tento článek však nemá být o vzpomínání. Pokud bychom však na tyto historické souvislosti nebrali zřetel, nebyli bychom schopni pochopit zcela to, jak venkovský prostor z hlediska podmínek pro podnikání vypadá dnes. Samozřejmě – a je to neoddiskutovatelné – se i ve venkovském prostoru projeví všechny důsledky změny politického systému

po roce 1989 a následná privatizace státního majetku. Tomu se nevyhnul ani majetek Státního statku Most. Pole, stavby i stroje se vrátily do rukou buď původních vlastníků, nebo těch, kteří se jakýmkoliv způsobem dostali k relevantním restitučním pohledávkám. Možná, že někde tady začal tehdy kvasit problém, který dnes z pohledu starosty malé obce vidím jako poměrně zásadní.

Myslím si, že mnohdy ti, kteří si pro sebe zajistili zejména odkup pohledávek, nesledovali při svém jednání vždy ten bohužel a společensky odpovědný podnikatelský plán. Neraď bych se dopustil fabulace, neboť tuto myšlenku nelze v žádném případě převzít absolutně, protože existuje samozřejmě velké množství odpovědných podnikatelů, kteří ke svému podnikání na venkově přistoupili velice zodpovědně a dodnes mají pozitivní vliv na místní ekonomiku. Asi bych na tomto místě měl konečně zmínit kam těmito úvahami mířím. Mířím na problematiku toho venkovského podnikání, které obce ovlivňuje v negativních důsledcích. Rozlehlé zemědělské areály, které zbyly na vesnicích po státních statcích představovaly pro podnikatele zajímavý potenciál.

Existovaly zde, jak již jsem řekl, rozlehlé produkční a skladovací prostory, ke kterým se postupem času dostali i podnikatelé, kteří z logických důvodů k těmto prostorům přistupovali jako ke zdroji podnikání, a ne vždy brali ohled na dopady, které podnikání do venkovského prostoru přináší. Nejde vždy jen o hluk, prach, zápach, nebo nárůst dopravy. Jde v mnoha případech o to, že obce na takové podnikání prostě nejsou připraveny ani z hlediska kapacity infrastruktury.

Například silnice a ulice nejsou svou šířkou dimenzovány na průjezdy nákladních vozidel, nebo monstrózních zemědělských strojů. Mnohdy podnikatelské provozy ohrožují kapacitu kanalizací, vodovodů, nebo elektroinstalací. Jenže – stejně jako se změnila doba, změnil se do určité míry i občané obcí. Dorostla mladší generace rodáků, a také se na vesnice přistěhovali lidé z měst. A ti se ze zcela pochopitelných důvodů již necítí vázání historickými souvislostmi. Nechtějí se smířit s tvrzením, že na venkov podnikání patří, že když vyjede traktor z pole, zůstane za ním na silnici bláto, že prase a hnůj smrdí a že takhle to prostě na vesnici chodí. Ano – chodilo to tak. Dnes to ale už tak být nemusí a ani to tak není.

Na tomto místě je pro vysvětlení ještě zapotřebí zmínit další faktor tím je urbanismus obcí. Ten v minulosti nekladal přílišný důraz na dlouhodobě udržitelný rozvoj venkovských sídel, což mělo za následek, že se do intravilánů obcí umísťovaly stavby, které z dnešního pohledu obce negativně ovlivňují. Ve svém důsledku to vede k tomu, že v obcích nalezneme v těsném sousedství rodinné domky a za plotem bývalý zemědělský areál, kde se podniká bez ohledu na to, jak taková činnost funkci bydlení ovlivňuje. Složitě se pak hledá hranice, kde končí právo občana na klidné bydlení a kde začíná právo

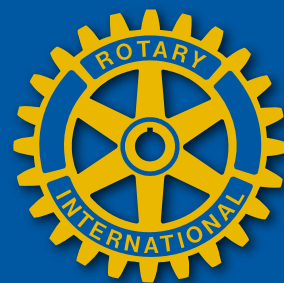
podnikatele na realizaci podnikatelských aktivit, přičemž vzrůstá požadavek právě na společenskou odpovědnost firem a na větší respektování práv lidí, kteří na venkově bydlí.

Uprostřed toho se pak nachází zastupitelstvo obce, které řeší toto vzájemné dilema, zda upřednostnit občana před podnikatelem, nebo naopak omezit podnikání v zájmu občanů. Dalo by se to nazvat nerozetnutelným gordickým uzlem. Já si však myslím, že na prvním místě by vždy měl být občan. Stejně rychle jak podnikatelské plány vznikají, můžou i rychle zaniknout. Desítky opuštěných provozních areálů a desítky nepovedených podnikatelských plánů jsou toho příkladem. Co však přetrvává je člověk, jeho dům, jeho zahrada, jeho domov. Proto jsou z tohoto pohledu tak důležité územní plány obcí, které mají na jedné straně ochránit územní sídla před mnohdy až agresivními podnikatelskými záměry a na straně druhé straně vyslat signál „ano“ – tady v tomto území podnikat lze, může to být „tady a támhle“ a můžete zde dělat „toto a toto“. Myslím, že odpovědné územní plánování, odpovědné řízení obce a odpovědné podnikání lze skloubit.

Tento článek nemá být v žádném případě napadáním podnikatelů ani protěžováním práv obyvatel obcí. Mimochodem – mnohdy mezi pojmem podnikatel a obyvatel obce nebývá rovnítko. Tento článek může být zamyšlením nad úrovní oné již zmiňované společenské odpovědnosti podnikání. Může být podnětem k širšímu a hlubšímu zamyšlení nad úrovní spolupráce mezi samosprávou obce a podnikateli, kteří na jejím území podnikají. Nad hledáním vzájemných průniků aktivit a dlouhodobých vizí. Nad hledáním vzájemných benefitů, protože pozitivních příkladů je okolo nás spousta, bohužel stejně jako je okolo nás spousta příkladů, jak to vypadá, když se na to zapomíná.

Bc. Petr Pillár
starosta obce Lišnice

VENKOV A PODNIKÁNÍ

V současné době si každý pro sebe, ale také všichni dohromady hodnotíme změny, ke kterým nás přivedl listopad 89. O tom, že změny to jsou velmi výrazné až ohromující se shodneme asi všichni, jen znaménko plus-minus bude často rozdílné. Náš český venkov je určitě společensko-hospodářskou oblastí, kde ono (plus-minus) bude asi nejvíce rozporuplné.

Samozřejmě i v zemědělství, jako v základním oboru podnikání našeho venkova, došlo k absolutní změně vlastnických vztahů, byla restituována většina zemědělské půdy. Místo socialistické velkovýroby (družstevní nebo státní) máme nyní na 3,2 mil. vlastníků celkem 3,198 tis. ha zemědělské půdy, tzn. že na jednoho vlastníka připadá pouze 1 ha půdy. Tato půda je pak obhospodařována pouze z 20 % vlastníky, 80 % půdy je pronajato buď fyzickým nebo právnickým osobám. Takže pouze na 1/5 zemědělské půdy se hospodaří na vlastním, zbytek na propachtovaném. Že to není nejvhodnější stav např. pro udržení kvality půdy, ale i pro celé zemědělské podnikání, je zřejmé i laikům.

Velká změna vlastnických vztahů v zemědělství (mimo samozřejmě dalších vlivů) se odrazila i v pokračujícím snižování zaměstnanosti v zemědělství, které se snad konečně zastavilo v loňském roce na hranici 100 tis. pracujících v celém odvětví. A to logicky přineslo další postupné vylidňování našich vesnic. Mladší generace se začala houfně z vesnic stěhovat do měst za prací. Proces vylidňování našeho venkova má samozřejmě i mnoho dalších příčin (např. větší nabídka a dostupnost zdravotních a sociálních služeb, kultury, sportu, nemluvě o dopravní dostupnosti), které se dají shrnout do pojmu – vyšší

kvalita života ve městech proti venkovu. Souhrn současných problémů venkova tvoří až nebezpečně silný řetěz příčin a následků. Snižování počtu zaměstnaných v zemědělství → snižuje počty obyvatel na vesnicích (mladí odchází za prací, studiem do měst) → to snižuje schopnost menších obcí uživit potřebné profese pro kvalitní život (chybějí lékaři, málo dětí – zavírají se školy, zavírají se počty, neprosperují ani „komunální služby“ až po zavírání hospod) → to všechno samozřejmě snižuje zájem mladých párů vracet se do rodných obcí, nebo si tam postavit RD → obce stárnou. A jak obce stárnou, stárnou i farmáři – mladí se do zemědělství nehrnou, mj. hlavně proto, že je u nás velmi omezený přístup k půdě.

Tato skutečnost – postupné rozevírání nůžek mezi kvalitou života na venkově a ve městech není našťástí českou specialitou, ale je procesem, kterým prochází všechny vyspělé ekonomiky. Problémy venkova, udržitelnost zemědělství a zejména zachování evropské krajiny, jsou jedním z klíčových rozvojových úkolů celé Evropské unie.

Již v devadesátých letech minulého století byl EU založen Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond, který cílil na podporu investic a konkurenceschopnosti zemědělských závodů. Po rozšíření EU počátkem tisíciletí byl v roce 2007 nahrazen Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova, jehož zacílení je mnohem širší: zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví, podpora rozvoje venkova, stavu krajiny i kvality života na venkově. V Programu rozvoje venkova (PRV) na období 2014–2020 je alokováno celkem 96 mld. Kč, z toho 62 mld Kč z unijních zdrojů. Až k počítači slyším hlasitou námitku: „Dotace, zase dotace od čerta, ďábla...“

Námitka je určitě oprávněná, protože pokřivení tržního prostředí dotacemi budeme napravovat ještě dlouho. Proti tomu však stojí fakt, že mnoho dalších léků na náš postižený, nemocný evropský venkov nemáme a zejména v našem konkrétním případě „strukturálně postiženého průmyslového venkova“ (to je prosím, odborný terminus technicus) už vůbec ne.

Jestliže budeme považovat využití dotací za lék na problémy českého venkova, pak bychom s nimi měli zacházet jako s lékem, po kapkách a velmi účelně. To se však dosud vůbec nedaří. Není tajemstvím, že nastavení dotačních podmínek u některých programů je poněkud „směřované“ na velké agroprůmyslové komplexy, které dotace až tak nepotřebují. Ono totiž dobré a přesné nastavení podmínek dotací není vůbec jednoduché. Přesvědčili jsme se o tom i my, v Místní akční skupině Naděje, kde v rámci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje řešíme účelné využití pouhých cca 18 mil. Kč z Programu rozvoje venkova. V létě 2018 jsme zveřejnili první výzvu k předkládání žádostí o dotace z PRV, v níž jsme nabízeli podporu v zemědělském podnikání, ve zpracování zemědělských produktů i podpoře nezemědělského podnikání, ale odezva z území masky byla relativně nízká (pouhých 5 žádostí). Při hodnocení na výkonném výboru místního partnerství MAS Naděje jsme pak museli konstatovat, že nastavení preferenčních kritérií v programovém rámci neodpovídá skutečným potřebám území naší masky (prakticky celý mostecký okres a malá část teplického okresu). Museli jsme proto dát dohromady pracovní skupinu zemědělských i ostatních podnikatelů, která se znalostí konkrétních podmínek na území naší masky připravila návrh na úpravu podmínek naší Strategie, abychom zvýšili šanci na účelné využití financí z PRV. A samozřejmě kvůli složitému administrativnímu procesu pak trvalo další měsíce, než jsme mohli v červenci 2019 vyhlásit druhou úspěšnou výzvu. Co z výše uvedeného vyplývá? Podnikání na venkově má v současné době svá omezující, až kritická specifika. A že venkov není schopen se svými problémy (ekonomickými, sociálně-spoločenskými, ochrany krajiny) se sám vypořádat. Stačí jedna větší kúrovcová kalamita a za „hříchy otců“ budou nejméně dvě generace potomků pykat. Takže teď jenom mít dlouhodobě chytrou a zodpovědnou „vládu věcí svých“ od Prahy (nebo spíše od Bruselu) až po Lišnici a budeme mít společně naději, a to je dobrá vyhlídka.

Ing. Bořek Valvoda
ROTARY klub Most

Factum est factum CO SE STALO, TO SE STALO

Mezi hlavní témata tohoto čísla patří venkov. Při hlubším zamyšlení nad jeho definicí ovšem narážíme na mnohá úskalí – každý ten pojem totiž vnímá jinak. V současné době se stává podobně imaginárním pojmem jako například „lid“. Lid, tak jak jej chápalo 19. a 20. století, pro nás vytvořil německý romantismus a venkov s ním byl přímo spjatý. Pro ilustraci je tu nádherná ukázka života horského lidu v okolí Hory Svaté Kateřiny na počátku 20. století, kterou doprovázíme tento text. Ve světle chápání tehdejších turistů z velkých měst – například Drážďan či Lipska – to byl ten takzvaný prostý venkovský lid, který si svůj chléb vešdejší musí vydobýt tvrdou dřinou v krušných podmínkách, ale dokáže se i bavit. Podobně jako dnes v jeho vnímání očima obyvatel městských aglomerací hrály významnou roli zejména sentimentální představy a touha po životě či občasném pobytu v romantickém a „nezkaženém“ prostředí. Dnešní český venkov je ovšem daleko méně uchopitelný než v minulosti. Zemědělství, které bylo hlavním průvodcem nesčetných generací našich „venkovských“ předků, má už jen okrajový význam. Kromě mimořádného zefektivnění polních prací, které dnes obslouží supermoderní stroje a několik málo jednotlivců, se v globalizovaném světě zcela zdeformoval odbyt zemědělských produktů a v souvislosti s tím i nakládání s půdou. Nestačí, že například rajčata dnes cestují po celém světě, ale často díky nepřírozené dotační podpoře vyjdou levněji z dovozu, než z políčka za humny. Orná půda je krom toho předmětem investičních spekulací. Jestliže například v Holandsku stojí

hektar řádově desítky tisíc eur, u nás je to zhruba desetina. A s ohledem na neblahé prognózy, které ve společnosti kolují, to dnes může být velice dobře uložený kapitál.

Typickým obrazem českého venkova je nyní v řadě oblastí takzvané satelitní městečko, anebo vesnice obývaná chalupáři. Zatímco satelity jsou spíše noclehárnami, neboť jejich obyvatelé celé dny tráví ve městech, pak ty druhé ožívají především o víkendech a prázdninách. Chalupáři každý víkend poctivě sekají trávu, štípou dříví, udržují chalupy a ve zbylém čase odpočívají. Anebo chalupy jen udržují a po celou sezónu je pronajímají zájemcům o romantický pobyt na venkově. Jako je tomu už po léta v Orlických nebo Lužických horách.

Obzvláště zajímavý příklad pak představují Krušné Hory, u kterých jsme vlastně začali. Kdysi jedno z nejosídlenějších pohoří a také klasická ukázka předválečného venkova svou budoucnost dnes teprve hledá. Zatímco na německé straně nedošlo k odsunu původních obyvatel, čímž byla zachována kontinuita, na straně české zažily hory strmý pád. Na české straně však zájem o Krušné Hory pomalu roste, ač jsou stále ještě trochu pusté. Na německé straně je naopak díky eurodotacím patrné množství investic do infrastruktury či zemědělství, což lze s nadsázkou charakterizovat nárůstem malebnosti zdejší krajiny, ale přesto v tamním kraji ubývá přibližně až pět tisíc lidí ročně, což představuje hodnotu mezi jedním a dvěma procenty celkového počtu obyvatel. S tím, že prognózy počítají s nárůstem dynamiky tohoto úbytku.

Na venkově totiž nejen, že není práce pro všechny, ale navíc je z pohledu moderního konzumenta

citelně ochuzen o množství požitků, které každodenně nabízí prostředí městské. Trochu mi to připomíná situaci v USA, kde jsem před sedmnácti lety krátce pracoval. Tehdy mi jedna ze známých, kterou jsem potkával na univerzitě, na mou vážně míněnou otázku odpověděla, že má spoustu koníčků – především „shopping“ v tom nejširším možném rozsahu (od módy až po bytové zařízení), dále navštěvování kin, barů a restaurací a naposledy pak sledování televize s přáteli. Všechny její koníčky vyžadovaly velké nasazení, takže jí na nic dalšího nezbyval čas. A jinde než ve velkém městě se jim nemohla věnovat. Končím tedy otázkou, čím venkov vlastně dnes je a hlavně čím bude?

S přáním všeho dobrého
Mgr. Michal Soukup
ředitel Oblastního muzea v Mostě

Téma „TEMA“

podle Jochmana

Venkov a podnikání

Z analýz expertů v Evropě a Americe vyplývá, že dlouhodobě existují rozdíly v příjmové úrovni v různých regionech a komunitách dané ekonomiky. Nejinak tomu bylo, je a bude i u nás v České republice. Zejména v posledních letech rostla zaměstnanost a mzdy ve městech mnohem rychleji než na venkově. Tato skutečnost souvisí i se systémem vzdělávání, kde je zřejmé, že cena zaměstnance na pracovním trhu roste i s jeho vzděláním a odborností.

Z pohledu rozvoje menších měst a venkova je ale problém v tom, že vysokoškolští studenti obvykle studují daleko od domova a během studia se většinou od svého města nebo venkovské obce odpoutají a zůstávají ve velkých městech, kde mají velký výběr zaměstnavatelů a možnost rychlé profesní kariéry. Naproti tomu doškolovací a rekvalifikační sektor přináší vzdělání a dovednosti místním lidem, u kterých je riziko stěhování mnohem menší. V minulosti jsme často slyšeli, že venkov je ideální pro řemeslníky a malé podniky, ale pokud nebudou mít podnikatelé na venkově komu poskytovat služby, odejdou do měst brzy také.

Aktuálně zveřejněná projekce Českého statistického úřadu (ČSÚ) předpokládá, že by v roce 2070 mělo v Praze žít o 410 tisíc lidí více než nyní, tedy 1,72 milionu. Ještě více by se měl zvýšit počet obyvatel středních Čech. Podle projekce téměř

o půl milionu osob na 1,86 milionu. Nejmladší obyvatelé si udrží Středočeský kraj, Praha a Jiho-moravský kraj, nejstarší by měla být populace ve Zlínském, Moravskoslezském a Olomouckém kraji. Pokud v ekonomice platí, že větší obce bohatnou rychleji, měli bychom se vážně zamýšlet, jak tento rozdíl venkovu kompenzovat. Pokud to neuděláme, bude se venkov i nadále vytlidňovat. Průměrná ekonomická prosperita je sice hezká věc, ale pokud se soustřeďuje jen do některých částí dané země a na venkově a v malých městech přestávají fungovat pošty, služby a dopravní obslužnost, nelze očekávat nic jiného než postupný kolaps. Bohužel nejde jen o ekonomiku, protože brzy dojde i ke kolapsu místní samosprávy v důsledku nedomyšlených zákonů, které nutí obecní zastupitele obnažovat své majetkové poměry svým mnohdy závistivým a nepřejícím spoluobčanům.

Částečným řešením problémů venkova a malých měst jsou dotační programy na rozvoj venkova a regionů. Například v roce 2018 získalo více než 500 podnikatelských nezemědělských projektů téměř 180 milionů korun. To je částka, která vloni prostřednictvím místních akčních skupin připadla na podporu drobného podnikání na českém venkově. V té budou místní akční skupiny pokračovat i letos. Novou prioritou bude i dosažení celorepublikového pokrytí vysokorychlostním internetem, který je podle nich pro nový byznys na venkově klíčový.

Devět z deseti podniků na českém venkově provozují drobní živnostníci. Nejčastěji jde o lidi podnikající ve službách, obchodu, drobném průmyslu nebo potravinářství. Drobné podnikání v oboru zemědělství je pak zastoupeno překvapivě jen pěti procenty. Vyplývá to z dat Analýzy podnikání na venkově z loňského roku, jejíž závěry potvrzuje i Národní síť místních akčních skupin. Finanční podpora drobného podnikání na venkově bude podle předsedy Národní sítě, Jiřího Krista, pokračovat i letos. Cílem je ale nalákat na venkov i nový byznys.

Naštěstí jsme malá země, a i z venkovských regionů do velkých měst je relativně blízko. Zahraniční partneři často s potěšením před naší návštěvou konstatují, že Most má výhodnou polohu pro vzájemnou spolupráci, protože stojí u letiště Ruzyně. Pokud budou v pořádku místní komunikace, nebude nikam příliš daleko. Navíc střediskové obce nebo malá města mají školku, školu, sportovní areál s halou a koupaliště, poštu, zdravotní středisko, domov důchodců a další výhody, které velká města svým obyvatelům ani zdaleka nenabízí. Tento luxus umožňují Evropské a státní dotace a částečně i místní firmy a drobní podnikatelé.

Pokud půjde rozvoj venkova tímto směrem, není se čeho obávat. Pro mladou generaci je pak klíčem spojení se světem, internet a rostoucí počet lukrativních zaměstnání, které lze z velké části zvládnout i po internetu z domova.

RNDr. Jaroslav Jochman

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úřad práce ČR

Název projektu:

Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (POVEZ II)

Doba realizace:

1. 12. 2015 – 30. 11. 2020

Reg. č. projektu:

CZ.03.1.52/0.0/0.0/15_021/0000053

Forma financování:

Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu České republiky.

Jaký problém projekt řeší?

Projekt Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (dále jen POVEZ II) se zabývá problematikou adaptability pracovní síly v podnicích na neustále se měnící situaci na trhu. Pro zvýšení konkurenceschopnosti a rozšíření činnosti musí zaměstnavatelé disponovat kvalifikovanou pracovní silou. Projekt POVEZ II, proto řeší jednak problém nesouladu mezi dovednostmi a kvalifikačními předpoklady nabízenými a požadovanými, tedy nedostatečnou flexibilitu pracovní síly (včetně flexibility profesní), a dále problém neochoty zaměstnavatelů investovat do vzdělávání vlastních zaměstnanců.

Z monitoringu ÚP ČR přitom vyplývá, že zaměstnavatelé často nejsou spokojeni s kvalifikací nových zaměstnanců a neřídka je přeškolují. S oživením ekonomiky a vyšší poptávkou po pracovní síle lze tedy při strnulém systému počátečního vzdělávání očekávat prohloubení tohoto problému, který pomáhá řešit právě předkládaný projekt.

Pro koho je projekt určen?

Cílovou skupinou projektu jsou zaměstnavatelé ve smyslu § 7 Zákoníku práce, a to prostřednictvím svých zaměstnanců či potenciálně nových zaměstnanců. Cílovou skupinou jsou rovněž fyzické osoby – OSVČ a nestátní neziskové organizace.

Jaké jsou formy podpory?

Zaměstnavatelům bude umožněno získat příspěvek na vzdělávání svých zaměstnanců a refundaci jejich mezd po dobu školení.

Kam se obrátit pro informace?

Pro více informací se obraťte na Vaši nejbližší pobočku Úřadu práce ČR. Své dotazy k metodice projektu můžete posílat na povez@uradprace.cz

Příjem žádostí

Příjem žádostí probíhá prostřednictvím elektronického formuláře na webových stránkách <http://povez.uradprace.cz>.

Opravdoví přátelé koheze?

Na pražském hradě se 5. listopadu sešlo 10 premiérů a celkem zástupci 17 států, aby společně deklarovali zachování stávající výše dotací EU pro země se slabší ekonomickou úrovní v zájmu vyrovnávání ekonomické úrovně v Evropě. Skupina těchto zemí se sama nazvala „Přátelé koheze“. Vcelku je možno tento počín iniciovaný naším premiérem hodnotit jako vysoce potřebný vzhledem k rysující se snaze krácení evropských dotací ekonomicky slabším státům a kriticky je hodnoceno i jejich směřování dle bruselských představ.

KHK ÚK

Jak je tomu ale v rámci České republiky? I tady by přece měla být praktikována politika soudržnosti a vyrovnávání regionálních rozdílů. Výchozí situace je z pohledu rozdílné úrovně regionů docela tristní, zatímco většina českých regionů NUTS II v období 2007–2015 vykazovala růst měřeného HDP na obyvatele v paritě kupní síly od 2,8–8,2 % oproti průměru EU 28, Severozápad (Karlovarský a Ústecký kraj) zaznamenal pokles o 1,2 %. V roce 2017 Praha vykazovala hodnotu HDP na obyvatele v paritě kupní síly ve výši 187,4 % průměru EU 28, Severozápad se oproti tomu pohyboval na úrovni 63,1 %, a to je úroveň Rumunska. Jenže Rumunsko zaznamenalo v roce 2017 růst HDP o 7 % a v roce 2018 4,1 % a tak tato balkánská země Severozápadu Čech při výše uvedeném poklesu HDP na hlavu úspěšně uniká.

V čem spočívá tak vynikající ekonomická aktivita Prahy, vždyť druhý nejvýkonnější Jihomoravský kraj po Praze byl v roce 2017 na úrovni 84,5 % průměru EU 28? Vezměme si k tomu další ukazatel v podobě daňových příjmů na obyvatele obcí a krajů, kde vychází oproti průměru ČR v Praze sumárně navíc + 22 mld Kč a na Severozápadě zase chybí do průměru – 2,1 mld Kč (údaj z roku 2016). Z tohoto vyplývá, že finanční toky v ČR jsou nastaveny tak, že neumožňují vyrovnávání ekonomické úrovně regionů a naopak je prohlubují.

Po regionální kohezní politice v Čechách není ani vidu ani sluchu.

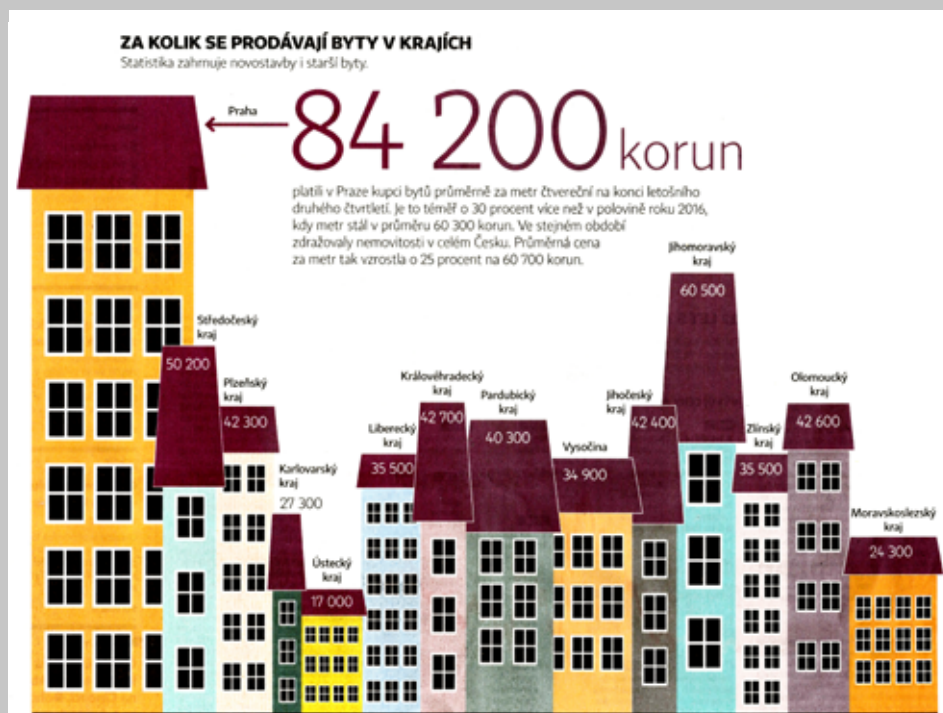
Na Severu Čech registrujeme koncentraci chudoby, odliv obyvatel, oproti tomu Praha s okolím praská ve švech a denně jsme masírováni plácem nad tím, že si Pražák nemůže koupit byt a hledají se způsoby, jak mu to ze státního rozpočtu zasnovat. Jestli za poslední dva roky v rámci programu RESTART na Severozápad přitekly 2 mld Kč a region 2 mld Kč ročně na daních oproti průměru republiky přepočtem na obyvatele ztrácí, pak lze jen stěží hovořit o regionální konvergenci.

A jsou tedy Pražáci opravdu ekonomicky tak aktivní, že daňový výnos na obyvatele v roce 2016 byl v Praze 40 tis. Kč a v Ústeckém kraji jen 14,1 tisíc Kč? Tušíme, že tomu tak asi není. Pro srovnání: v bohatém Německu je hlavní město Berlín nejhudším regionem státu z pohledu daňových výnosů a musí být dotováno. Je to logické, vždyť se tam toho asi moc nevyrábí. V Praze je tomu stejně, jenže v roli jsou šikovně nastavená rozpočtová pravidla určení daní dle sídel firem a nesmyslně nastavené takzvané koeficienty velkých měst (v případě Prahy koeficient 4), které naše hlavní město a některá další vyvolená neúměrně oproti provinčním městům zvýhodňují.

Česká republika je uspořádána feudálním způsobem, kdy vesnice, kde sídlí poddaní, odvádí desátky na hrad šlechtického mocipána a vesničánum nezbyvá než jen se radovat, jak se v sídelním městě dobře žije.

Závěrem lze konstatovat, že rozdílení společenského bohatství v ČR vyjádřeného daňovými výnosy, a tedy finanční silou, je zdrojem prohlubování regionálních divergencí a je v příkrém rozporu s politikou vyrovnávání EU. To, co vláda hlasitě požaduje na jedné straně od Evropy je příkrém protikladu s tím, co sama v česko-moravsko-slezské kotlině praktikuje. Ministerstvu financí je problém znám, ale kousnout do tohoto kyselého jablka se politikům nechce. Mám-li totiž někomu něco přidat, pak to musím někomu vzít. A tak raději v Česku na kohezi zapomeňme, to ať řeší Brusel. Princip solidarity se v českých duších ani v českém zákonodárství příliš neusídlil, spíše vítězí pocit štěstí nad tím, že sousedovi chcíplo prase.

Ing. Jiří Aster
předseda
Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje

Regionální tripartitu zajímá vzdělávání, bezpečnost, sociální oblast i energetika

HSRM

Vzdělanost, sociální oblast, bezpečnost i energetika byly tématy, kterými se na podzim zabývala Hospodářská a sociální rada Mostecká (HSRM). Patří totiž mezi takzvaná nosná témata regionální tripartity.

Vzdělávání, ale také související sociální problematiku řešila odborná komise pro Rozvoj lidských zdrojů při Hospodářské a sociální radě Mostecká, která si na své jednání pozvala také poslance Parlamentu ČR i zástupce Ústeckého kraje. Chtěli společně řešit nejdůležitější témata, která region trápí a pokusit se najít možnosti, jak je řešit.

Jednání se zúčastnili Karel Krejza, člen výboru pro vědu, vzdělávání, kulturu, mládež a tělovýchovu, Jan Bauer, místopředseda výboru pro sociální politiku a Miroslav Andrt, radní Ústeckého kraje s kompetencí pro oblast sociálních věcí, bezpečnosti a sociálně vyloučených lokalit, ale také zástupci základních i vysokých škol, úřadu práce, státní správy i samosprávy a dalších institucí, které se s problematikou sociálně vyloučených lokalit potýkají. „Pozvali jsme zástupce dvou parlamentních výborů, protože jejich činnosti se zejména v našem regionu v mnoha oblastech prolínají. Potýkáme se například s problémem dětí, které velmi brzy opouštějí základní školy. Tím se stávají prakticky neuplatnitelní na trhu práce, ale systém sociálních dávek jim poskytuje velmi pohodlné podmínky k životu,“ vysvětlila Drahomíra Miklošová, předsedkyně komise pro Rozvoj lidských zdrojů při HSRM.

Poslanci ale pro zástupce regionu neměli příliš pozitivní zprávy. Mimo jiné je informovali, že z oblasti školství byl k projednání v Poslanecké sněmovně připraven jediný zákon. Poslanec Jan Bauer upozornil na další úskalí. Specifické problémy strukturálně postižených regionů, ať už se jedná o Ústecký, Karlovarský nebo Moravskoslezský kraj, totiž v ostatních částech republiky mnohdy

vůbec neznají. Ačkoli v regionu se s nimi potýkají dennodenně, na republikové úrovni se o nich prakticky neví. Je proto velmi složité prosazovat řešení těchto problémů na centrální úrovni i přímo v Poslanecké sněmovně.

Během setkání se řešila mimo jiné potřeba více motivovat mladé učitele, kteří by měli přicházet do postižených regionů a vyloučených lokalit. Školy na Mostecku požadují pomoc také například s řešením problematiky migrujících žáků základních škol, které lze jen velmi těžko začlenit do standardního kolektivu, protože často nedisponují základními znalostmi a dovednostmi. Zástupci regionu přislíbili definovat nejpalčivější problémy a poskytnout je poslancům k dalšímu řešení nejenom na parlamentní úrovni, zároveň přislíbili i maximální součinnost při prosazování jejich řešení.

Takzvaným nosným tématem říjnového jednání regionální tripartity byla energetika. O současné situaci, ale také plánech do budoucna informoval Luboš Pavlas, CEO skupiny Sev.en Energy. Řeč byla o rekultivacích probíhajících v okolí lomu ČSA, který je v útlumu a těžba by zde měla skončit do roku 2024. Mluvílo se ale také o plánech na vznik jezera ve zbytkové jámě lomu ČSA, včetně záměru ministerstva průmyslu vytvořit systém průtočných jezer na místech bývalých povrchových lomů a využít jej k výrobě elektrické energie. Členy HSRM zajímala také budoucnost elektrárny v Počeradech, kam v současnosti putuje uhlí z Vršanské uhelné, jedné z těžebních společností skupiny Sev.en Energy. A jeden z dotazů se týkal možností, jak by se v případě, že by

v budoucnu padlo rozhodnutí o využití zásob za takzvanými těžebními limity, stát dostal k uhlí, když bude zbytková jáma lomu ČSA zatopena.

V listopadu se na půdě Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí v Mostě, kde se HSRM každý měsíc schází, diskutovalo o bezpečnosti. S vývojem bezpečnostní situace v regionu za uplynulý rok přišel členy regionální tripartity seznámit Jiří Volprecht, vedoucí územního odboru Most Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje. Podle policejních statistik je v posledních pěti letech registrován soustavný pokles kriminality. Konkrétně na Mostecku došlo v loňském roce oproti roku 2017 k poklesu celkové registrované kriminality o téměř 9%. Podle policejního ředitele je bezpečnostní situace v regionu stabilizovaná. Mluvílo se také o personálním obsazení mostecké policie, které podle policejního šéfa chybělo v roce 2018 oproti tabulkovému stavu na Mostecku 10 policistů, letos už trojnásobek. Policie se ale snaží získávat nové posily, jedním z nových náborových projektů, nad nímž převzal záštitu hejtmán Ústeckého kraje Oldřich Bubeníček, nese název Budoucí policista. Bezpečnost, energetika i sociální oblast a vzdělávání patří k dlouhodobým prioritám a tématům, kterými se Hospodářská a sociální rada Mostecká pravidelně zabývá. Každoročně svůj seznam nosných témat aktualizuje, proto by i letos, na pravidelném prosincovém sněmu, měli zástupci HSRM seznam nosných témat na příští rok projednat a schválit.

Ing. Helena Veverková
předsedkyně HSRM

Načrtnuto... od Lucie Bartoš

Je důvod propadat environmentálnímu žalu? Migrují zvířata, lidé, kostely...

„Zvířata dokázala přejít zamrzlý oceán z Evropy do Ameriky. Jen člověk se proti klimatu bouří,“ to je jedna z hlavních myšlenek, kterou jsem si v listopadu pro své rozjímání odnesla z přednášky geologa Karla Macha. Nedávno jel hledat do Ameriky přírodu, kterou zná ze zkamenělin objevených v hnědouhelném dole Bílina. Zjistil totiž, že v třetihorách, tedy před 17–20 miliony let, v severočeské uhelné pánvi vypadala příroda jako dnes na Floridě. Bylo tu teplo, močály plné cypřišů bahenních a krokodýlů.

Co z toho mimo jiné vyplývá? Pokud se nás v Čechách dotkne globální oteplování, dostaneme se do podnebí, které na našem území již bývalo a v kterém dnes lidé v USA normálně žijí. Přizpůsobit se je jistě snazší, než demonstrovat „proti klimatu“. Můžeme se bouřit proti vysoké produkci CO₂. Můžeme se vztekat nad přílišnou spotřebou fosilních paliv. Můžeme láteřit nad zbohatlíky, že chtějí stále víc uspokojovat své hedonistické potřeby. Můžeme prskat na rozvojové státy, že je tam moc populace (a Evropané se oproti tomu stávají neplodnými). Nemá ale smysl lamentovat na klima a chtít „poručit větru dešti“. To se ale snadno řekne, a hůř udělá (prosadí).

Víme koneckonců, že se v historii vlivem změny životního prostředí přemísťovala nejen fauna a flóra, ale stěhovaly se i celé lidské národy. Jistě, to dnes není způsob života, který jsme si představovali. Mimoto – zejména my v severních Čechách dobře víme, jaké to je, když se má člověk vykořenit, vzdát se svého domova, stěhovat se i jen pár kilometrů, protože postupuje těžba a vesnice těžbařskému podnikání „uvolňuje cestu“...

PŘESUNEME KATEDRÁLY?

Ohřátá příroda či stoupající oceán vyhánějí lidi z jihu planety bez nároku na odškodné. Například italské Benátky právě hlásí nejvíc vody za 50 let, gumáky už nestačí – historické město na laguně je po intenzivních deštích zaplaveno o metr nad standardní úroveň hladiny. Legendární město se navíc postupně propadá, což v součtu není vůbec dobrá prognóza. Média píší o tom, že lidstvo musí proti vlně oceánu pojistit spoustu cenných památek. Vloni si záplavová vlna vzala ale také 30 lidských obětí.

Spasit to má „Mojžíš“, projekt pojmenovaný po biblické postavě, před kterou se rozestoupily vody Rudého moře. Jde o systém podmořských bran, které když se vynoří, tak zahradí Jaderské moře, a tím ochrání vnitrozemí před vodou. Řešení se testuje a než bude v roce 2022 plně

funkční, možná bude do té doby potřebné jej začít instalovat i v dalších metropolích světa...

Není sci-fi, že by mohlo dojít i na to, co v naší republice už známe – přesuny nejen obyvatel, ale i cenných pamětihodností. V Mostě už migroval kostel, tak není nemyslitelné, že jej budou následovat další ohrožené památky světa.

NEPŘEKÁŽEJ

Když jsem se geologa Macha ptala, co si máme vzít z jeho „cesty do pravěku“, řekl: „Nepřekážet přírodě, nepokoušet se ji zvrátit. Příroda si žije svůj život a dokáže se zregenerovat, skoro vždycky.“ Není zcela přesvědčen o tom, že klimatickou nouzi způsobili lidé. Sice jsme možná atmosféru trochu pozměnili, ale ani přesto není nikde psáno, že se s tím příroda nesrovná. (Se svým postojem není sám. „Lidstvo zatím vyřešilo jakýkoliv problém,“ míní optimisticky kupříkladu i klimatolog Radim Tolas z Českého hydrometeorologického ústavu, který nyní vede oddělení pro změny klimatu.)

Jistě, není lehké sbalit si uzlíček, když roky něco budujeme či hospodaříme na svém, a jít do světa nalehko jako pověstný „hloupý Honza“, nebo změnit to, co už za našich předků přece fungovalo. Člověk se přitom dokáže přizpůsobit více, než se zdá. Víte, že světovou velmocí v hospodaření s vodou je pouštní země? Izrael. Dokáže prý vyrobít víc vody, než potřebuje. Kdo by to byl řekl...

ENVIRONMENTÁLNÍ ŽAL

Přesto dnes na planetě psychoterapeuti otevírají čím dál víc dveře klientům, kteří trpí takzvanou „environmentální úzkostí“ – zklamání mladí lidé, kteří se obávají vývoje světa.

V Kanadě se v souvislosti se zkoumáním environmentálního žalu pracuje i s termínem „solastalgia“ – je to bolest, pocit bezmoci, kterou prožíváme, když se něco děje s naším domovem nebo s místem, ke kterému máme citové pouto. (Kanadské zdravotní organizace v loňském reportu Lancet Countdown popsali stav solastalgia jako „cítit

stesek po domově, zatímco jsme stále doma; ekologický žal a ekologická úzkost“).

V novinách se před časem objevila zpráva o studii vědců ze švédské univerzity v Lundu, podle které zjednodušeně řečeno tím, že budete mít o jedno dítě méně, pomůžete planetě víc, než když budete třídit odpad či sušit prádlo na šňůře.

Řešením ekoúzkosti ani klimatické krize však není to, že se přidáte k hnutí mužů a žen, kteří odmítají přivést děti do světa, aby zabránili globálnímu oteplování. Takové konání se zdá být snadné: není nutné nic dělat, jen se chránit proti početí jako doposud. Jenže *neudělat* něco – třeba neporodit dítě – není hrdinstvím. Zvláště ne ve vymírající Evropě, kde se nemá kdo starat o naše seniory. Život je přeci koloběh.

Mimochodem i klimatolog Václav Cílek se nedávno v médiích vymezil vůči popírání mateřství kvůli klimatu. Připomněl, jak nás už v 60. a 70. letech strašili jadernou válkou. Jak na to tehdy zareagovala populační křivka? Lidé měli kupodivu dětí víc. Známý popularizátor vědy také zmínil, že lidstvo v každém století zvládne dvě až tři pohromy „a život jde dál“.

„PRACH JSI A V PRACH SE OBRÁTÍŠ“

Truchlit – a zejména nad přírodou, z níž mizí hmyz, zeleň, trápí ji sucho, vymírají živočišné druhy – není ale žádná ostuda. Dočítáme se, že už v antickém Římě nebo ve staré Číně oplakávali její zánik, nebo polámané stromy, zničené lesy a podobně. Environmentální žal je svým truchlením podobný post- nebo pretraumatickému syndromu, pocitu tíhy, který máme ze ztráty blízké osoby.

Současná ekoúzkost je právě trochu jiná – při každé z pohrom vždy byla naděje na „lepší zítřky“. Nechybělo to, čemu se říká vyhlídky do budoucna. Dnešní situace je odlišná v tom, že lidé mají

pocit, že frustrace z environmentálních potíží je nekonečná. Že jedna klimahrůza stíhá druhou, a možná se svět nikdy nezlepší. Zvířata, která vyhynula, už prostě z mrtvých nevstanou. Část přírodního světa zaniká nenávratně.

„**Zvířata, která vyhynula,
už prostě z mrtvých
nevstanou.
Část přírodního světa
zaniká nenávratně.**“

Mnohem snáze si prý vysvětlíme smutek nad smrtí 1 člověka, než nad vyhynutím celého živočišného druhu. Možná bychom si přírodu měli představit jako jeden živý fenomén, jeden organismus, v němž jsme my „jen“ určitou ohraničenou hmotou. Koneckonců, znáte-li biblický verš „Prach jsi a v prach se navrátíš“ z knihy Genesis, sděluje nám, že podstatou fyzického těla člověka, nepočítáme-li vodu, které máme v těle většinu, je jen kupička rozličných nerostů – pozemského prachu –, který po naší fyzické smrti rozprášený splýne s krajinou... Ti, kdo přijali pomíjivost pozemského života, možná přijímají klimazměny snáze než ateisté, kdoví...

SÍLA PŘÍTOMNÉHO OKAMŽIKU

„Všechno zlé je k něčemu dobré.“ „Všechno má svůj rub a líc.“ „Vše se mění ve svůj protiklad.“

Jak se s environmentálním smutkem vyrovnat? Řekla bych, že láska by to měla spravit. Jenže na tu musejí být dvě bytosti s hlubokým citem a to se mnohým nestane ani po desetiletích hledání spřízněné duše. Co může udělat člověk sám za sebe?

Přetavit depresi v pozitivní aktivitu, sdílet ji s ostatními, zapojit se do ochrany životního prostředí. Třeba sázet stromky, založit komunitní zahradu, začít se starat o opuštěná zvířátka, zapojit se do akcí jako Uklidme Česko, založit přírodovědný nebo turistický kroužek, začít si dělat herbář, vysadit balkonovou zahrádku, malovat krajinky, fotografovat proměny počasí, vyrábět hračky z dřevin, vyrobit a rozmístit krmitka pro ptáčky, plést pedigové košíky, zapojit se do „zelené“ politiky, začít psát zelený blog – třeba i o ekostesku.

Ukázalo se, že zahltní lidi odbornými informacemi, bagatelizovat jejich smutek nebo je o něčem přesvědčovat tlakem, se nesetkává s pochopením a podporou, ani nepomáhá s vyrovnáním se s environmentální úzkostí. Vše výše uvedené, byť může jít o maličkosti, má větší smysl – pro dotyčného i pro lidi kolem něj.

Možná skutečnost, proč Greta Thunbergová má tolik nesnášenlivých odpůrců, je dáno tím, že její projev je sice plamenný, ale zdá se být agresivní. Působí jako nátlak. A z toho se lidé, kteří cítí tíhu současného světa, spíše ošívají. Například i naše první psychoterapeutka zaměřená na enviro-žal,

Zdeňka Voštová, říká, že v rámci psychohygieny je mnohem lepší se občas od environmentálních témat – a zejména negativních zpráv – úplně odpojit, a raději věnovat energii věcem, které nás pozitivně nabíjejí. Věcem, které nám poskytují radost a možnost soustředit se na „přítomný okamžik“. Ideálně v okruhu podobně smýšlející komunity lidí. (Komunitní život a sdílení je podle mne receptem na mnohé úzkosti, spojené se současným světem, nejen ty ekologické.)

V září letošního roku Voštová mimo jiné založila podpůrnou skupinu na téma *Emoční odolnost v době klimatické změny a pokračujícího ohrožení přírody*.

„**Ze změny klimatu
se stalo politikum,
ale přitom politici
už 30 let nic neřeší.**“

Vlastně je to absurdní: Ze změny klimatu se stalo **politikum**, ale přitom **politici** už 30 let nic neřeší. Možná je to už ale čtyřicet let, když si vybavím, že První světovou klimatickou konferenci uspořádala Světová meteorologická organizace v roce mého narození – 1979. To mě tedy rovněž začíná jímát úzkost, když se celý můj život o problému ví, ale nikam jsme se nepohnuli (ba co víc, možná jsme spíše zvýšili antropogenní vliv na zhoršení klimatu).

ÚZKOST – KRÁLOVSKÁ CESTA KE SVOBODĚ?

Víte mimochodem, co o úzkosti (byť ještě nevěděl o té klimatické) říkal dánský filozof a psycholog Søren Kirkegaard? Ve svém spisu *Pojem úzkosti* (1844) předkládá lidské dějiny jako **dějiny úzkosti**. Úzkost je podle tohoto existencialisty „královská cesta ke svobodě“, na níž si člověk uvědomuje svou radikální osamocenost, neurčenost a nezabezpečení (nicotnost). Ale také to, že má možnost vést svůj život a „překračovat sebe sama“.

Mám pochopení i pro klimatickou úzkost, zvláště když čtu citát Haralda Martensteina:

„Když v jednom koutu Země klesá počet druhů, volá se o pomoc. Když ale v jiném koutě počet druhů roste, je to také špatně.“

„**Když v jednom koutu Země
klesá počet druhů,
volá se o pomoc.
Když ale v jiném koutě
počet druhů roste,
je to také špatně.**“

V závěru své knihy *Kulturní dějiny klimatu* (s podtitulem *Od doby ledové po globální oteplování*)

ho připomíná i Wolfgang Behringer. Ten mimochodem vznáší řečnickou otázku, zda víme skutečně, jaké klima máme vlastně chránit: To chladnější, které jsme měli před 100 lety, nebo to teplejší, které tu bylo ještě před tisíci lety? Do Chamonix se na mizející ledovce jezdí dívat lidé z celého světa a místní obyvatelé truchlí nad jejich odtáváním. Ovšem před pouhými 400 lety si tam stěžovali vládě na pravý opak.

Na straně 292 českého překladu mimo jiné píše: „Štěstí a neštěstí není rovnoměrné. V době, kdy v Itálii kvetla renesanční kultura, v Grónsku umírali Vikingové. V létě roku 2003 zemřelo ve Francii za vedra, v celém století nebyvalém, několik tisíc starých lidí kvůli přehřátí a dehydrataci. Při lepší prevenci se tomu dalo zabránit. V Rakousku, Německu nebo Švýcarsku přece k obdobným následkům nedošlo. A v klimatizovaném prostředí nebo na pláži není na horkých dnech nic strašlivého. Globální oteplování bude vyžadovat jistou míru adaptace a vynutí si změny.“

MYSLET NA „NEJHORŠÍ“?

I kdyby nám klima připravilo konec, tak *smrtí už není možné nic ztratit*: „Smrt se nás netýká, protože když jsme, smrt zde není; když je zde smrt, již nejsme my“ (Diogenés Laertský). Podle Behringera ale konec světa – aspoň v příštích několika tisících letech – nenastane, prostě se zase přizpůsobíme, po vzoru slov starých Římanů: Tempora mutantur, et nos mutamur in illis – Časy se mění a my s nimi.

Existují národy, které berou život jako bytí, které je trnité, a přežít je úspěch. Vlastně – nikde není psáno, že život má být rekreace. Možná nás katastrofy – dvakrát až třikrát za století, jak podotkl Cílek – mají přivést opět k hledání *smyslu života*. V teorii dramatu (příběhu) je „katastrofa“ míněno rozuzlení a očista, bez apokalyptického významu, jaký toto slova dnes pro nás běžně má. Pojem katastrofě označoval obrat – poslední fázi, v níž dochází ke konečnému vyřešení. Katastrofa znamená katarzi. A to mi smysl dává.

Lucie Bartoš, publicistka
vydavatelství MEDIA POWER s. r. o.

Radioaktivní odpady – bezpečné řešení

Více než třetina elektřiny v České republice pochází z jaderných elektráren. Při jejich provozu vzniká radioaktivní odpad. Česko, stejně jako jiné jaderné země, proto hledá optimální řešení, jak se o něj bezpečně postarat.

Ročně v České republice vznikne necelých 1000 tun radioaktivních odpadů, nejen v elektrárnách, ale například i v průmyslu, nemocnicích nebo ve výzkumných ústavech. Zhruba 90 % tvoří nízko a středněaktivní odpady, které jsou umísťovány do tří stávajících přípovrchových úložišť provozovaných v ČR. Zbývá desetina připadá na vysokoaktivní odpady, které je nutné izolovat od životního prostředí mnohem déle. Odborníci napříč zeměmi se shodují, že v současnosti nejoptimálnější řešení, jak vysokoaktivní odpady zabezpečit, je výstavba hlubinného úložiště.

Ukládání radioaktivních odpadů je konečným krokem v dlouhé posloupnosti pečlivě kontrolovaných činností, kam patří sběr a třídění odpadů, jejich skladování, zpracování, úprava a doprava. Hlubinné úložiště, které má být v provozu nejdříve od roku 2065, se projektuje pro zhruba 10 000 tun vyhořelého paliva. Může se to zdát mnoho, ale je potřeba si uvědomit, že toto množství představuje odpady za čtyřicet let provozu obou českých elektráren. Naproti tomu je v ČR ročně

SÚRAO

SPRÁVA ÚLOŽIŠŤ
RADIOAKTIVNÍCH
ODPADŮ

vyprodukováno více jak 1 000 000 tun nebezpečných odpadů (např. ředidla, baterie, toxické látky apod.), nemluvě o tom, že se k nám nebezpečný odpad i dováží.

Přepracovat, uložit nebo počkat?

Česká republika má vládou schválenou Koncepti nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem. Jejím základním předpokladem je, že české jaderné elektrárny jsou provozovány v otevřeném palivovém cyklu, což znamená, že se v blízké budoucnosti nepočítá s přepracováním vyhořelého jaderného paliva. Rozhodnutí, zda přepracovat použité jaderné palivo, není zcela jednoduché. Je nutné vzít v úvahu nejen ekonomické hledisko, ale i technické možnosti využití

přepracovaného paliva v podmínkách České republiky. Je také nutné zdůraznit, že i státy, které jaderné palivo přepracovávají, např. Francie, i přesto plánují výstavbu úložiště pro odpady z přepracování a přepracované vyhořelé jaderné palivo. Stávající Koncepte předpokládá, že první vyhořelé jaderné palivo bude předáno k uložení okolo roku 2065.

Výzkum a vývoj v oblasti nakládání s radioaktivními odpady je kontinuální proces. Snahou vědců je objem odpadů určených k trvalému uložení minimalizovat. Nicméně přihlížet a čekat v nečinnosti, zda se nějaká spásná technologie objeví, se v takovýchto situacích obvykle nevyplácí. Je potřeba se na výstavbu hlubinného úložiště připravovat. To neznamená ignorovat opačné názory.

Úložiště nízkoaktivních odpadů v Dukovanech

Naopak, kvalitní oponentura posouvá projekt dopředu a nutí jej být co nejlepší. Diskuze je tedy velmi důležitá, proto se klade velký důraz na komunikaci s veřejností v lokalitách.

Vyhořelé jaderné palivo a vysokoaktivní odpady již v ČR existují. I kdybychom dnes odstavili všechny reaktory, nevyřešený problém s odpady zůstane. Posláním Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) je zajišťovat bezpečné ukládání radioaktivních odpadů dosud vyprodukovaných i budoucích v souladu s požadavky na jadernou bezpečnost a ochranu člověka i životního prostředí.

V kostce: 3 důvody proč se bez hlubinného úložiště neobejdeme

Vysokoaktivní odpady a vyhořelé jaderné palivo už existují

Každý rok jich v České republice vznikne přibližně 80 až 100 tun. Většinou se jedná o vyhořelé palivo z jaderných elektráren. Vzhledem k plánovanému zvýšení využívání jaderné energie a s tím spojené možné dostavbě nových bloků jaderných elektráren, bude tohoto odpadu přibývat. A to i v případě, pokud by se Česká republika rozhodla jít cestou přepracování vyhořelého jaderného paliva, jelikož i v tomto případě vzniknou vysokoaktivní odpady. Odpovědnost každého státu, který se rozhodl vyrábět elektrickou energii v jaderných elektrárnách, je i trvalé zneškodnění všech s tím spojených odpadů.

Dlouhodobá perspektiva

Sice je technicky možné skladovat vysokoaktivní odpady v povrchových zařízeních, z dlouhodobého hlediska by to však znamenalo bezpečnostní

Příprava hlubinného úložiště v ČR

Radioaktivní odpady z českých Dukovan byly původně skladovány v areálu Jaderné elektrárny Jaslovské Bohunice na Slovensku. Odtud měly být na základě mezistátní smlouvy odváženy do Sovětského svazu. Ruská federace jako nástupnický stát po rozpadu SSSR však od těchto závazků ustoupila. Po rozpadu Československa bylo navíc nutné původem český radioaktivní odpad ze zahraničí přivést zpět. V Jaderné elektrárně Dukovany proto vznikl mezisklad pro použité jaderné palivo. Později byl vybudován ještě jeden v Dukovanech a další u Jaderné elektrárny Temelín. V meziskladech může být jaderné palivo 60 až 100 let. Je však potřeba najít řešení, které zajistí trvalou izolaci ukládaného odpadu od životního prostředí.

Systematický proces přípravy hlubinného úložiště v ČR začal v roce 1989. Již v roce 1993 bylo navrženo řešení, založené na švédském multibariérovém bezpečnostním konceptu. Základní bariérou je korozivzdorný ukládací obalový soubor, další bariérou jsou nepropustné jílové materiály (bentonit) a třetí bariéru tvoří stabilní horninové prostředí cca 500 m pod povrchem země.

riziko. V úvahu musíme brát i etickou a ekonomickou stránku. Bylo by bezohledné nechávat námi vyprodukovaný odpad budoucím generacím. Nejvhodnějším způsobem trvalého zneškodnění vysokoaktivních odpadů je hlubinné úložiště.

Hlubinné úložiště je nejbezpečnější řešení

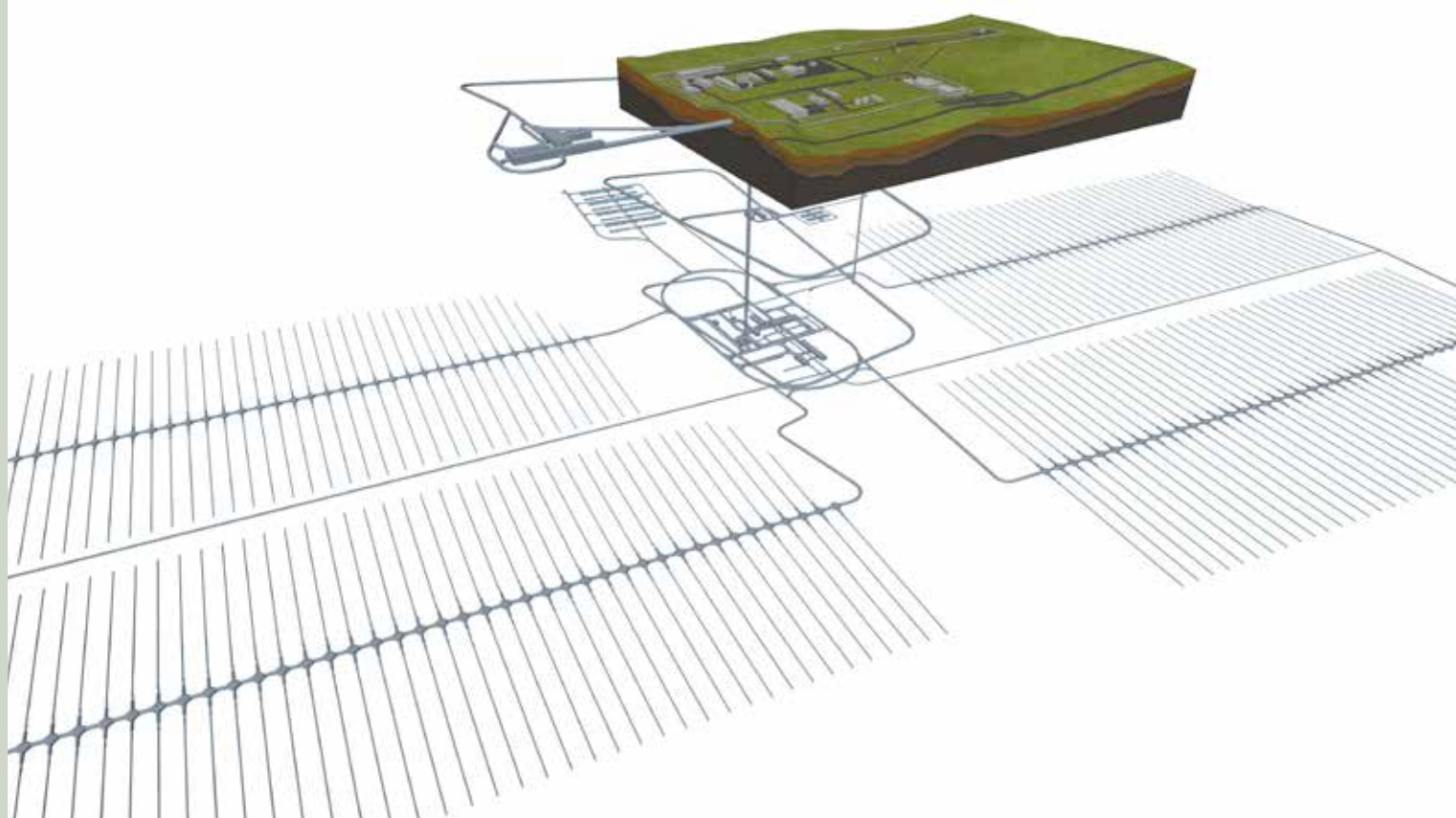
Varianta hlubinného úložiště musí splňovat přísné požadavky na bezpečnost a technické řešení. Bezpečnostní rozbor musí prokázat, že kombinace inženýrských bariér a horninové formace je schopna zachovat celistvost úložného systému po dobu statisíců až milionů let.

Přístup ve světě

Odborníci začali hledat způsoby, jak zneškodnit vysokoaktivní odpady a vyhořelé jaderné palivo, už začátkem 70. let minulého století. I když se dopředu tušilo, že nejvhodnější variantou bude jejich ukládání do hlubinného úložiště, zkoumaly se i jiné možnosti. Například:

- ukládání do věčně zmrzlé půdy, které narazilo na nejasnosti ohledně budoucího klimatického vývoje na Zemi
- umísťování odpadů do hloubek 5–8 km pod zemským povrchem, proti kterému hovořily nejistoty ve výskytu sopečné činnosti nebo posunu zemských desek, které by mohly vyždvihnout odpady zpět na zemský povrch
- ukládání do moře a podmořské dno, které naráží na zákaz využívání moří a oceánů k ukládání radioaktivních odpadů (tzv. Londýnská konvence); obtížné by se přitom prokázalo, že nemůže dojít ke kontaminaci mořské vody a vodních organismů
- ukládání do antarktických ledovců, proti kterému hovoří zákaz o exportu radioaktivních odpadů do Antarktidy
- vystřelování odpadů do mimozemského prostoru, které se ukázalo nejen jako velmi neekonomické a neetické, ale i nebezpečné v případě havárie během vzletové fáze rakety

Hlubinné úložiště

Historické civilizace vyschly a nepálily uhlí

RNDr. Jan Pokorný

Historické civilizace vyschly – poučili jsme se?

Historické civilizace se začaly rozvíjet nedávno, před zhruba 8000 roky (Mezopotámie, Egypt, údolí Indu, severní Afrika, střední Asie, dnešní Turkmenistán, Uzbekistán atd.). Archeologové hledají jejich zbytky pod nánosy písku. Tyto civilizace začínaly v záplavových zónách řek odlesňováním a odvodňováním krajiny. Les uživil 1–3 osoby na km², rostoucí populace proto měnila les na zemědělskou půdu (naše žďáry, německé -schlag). Hlavní zemědělskou plodinou jsou obilniny, které nesnáší zatopení kořene vodou, proto je půdu třeba odvodnit. Historické civilizace vyschly, ačkoliv nevyužívaly fosilní paliva.

Nověji procesem odlesnění a vysychání prošlo například Španělsko v pokolumbovské době, kdy se vykácely lesy na stavbu lodí. Ve 20. století jím prochází například východní Afrika, kde zbyly 2 % původního lesa. Hladina podzemní vody evidentně klesá v ČR, dříve se vrtaly studny většinou do 5 metrů hloubky, v posledních letech se vrty prohlubují i na několik desítek metrů. Mnohá naše města by neměla v létě vodu, pokud by byla odkázána na vlastní zdroje, které byly spolehlivé ještě před několika desítkami let. Zásobením vodou z přehrad je zatím bezpečné. Tekoucí voda z kohoutku vytváří iluzi, že nevysycháme.

„Na suché pole nepříší“

Říkávali sedláci. Věda tuto zkušenost vysvětluje následovně: intenzita slunečního záření dosahuje za jasného dne až 1000 W.m⁻². V krajině s trvalou vegetací a dostatkem vody se sluneční energie váže převážně do vodní páry (evapotranspirace = výpar vody porostem) a uvolňuje se na chladných místech, když se vodní pára sráží (kondenzuje) zpět na vodu kapalnou. Toky energie prostřednictvím výparu a kondenzace dosahují stovek W.m⁻² a vyrovnávají tak rozdíly teplot mezi dnem a nocí. Naproti tomu odvodněné plochy se přehřívají, ohřívá se od nich vzduch a stoupá vzhůru do atmosféry. Toto turbulentní vzestupné proudění známé letcům a rogalistům jako termika vysušuje okolní lesy, rybníky, mokřady. Když v létě sklídíme v ČR na 18 000 km² obilniny a řepku, tak se omezí chlazení krajiny výparem, a naopak sluneční energie pohání vzestupné proudění vzduchu výkonem několika tisíc GW. Výrazně se oteplí krajina a ohřátý vzduch brání přísunu vlhkého vzduchu od moře. Pro srovnání: Jaderná elektrárna Temelín má výkon 2 GW a instalovaný výkon elektráren v ČR je 12 GW. Nárůst betonových ploch, odvodněných suchých polí, uschlého lesa atd., vede ke zvýšení povrchové teploty, ke změně proudění vzduchu a vysoušení krajiny. Na naší Planetě mizí denně na 600 km² lesa, FAO již neaktualizuje údaje o narůstající desertifikaci, před 10 roky byly základní údaje následující: Země ztrácí ročně 200 000 km² produkčních ploch následkem nedostatku vody, desertifikace (rozšiřování pouště) postupuje rychlostí 60 000 km²/rok, 30–40 % plochy kontinentů trpí nedostatkem vody (6,45 × 10⁷ km²). Takové vysychání je spojeno s nárůstem povrchových teplot, teplotních extrémů a atmosférického proudění. K dispozici máme též údaje o vysoušení Severní Ameriky po příchodu Evropanů. Mimochodem, v ČR ztrácíme údajně denně 15 ha zemědělské půdy.

Poznámka disidentská až heretická: klimatologický mainstream vysvětluje klimatickou změnu nárůstem koncentrace skleníkových plynů, zejména oxidu uhličitého. Podle IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) od počátku průmyslové revoluce (rok 1750) způsobil vzestup koncentrace skleníkových plynů nárůst skleníkového efektu (radiative forcing) o 1–3 W.m⁻². Na vnější hranici atmosféry přichází během roku 1300–1400 W.m⁻², podle polohy Země na její eliptické dráze kolem Slunce. Měří se s přesností nejvýš 1 %, tedy 13 W.m⁻². Efekt zvýšené

koncentrace skleníkových plynů nelze měřit, je vypočten. Kausální vztah mezi nárůstem globální teploty a nárůstem obsahu skleníkových plynů v atmosféře nebyl prokázán, jde o pouhou korelaci. Obsah vodní páry ve vzduchu je řádově vyšší nežli obsah oxidu uhličitého a je velmi proměnlivý. Množství vodní páry ve vzduchu a tvorbu mraků ovlivňujeme krajinným pokryvem. V geologických dobách byla koncentrace oxidu uhličitého mnohonásobně vyšší v atmosféře nežli dnes a Země nebyla přehřátá.

Lesy přitahují vodu

V zalesněných oblastech jsou vysoké dešťové srážky i hluboko v kontinentech tisíce km od pobřeží (Amazonie, Kongo, Sibiř), proto řeky tečou a nevysychají. V nezalesněných oblastech dešťové srážky klesají již několik set km od pobřeží a řeky mají nepravidelný průtok. Zalesněná území „přitahují“ vodu z oceánů působením evapotranspirace a následného srážení vodní páry (krátký oběh vody – odpolední dešť), jak vysvětluje teorie biotické pumpy. Po odlesnění a vysoušení krajiny se proudění vzduchu obrací: vlhkost proudí „atmosférickými řekami“ z kontinentů do moří; krajina se nechladí výparem, vodu z kontinentů naopak přitahuje oceán. Podle teorie biotické pumpy nejsou poslední roky sucha pouhou epizodou výkyvu klimatu, ale projevem reverzního toku vzdušné vlhkosti z pevniny do oceánu, přičemž množství vody odnášené vzduchem je mnohem vyšší nežli množství vody, které měříme v řekách. Pozor: poměr srážky/odtok se nemění a přesto vysycháme. Rozsáhlé plochy vysychají podobným způsobem, jako vysychaly předchozí civilizace. V dnešní době má ovšem vysychání globální rozměr, protože všechna obyvatelná místa na zemi jsou osídlena a odvodňují se.

Kritickým rozboru je nutné podrobit smysl a efekt dotací na obnovitelné energie. V rámci plnění emisních limitů je podporováno spalování dřeva a podporuje se tak vlastně ničení zásadního klimatického systému – lesa. Například Nizozemsko dováží dřevo ze Sibiře, aby plnilo emisní limity.

Rozpory v chápání principů setrvalého hospodaření v krajině

Pro ilustraci uvádíme několik kontroverzních výroků z míst, kde se tvoří podklady pro politická rozhodnutí:

- Rybníky nebudeme stavět, protože otevřená hladina vypařuje mnoho vody. Rybníky kazí vodní bilanci.

- Mokřady kazí vodní bilanci, protože vypařují mnoho vody a vodu nemohou zadržet, protože už jsou vodou naplněny.
- Lesy vypařují mnoho vody. Nárůst plochy lesa vede k vysychání. Uschnutí lesa na Pramenech Vltavy nemohlo být příčinou úbytku vody v prameni Vltavy; je spíše zřejmé, že živý les vypaří více vody, nežli les uschlý.

Jak zastavit vysychání?

- Ve školách se učí skladba atomu, teorie Velkého třesku, ale v celosvětovém měřítku chybí základní znalosti o efektu krajinného pokryvu (les, odvodněné pole, betonová plocha) na distribuci sluneční energie a místní klima. Zavádíme tuto problematiku do výuky.
- Zavést výuku o historii civilizací s důrazem na degradaci krajiny.
- Existují a jsou vytvářeny další a další modely vývoje klimatu, které ovšem nemohou postihnout realitu. Výstupy takových modelů jsou někdy hrozné, například: les je tmavý, otepluje planetu. Spálení lesa povede ke globálnímu ochlazení, protože uvolněný CO₂ nezpůsobí takový nárůst teploty, jako ochlazení následkem zvýšení albeda (spálený povrch bude po čase světlejší a odrazí se více energie do atmosféry).
- Modely pracují s průměrnými hodnotami toku slunečního záření, průměrují příkon slunečního záření ve dne a v noci.
- Namísto nekonečných diskusí o klimatu, které vedeme v klimatizovaných místnostech a u obrazovek počítačů, měli bychom se venku seznamovat s rozdílem stínu slunečníku a živého stromu, klimatem lesa, města a teplotou na střeše supermarketu.

Zásadním krokem je soustředit pozitivní příklady obnovy vysušené krajiny, které ukazují, jak zadržení vody a následná podpora trvalé vegetace vedou ke zmírnění klimatických extrémů, obnově zemědělské produkce a obnově krátkého oběhu vody (Natural Sequence Farming Austrálie/Peter Andrews; Tamera/Portugalsko; Darewadi/Indie, Jatir les na jihu Izraele).

Hospodařením v krajině zásadně ovlivňujeme toky vody, oběh vody a tím i distribuci sluneční energie, což se projevuje jako změny teploty. Na severní polokouli zaujímají kontinenty téměř polovinu plochy. Zemědělci, lesníci a další hospodáři v krajině určují do značné míry množství a kvalitu odtékající vody a lokální klima a tuto úlohu je nutné jim přiznat.

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách v ČR obsahuje dostatečně pojmenované problémy, se kterými se ČR potýká. Adaptační strategie a navazující „Národní implementační plán adaptace na změnu klimatu“, uvádějí přehled účinných opatření pro zlepšení stavu půdy a zadržení vody v krajině. Víme vše, co naši krajina chybí, nejsme však ochotni přijmout více-méně známá, a často jednoduchá opatření, které by problémy napomohly vyřešit.

Měli bychom mít na paměti, že na jednom metru čtverečném naroste v našich podmínkách nejvýše 1 kg rostlinné biomasy (vyjádřeno v sušině), která obsahuje 5 kWh fotosyntézou navázané sluneční energie. Na jeden metr čtverečný přijde za rok v našich podmínkách 1000–1100 kWh sluneční energie. Do biomasy se tedy naváže nejvýše 0,5 % sluneční energie. Když započítáme tzv. dodatkovou energii (agrotechniku, hnojiva, transport) a účinnost přeměny při spalování, můžeme se dostat i do červených čísel. Rostliny přeměňují nejvíce sluneční energie výparem vody (evapotranspirací přes 50 %), vyrovnávají tak teploty, zmírňují extrémní klimatu. Trvalou vegetací bychom proto měli do krajiny vracet a nikoli pálit. Ostatně do vegetace a do půdy se váže oxid uhličitý.

RNDr. Jan Pokorný
Třeboňská vědecká společnost ENKI

Odkazy

Clive Ponting, 1991, *A Green History of the World, The Environment and the Collapse of Great Civilizations*. Penguin Books, 412 stran.

Pokorný, J., 2014, *Hospodaření s vodou v krajině, funkce ekosystémů*. Univerzita JEP v Ústí nad Labem

Práce autorů: W. Ripl., V. Gorškov, A. Makarieva., A. Nobre, D. Shiel, J. Čermák a další.

Záznam z přednášky pro Učenou společnost z 9. 4. 2019

<https://youtu.be/mZQa6An6ljg>

Klima – Kůrovec – Kalamity

V dnešní TEMA se věnujeme mimoměstskému prostoru, tedy venkovu, který možná více jak dnes spíše demonstrující města ovlivňují ona tři velká „K“. Jsou to dnes velká témata, spojená mimo jiné do fenoménu „životní prostředí“, kterého se dnes chápe kde kdo. To „kdo“ je velmi rozmanité a košaté, ke kterému se dnes i v mimoškolní pátky ochotně přidává i nejmladší generace s „unikátními“ životními zkušenostmi (ale to je jiné téma a na jindy).

Téma životního prostředí je v našem regionu Severozápadních Čech velmi citlivé a psali jsme na toto téma mnohokrát. O názor jsme tentokrát požádali člověka odjinud a oslovili bývalého ředitele Správy NP a CHKO Šumava Jiřího Máneka, který nám vyhověl a jeho názory vám, vážení čtenáři, předkládáme.

Redakce

„K“ první – Klima a klimatické změny

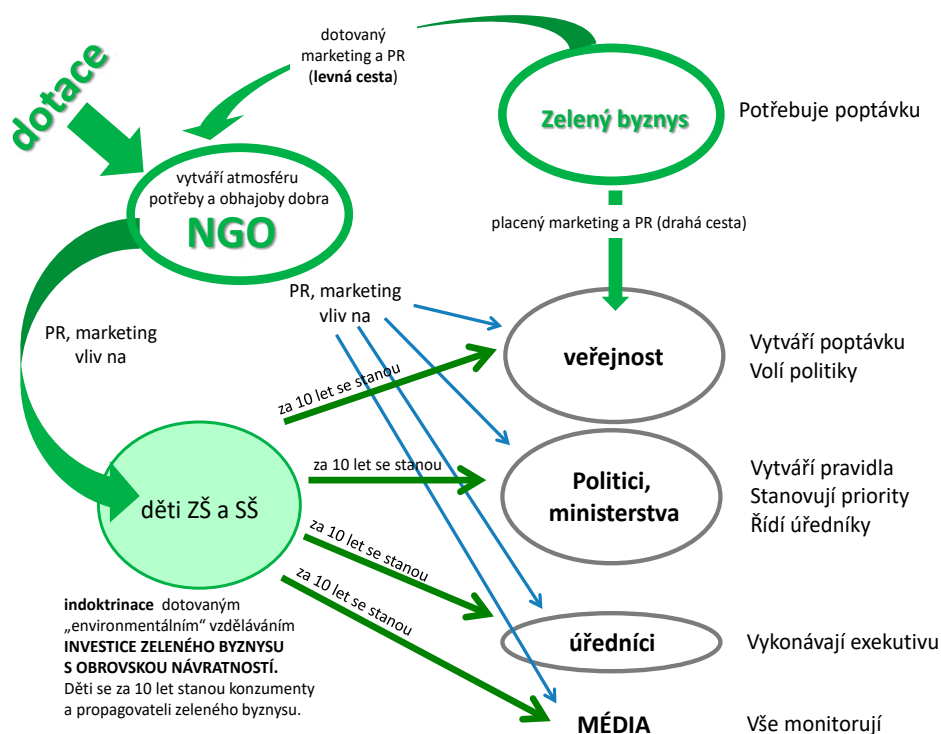
Že přestávají platit lidové pranostiky je zjevné snad každému a s klimatem se něco asi opravdu děje. Sucho, povodně, nezvyklé teploty nás překvapují a kdekdo bádá proč. Lidstvo, tedy některé, si našlo svého ďábla a tím je oxid uhličitý a ukájí se bojem proti němu, a to za každou cenu. Teorie střídá teorii, konference konference, protest protesty, ale jak to je asi doopravdy – těžko říci. Jaký na to máte názor Vy?

Změny klimatu patří k Zemi od počátku její existence po současnost a budete tomu po zbytek jejích dní. Nic takového jako neměnné globální klima neexistuje. Střídají se doby ledové s meziledovými, mění se teploty mořských proudů, posouvají se hranice pevninského i lokálních ledovců. Horizontálně se běžně posouvají hranice biomů, stejně jako se zcela přirozeně vertikálně posouvají hranice vegetační stupňovitosti. Není na tom nic mimořádného. Počasí i klima zkrátka má své výkyvy, a to bez ohledu na to, jestli na planetě je, nebo není člověk. Jestli více či méně produkuje oxid uhličitý. Můžeme si klidně dát tu práci a hledat korelace mezi vlivem člověka na počasí a bez nejmenších pochybností takové korelace najdeme. Stejně tak můžete hledat korelace mezi změnami klimatu s existencí

dinosaurů nebo mamutů a rovněž bez nejmenších pochybností takové korelace najdete. Doslova bizarní je spojování globálního oteplování s chovem skotu a návrhy řešení dosahují přímo oblundnosti. Krávy mají totiž specifický způsob trávení potravy, který se u nich během evoluce vyvinul. Z trávy s vysokým obsahem nestavitelné celulózy se totiž energeticky moc dobře žít nedá. Proto se u krav vyvinul předžaludek tak, aby v něm konkrétní mikroorganismy spásanou trávu natrávily na sacharidy, a z toho už se žít dá. Díky mikroorganismům probíhají v žaludku krav biochemické procesy, jejichž produktem je řada plynů. Tím nejobemnějším je pak metan, skleníkový plyn. Tomu procesu můžeme říkat metanogeneze, podobně jako v bioplynových stanicích. A výsledný plyn – podobně jako z bioplynky

Jiří Mánek

odchází komínem – musí odejít i z krav. A odchází buď zadní cestou, pokud je vyprodukován ve střevě (střevní fermentace), nebo přední cestou, kdy je vyprodukován v předžaludku (enterická fermentace).

Zdravé krávy většinou neprdí, ale říhají. A teď k tomuto faktu produkce metanu přistoupí řada rádob chytřích analytiků a spočítají: na světě je 1,5 miliardy krav, každá za rok vyprodukuje 150 kg metanu a to je pro ovzduší tolik a tolik tun metanu. A proto je skvělé řešení krávy vybit. Toho se chytí jiná skupina expertů a na základě tohoto šílenství začnou zkoumat, jestli by to nešlo nějak obejít. A tak vymýšlí, jak by bylo lepší místo masa jíst fazole. V extrémním případě se na věc vrhnou genetici, kteří výzkumem začnou produkovat krávy, které metan neprodukují. Extrém pak je u vědců, kteří začnou bádát nad pilulkami, které kravám zabrání tvořit metan.

Do toho všeho se přidávají aktivisti a začnou vykřikovat, že nejlepší je přejít k veganství a tím snížit poptávku po hovězím mase. No a takto je to se vším. Jenom se podívejte, jen to, co jsem popsal, stojí hroznou spoustu peněz, které jdou do kapes lidem, kteří si tohle vymýšlí. Já říkám, že za veškerou klimatickou hysterii je třeba hledat zelený byznys.

Zelený byznys nestojí na tradičních zdrojích, ale stojí na dotacích a grantech. To proto, že zelený byznys většinou nedává ekonomický smysl. Proto je dotovaný. Králem bizarnosti boje s klimatickou změnou se v tomto smyslu jeví Německo. Ruší jaderné elektrárny, což nám zvedá cenu elektřiny. Nicméně likvidace starých a dosluhujících elektráren je zase pro někoho dost slušný byznys. Demolovat jednu elektrárnu trvá i více než deset

let a stojí obrovské prostředky. Vůbec je dobré se podívat na německý energetický balíček, který počítá s tím, že bude stát 54 miliard eur a podle odborníků sníží globální oteplení o 0,0000013 °C. To je naprosto zvrácená investice, ale faktem je, že někoho bude docela dobře živit. Na úkor nás všech.

Do zeleného byznysového spiknutí, které využívá klimatickou změnu, se zapojuje celá společnost. V čele s politiky, nevládními organizacemi a aktivisty. Vše dokládám na svém grafu. To nejhorší, co se nyní děje, je indoktrinace dětí a mládeže dotovaným environmentálním vzděláváním. Politika do škol nepatří, ale zelená politika ano? Proč? Odpověď je v obrázku. Za deset let se z dětí a mládeže stanou konzumenti a podporovatelé produktů zeleného byznysu. Za deset let tyto děti

budou voliči, politici, úředníci a novináři, kteří nás k těmto novotám potáhnou ještě brutálněji, než dnes vidáme v pátečních stávkách proti globálnímu oteplování. Pro zelený byznys je indoktrinace dětí tou nejlevnější investicí s největší návratností.

A řešení?

Upřímně nevím, začínáme žít v zelené totalitě hnané byznysem, který je přetavený do nové náboženské ideologie, která zakřeňuje a sílí v mladé generaci. V tomto stádiu doporučovat přestat blbnout a začít myslet je asi marnost nad marnost. Snad jen více žít na venkově, a pak ve volbách volit racionálně ty subjekty, které mají v programu takováto šílenství zastavit a nebojí se o tom otevřeně mluvit.

„K“ druhé – Kůrovec

Tento nepatrný brouk, který byl odedávna nedílnou součástí našich lesů, nám dal za vyučenou. Podle laického vnímání to začalo právě na Šumavě. Co Vy na to?

Kůrovec, myšleno lýkožrout smrkový, je bezesporu nedílnou součástí smrkových lesů. Oba druhy se spolu evolučně vyvíjejí desítky tisíc let. V přirozených smíšených lesích, kde je zastoupení smrku třeba jen 30 až 50 procent, tak tam kůrovec zas takové problémy nedělá. Problém je, když máme smrkové monokultury a ještě stejnověké. Ale i tam se dá malérům čelit, a to dobrou péčí lesního hospodáře. A není to žádná věda, všichni naši předci lesníci to dobře vědí. Zkrátka, když se v lese objeví kůrovcem napadený strom, tak je třeba ho pokácet a zasanovat dřív, než z něj vyletí nová rozmnožená generace. Funguje to tak, že samice, která nalétá na strom, po spáření vyklade 50 – 60 vajíček, která se postupně přes larvu a kuklu mění v dospělce. Dospělec pak vylétá ze stromu ven a jediné co ho zajímá je, kde se nažrat a rozmnožit. Takže napadá další zdravé smrky (živí se jejich lýkem).

Jeden strom podle síly gradace kůrovce napadají desítky, stovky, ale i tisíce brouků. Když to v následující generaci vynásobíte 50 tak z jednoho stromu pak třeba může vyletět i 200 tisíc nových brouků, kteří pak napadají řádově více stromů. V kůrovcové gradaci tak může docházet k tomu, že z jednoho nezpracovaného stromu máte v dalším rojení deset dalších napadených. A k rojení dochází dvakrát za rok. Takže když to zanedbáte, tak během jednoho roku máte z 50 nezpracovaných stromů v druhém roce dalších 1000 napadených. To se všeobecně ví, a proto je třeba tomu předcházet.

Jinak samozřejmě, že šumavský kůrovec má na republikové kalamitě svůj podíl. Šumava a její kůrovec není izolovaný ostrov, překrytý pokličkou jako když přikrýváte syrečky. Důležité je říci, že kůrovec se na Šumavě nerozmnožil jen tak pro nic za nic. Kůrovec na Šumavě byl rozmnožen záměrně rozhodnutími konkrétních

lidí. Bylo to po orkánu Kyril v roce 2007, kdy se z rozhodnutí ministra Bursíka a podle nastavených pravidel tehdejší Správy NP Šumava záměrně nezpracovaly polomy v objemu skoro 250.000 kubíků. K těmto plochám se pak přidaly ještě další bezzásahové zóny se smrkovými monokulturami, aby to kůrovcové rozmnožení bylo opravdu velké. Ono, když se na jedné straně vytvoří kalamita, tak na straně druhé se musí o to víc kácet, aby se zastavila. Takže část Šumavy odeschla záměrným množním kůrovců a jejich žírem smrkových porostů a druhá část Šumavy pak byla vykáčena ve jménu zastavení kůrovců. Když se vrátíme k předchozí otázce a byznysovým motivům, tak co by pro vás jako majitele dřevařské firmy bylo výhodné? Šumava bez kůrovce a téměř žádné těžby, nebo Šumava s kůrovcem a obří těžby? (A víc se k tomu vyjadřovat nemá smysl). Několik let po sobě na Šumavě pak kůrovec likvidoval milion stromů každý rok. Mimo jiné je také třeba říci, že při orkánu Kyril padly stejně velké polomy i v sousedních lesích, Lesního závodu Boubín a Vojenských lesů Horní Planá. Ale tam, na rozdíl od NP Šumava, se ale polomy zpracovaly a žádná kůrovcová kalamita nenásledovala. Takže rozmnožení kůrovce v NP Šumava byl záměr.

Je známo, že většina z populace kůrovců sice aktivním letem moc daleko nedoletí, ale je experimentálně ověřeno, že asi 10 % populace je schopno aktivně letět i dvě desítky kilometrů. Při obrovském množství miliard kůrovců, které vylétávaly ze stromů v NP Šumava, je to ohromný zdroj kůrovce, který aktivně mohl přeletět do vnitrozemí mimo NP Šumava. Navíc převládající směr větrů je právě jihozápadní, tedy od Šumavy směrem do vnitrozemí. Máme známá pozorování obrovských rojů kůrovců ve výšce 300 metrů nad zemí, kam tato oblaka

brouků vynesly teplé vzdušné proudy. S termikou a s větrem v křídlech část populace šumavského kůrovce bez nejmenších pochyb překonávala vzdálenosti 30 a 50 km a napadal porosty ve vnitrozemí. No a samozřejmě byl šumavský kůrovec do vnitrozemí rozvozen v kulině na kamionech. Je proto naprosto zřejmé, že kůrovec záměrně rozmnožován v NP Šumava napadal i porosty mimo NP Šumava a že má bezesporu svůj podíl na současné kůrovcové kalamitě v republice. Ten podíl není absolutní, ale také není možné tvrdit, že je nulový, jak se o to občas někdo snaží.

A řešení?

NP Šumava a hospodářské lesy ve zbytku republiky jsou dva rozdílné příběhy. V případě kůrovcové kalamity v republice nelze hovořit o jedné jednoznačné příčině, je to synergie více vlivů. Vliv Šumavy je v tomto smyslu nevelký. Určitý podíl na republikové kalamitě kůrovce má určitě i aktuálně suchá perioda, ale z mého pohledu vliv sucha není větší než asi tak dvacetiprocentní. Ty hlavní důvody vidím úplně jinde. Předně došlo k dramatické restrukturalizaci státního podniku Lesy České republiky a ke změně výrobně hospodářského a obchodního modelu staré dobré české lesařiny. Les je především složitý ekosystém, ve kterém fungují přírodní zákonitosti, a který má mnoho funkcí, jako jsou funkce klimatické, hydrologické a půdoochranné. Bohužel se stalo, že v našich lesích dostala za posledních 20 let hlavní prioritu funkce hospodářská. Jediným ukazatelem kvality managementu Lesů ČR se stalo množství miliard, které tento podnik odvádí do státního rozpočtu. Nic jiného nikoho nezajímá. Jen miliardy. Ve jménu této ekonomické transformace Lesy propustily dělníky. A téměř veškeré práce

se najímají dodavatelsky. Pěstební činnost, těžební činnost i ochrana lesa.

Každá práce se musí v takovém režimu vysou-těžít. Rozhoduje cena. Nejlevnější pracovní síla je ze zahraničí. Lesy se staly labyrintem jazyků. Místo češtiny slyšíte ukrajinštinu, mongolštinu, rumunštinu a jiné. Tendry vyhrávají obří firmy, které najímají levnou zahraniční pracovní sílu. Té je často úplně jedno jakou práci odvede, stejně se víckrát na to samé místo do lesa nepodívá. To je obrovský rozdíl oproti tomu, když Lesy měly své dělníky a dělnice, kteří pocházeli z místa a když špatně odvedli práci, všichni ve vesnici to věděli. Naši lidé měli k lesu osobní vztah, a tak práci odváděli řádně a s odpovědností. To je sociální rozměr změn, který se také promítá do kvality práce. A je tu problém tendrů a výběrových řízení. Než se v prostředí veřejných zakázek administrativně vysoutěží těžba a asanace kůrovcem napadených stromů, tak to může a trvat déle, než je vývojový cyklus brouka.

Ten samozřejmě se svým vývojem na dokončené výběrové řízení nečeká, a vyletí z napadených stromů dřív než ho stačí vysoutěžená firma zpracovat. To je druhý problém.

Třetí problém je, že se za asanací běžně začalo považovat to, že je kůrovcem napadený strom pokácen a vyvezen z lesa ven. A to podle legislativy stačí. Jenže když kmen plný kůrovce vyvezete jen kousek od lesa, nebo ho můžete odvézt na kamionu na manipulační sklady, nebo kamkoli k odběrateli a tam kmeny necháte v kůře, tak kůvec dokončí vývoj a nová generace tak jako tak vylétá z napadených stromů. Jen ne v mateřském lese, ale třeba i o sto kilometrů dále, kde může napadat další lesy. Takto došlo k rozvezení kůrovce po celé republice.

Další problém jsou soukromé lesy. Soukromníci často do svého lesa na kontrolu kůrovce nechodí. A tak často mnozí zjistili, že mají v lese kůrovce až když viděli stromy rezavé, suché. Ale to je pozdě. V té době jsou už tyto rezavé stromy

dávno mrtvé, nová generace kůrovce je vyrobená a brouci jsou už zavrtaní v dalších stromech, které se letos zdají ještě zelené. Takže díky špatné práci v ochraně lesa u soukromých vlastníků dochází k dalšímu obrovskému množení.

Další problém je to, že v lesích je více smrku, než by bylo přirozené. Smrk se jako naše hlavní hospodářská dřevina v minulosti sázel ve velkém i tam, kde měly být lesy smíšené, ale i tam, kde stanoviště vůbec být neměl. Takže nyní máme v přírodě nadměrné množství smrků, které jsou navíc ve věku, kdy chutnají kůrovci. Není možné se divit, že je kůvec žere. Když si tohle všechno sečtete, pak mluvíme o vlivu nějakých sedmi nebo osmi hlavních faktorů a výsledek je takový, jaký je. Každý, kdo jen trošku chodí do lesa, tohle všechno ví. A řešení? Podle mě je jediné, návrat ke staré dobré české lesařině s vlastní pracovní silou, s českými lesníky a s českými dělníky. Je to jediná dlouhodobě udržitelná metoda péče o lesy.

„K“ třetí – Kalamity

Spíše vlivem médií nás toto slovo provází téměř každý den. O té kůrovcové jsme již mluvili, ale jsou tu další. Hraboši ovládají naše pole, kormoráni devastují rybníky a kloubnatka smrky v Krušných horách. Vinaři o špačcích také vědí své, nějaký virus decimuje naše kapry, vlky také každý ovčák nemusí, o přemnožené spárkaté a černé zvěři likvidující čerstvě a s náležitou pompou vysázené lesní sazenice nemluvě. Jistě byste mohl soubor kalamit doplnit, ale k základní otázce, co s tím, se vtírá další – má člověk uplatnit svoji moc, či nikoliv?

Kalamity, tedy události, kdy početní stavy některých druhů narůstají nad obvyklé meze, patří ke koloběhu života. Populační hustota kalamitně se množícího druhu stoupá, až se růst zastaví vyčerpáním nabídky prostředí a pak zase klesá. Případně začne populace kalamitního druhu klesat díky sekundárně rostoucí populaci druhu jiného, který se jím živí. To je klasická ekologie a neměli bychom od přírody očekávat nic jiného. Příroda se z rovnováhy vychyluje a pak se do rovnováhy zase vrací. Nicméně pokud do této rovnováhy vstupuje se svými hospodářskými aktivitami člověk, dochází k výkyvům rovnováhy mnohem častěji a mnohem závažněji. Takže pokud již člověk v ekosystému hospodaří, měl by hospodařit trvale udržitelným způsobem, to znamená, že nic nesmí přehánět. A to ani ochrana rysa či vlka, protože když nějaký druh nemá v přírodě

predátora a člověk toho predátora nenahradí redukcí, tak se i druh jako vlk nebo rys díky nepřírozenému hájení stává přemnožený nad rámec přirozené rovnováhy, která by nastala, kdyby v přírodě byl medvěd. A pak může vlk i rys škodit. O přemnožené zvěři díky špatné práci v myslivosti nemá smysl ani hovořit. Jsou části přírody, kde je spárkatá zvěř ve stavech přírodě zásadně neškodící, ale většinou je jí příliš mnoho, a to jen a jen díky špatnému přístupu člověka. A protože žijeme v přírodě, která je po staletí obhospodařovaná člověkem, tak člověk nemůže na svoji aktivní péči rezignovat. Pokud se tedy ptáte, tak podle mě člověk musí svoji moc uplatnit pokaždé. Výjimku mohou tvořit snad jen národní parky, ale i tam je třeba pracovat s rozumem v souladu s okolím a mnoha dalšími souvislostmi, přírodními, historickými, sociologickými a ekonomickými.

A řešení?

Mnoho kalamit vyvolává člověk svým krátkozrakým a sobeckým přístupem. Řešením proto je selkový rozum do hrsti, obyčejná lidská odpovědnost, pokora vůči sobě, vůči lidem v okolí, a hlavně vůči přírodě. Někteří lidé si zkrátka musí uvědomit dvě základní pravdy. Za prvé, že Bůh je jenom jeden a za druhé, že to nejsou oni.

„Někteří lidé si zkrátka musí uvědomit dvě základní pravdy. Za prvé, že Bůh je jenom jeden a za druhé, že to nejsou oni.“

Děkujeme za Váš čas a kdybyste na závěr mohl krátce k tomu největšímu, vše spojujícímu „K“ – tedy krajině.

Je naše krajina zdravá?

Stačí se podívat na krajinu z letadla nebo klidně i přes letecké snímky dostupné na Googlu a porovnejte zemědělskou krajinu naší s rakouskou a bavorskou. U nás vidíte mnoha set hektarové lány jak v Rusku, za hranicemi diverzifikované zemědělské hospodaření s mnoha kulturami na políčkách o velikostech do 30 hektarů. U nás vidíme ústup od živočišné výroby, absence přírodních hnojiv a jejich nahrazení chemikáliemi. Půda se neorá, nevrací se do ní organická přírodní hnojiva. Půda tak ztrácí schopnost zadržovat vodu, z půdy mizí život, žížaly už vidíte jen vzácně. Spolu s tím mizí i hmyz. Dneska už pomalu řidiči neví, co to je zaneřádané přední okno a světlomety u auta od hmyzu. Když je málo hmyzu, nemají ptáci co žrát, mizí i ptactvo. Krajina se stává chudší. Nadměrně se užívá chemie a s ní mizí včely. Na vině jsou v tomto případě špatně nastavené dotace pro zemědělce. A to jsme zpět u dotací a té Evropské unie. Nebýt špatně nastavených dotací, zemědělství a příroda by byly rozmanitější.

„Nebýt špatně nastavených dotací, zemědělství a příroda by byly rozmanitější.“

Dalším systémovým problémem je voda. Mizí nám lesy, přehřívají se nám pole, proto máme

méně výparu a méně srážek, jsme v začarovaném kruhu. Srovnajte třeba zemědělce, který se stará o to, aby v krajině byla voda, a může jí využívat na závlahy, s tím, který se o vodu nestará. Díky závlahám může být například u brambor výnos 50 tun z hektaru. Když neumíme hospodařit s vodou a nemůžeme zavlažovat, tak je výnos z hektaru třeba jen 20 tun.

„Ovšem ten zemědělec, který umí pracovat s vodou, vydělá na hektaru 3x víc, a přitom je ještě šetrnější k přírodě.“

Přitom náklady na sadbu, údržbu a sklizeň jsou stejné. Ovšem ten zemědělec, který umí pracovat s vodou, vydělá na hektaru 3x víc, a přitom je ještě šetrnější k přírodě. Podobně to je s jablky. Srovnajte si sady s kapkovou závlahou a nezavlažované. Se závlahou je výnos 35 a víc tun na hektar, bez ní i méně než polovina. Když víc vyprodukujete, můžete jít s cenou dolů, takže zavlažovaná krásná jablka koupíte za 15 Kč kilo. Těch jablek, kterým se závlahy nedostávalo, se urodilo podstatně méně a pěstitel je musí prodávat víc než za 20 Kč za kilo a stejně ani

nepokryje náklady. A tajemství úspěchu je jen ve správném hospodaření s vodou. Bohužel toto jsou reálné příklady hospodaření s vodou, se kterou se u nás po hříchu nehospodaří.

„Také je zapotřebí zlepšit péči o půdu a lesy a přestat myslet na nesmysly jako je marketingová klimatická nouze.“

A řešení?

Nejprve je zapotřebí dobře hospodařit s vodou. Vrátit ji do krajiny, dobře s ní v krajině hospodařit a dobře i po krajině rozvádět, a to i za cenu investic. Také je zapotřebí zlepšit péči o půdu a lesy a přestat myslet na nesmysly jako je marketingová klimatická nouze. K tomu je všemu zapotřebí více a s pokorou naslouchat starým praktikům, vodohospodářům, zemědělcům a lesníkům, než podléhat mladým nafoukaným a navoněným marketérům a od reality odtrženým politikům. Tak to alespoň vidím já.

Jiří Mánek

Environmentální problémy a zjednodušování

*Každý problém má jednoduché nesprávné řešení.
Murphyho zákon*

Slavíme 30. výročí sametové revoluce a tak se sluší připomenout i environmentální demonstrace v Teplicích, které vlastně předznamenaly nadcházející revoluční události. Životní prostředí v tehdejší Severočeském kraji (i dalších) bylo opravdu v otřesném stavu, koncentrace SO_2 překračovaly tehdejší limity i 10x, barva řeky Bíliny byla námětem na lidovou tvořivost a my, tehdy děti, jsme jezdily do školy v přírodě, abychom si alespoň 2x ročně vyčistily plíce. Stav životního prostředí se po revoluci radikálně zlepšil až do té míry, že přestal lidi na nějaký čas zajímat. V poslední době se ale životní prostředí a jeho ochrana, především z hlediska globálního, opět stala tématem, které hýbe politikou, radikalizuje mládež a vnáší rozepře mezi lidi. V této diskusi při tom není nouze o argumentační fauly a demagogii, naopak fakta zůstávají v pozadí a znalosti v oboru nejsou rozšířené.

Námětem na samostatný článek (někdy v budoucích číslech) by bylo shrnutí toho, jak jednotlivé zájmové skupiny zacházejí s vědeckým poznáním (resp. jak jsou schopné se popasovat s nejistotami a mezerami ve znalostech). Setkat se lze s extrémny jako je popírání přírodních zákonů („skleníkový efekt neexistuje“), přes manipulativní zpochybňování vědy a vědců obecně („vědci měří nepřesně, manipulují s fakty, my ne“), přes jednostrannou interpretaci dat zatížených velkou nejistotou („ CO_2 je hlavním viníkem současného oteplování“) až po nekritický, téměř teologický přístup („věda má jasno, věříme vědě“). Rád bych ale v této souvislosti zmínil a na několika příkladech demonstroval ještě jeden fenomén současných debat a tím je přílišné až brutální

zjednodušování jinak komplexních a ne vždy zcela poznanych environmentálních problémů. Tato zjednodušení často pramení z nedostatečné znalosti věci (nedostatečného vzdělání) popř. (hůř) jsou marketingovým nástrojem.

Začít se dá hned od silně zakořeněného nesprávného používání termínu ekologický pro otázky ochrany životního prostředí. Ekologie je věda o vztazích mezi organismy a vztazích mezi organismy a jejich prostředím. Do toho samozřejmě zapadá i člověk a všechny jeho aktivity, ať už přírodě prospěšné nebo ne. Přeci jen ale naplní ekologa není řešit problémy klimatu, emise automobilů nebo technologie čištění odpadních vod. Dalším problémem, který hýbe současným světem, jsou globální změny klimatu. Nová evropská komise se připravuje na uhlíkově neutrální hospodářství, slečna Gréta a její tým burcuje k aktivismu mládež s ještě nedokončeným vzděláním a aktivisti z Extinction rebellion rovnou zablokují silnice. Na druhé straně vychází a šíří se demagogické články (jako nedávno „Uhlíková rebelie“ v Reflexu 42/2019) opírající se o lživá fakta a vytrhující problémy z kontextu. Probíhající globální změny klimatu (o kterých máme řadu důkazů od vývoje počasí až po migraci organismů) jsou hned zpočátku zredukovány jen na problematiku globálního oteplování. To už je jen segment problému ignorující např. změny vodního režimu, změny v krajině, likvidace přirozených biotopů, vymírání druhů a ztrátu biodiverzity nebo systematickou degradaci půdního fondu a mnoho dalších. Globální oteplování se pak dále zjednodušuje jen na skleníkový efekt (což ignoruje např. sluneční cykly a další faktory ovlivňující v minulosti např. střídání dob ledových a meziledových). A skleníkový efekt se nakonec zjednoduší jen na otázku vlivu CO_2 , přičemž v atmosféře se jak přirozeně, tak i vlivem člověka, vyskytuje řada dalších skleníkových plynů, ale i látek, které skleníkový efekt naopak snižují (např. prachové znečištění).

Dalším vyhraněným tématem jsou biopaliva. Když pomínu stále rozšířený názor (byť opakovaně vyvrácený a to i ve zdrojích OHK Most – Mýty a fakta o obnovitelných zdrojích v dopravě, 2010 <http://www.ohk-most.cz/wp-content/uploads/2018/07/M%C3%BDTy-a-Fakta-o-obnoviteln%C3%BDch-zdroj%C3%ADch-energie-v-doprav%C4%9B-Biopaliva.doc>), že na produkci biopaliv se spotřebuje více klasických fosilních paliv než se získá, potýkáme se s dalším zjednodušením. Pod termínem biopaliva se skloňuje takřka výhradně bionafta z řepky, výjimečně z palmového oleje. Prakticky se ignoruje rozdělení biopaliv na první generaci (tj. biopaliva z potravinářských surovin vyžadující intenzivní zemědělství a se špatným dopadem na půdu), druhou generaci (biopaliva z trvalých travin a rychle rostoucích dřevin pěstovaných extenzivně pozitivním vlivem na půdu), třetí generaci (biopaliva z autotrofních

mikroorganismů – řas a sinic) a spíše teoretickou čtvrtou generací (biopaliva z geneticky modifikovaných organismů). Ignoruje se i fakt, že environmentálně nevhodná první generace biopaliv měla sloužit jen pro rozjezd systému a měla být dávno nahrazena vyššími generacemi. A prakticky se ignoruje i jedna z hlavních myšlenek zavádění biopaliv (resp. obecně obnovitelných zdrojů energie), kterou je snížení závislosti na ropě. To je problém dominantně EU, která dováží cca 90 % spotřeby ropy (a to je ještě hlavním „domácím“ producentem z EU vystupující Velká Británie). Česko je na tom ještě hůř (cca 99 % závislost). Hlavní podíl ropy při tom pochází převážně z ne zcela přátelských a stabilních zemí (Rusko, Írán, arabské státy...).

Elektromobilita. Současný rozvoj elektromobility má také značně zkreslený mediální obraz. Na jedné straně se elektromobil prezentuje jako spása pro uhlíkově neutrální mobilitu (což samozřejmě neplatí nehlédě na použité zdroje elektrické energie). Na druhé straně se prezentuje elektromobil jako cesta k likvidaci evropského automobilového průmyslu. Opět se řeší především emise CO_2 , ale prakticky se zapomíná, že hlavním přínosem elektromobility je omezení lokálních emisí spalovacích motorů, především oxidů dusíku, nespálených uhlovodíků a pevných částic (včetně pevných částic z brzd, který elektromobil používá díky rekuperaci méně). A právě lokální emise představují hlavní problém, který trápí velká města více než cokoliv jiného. U nás jde především o Prahu, která má díky rozsahu automobilové dopravy v dnešní době už horší ovzduší než sever Čech, dříve „černý“.

Současná složitá a rychlá doba klade na vzdělání čím dál vyšší nároky. Chápu hledání zkratk (to je nakonec pedagogický nástroj) a zjednodušování, ale nesmí zůstat jen u toho. V těchto zkratkách se vytrácí komplexní pohled, který je pro pochopení nezbytný. Lékař musí projít šestiletou výukou, praxí a atestacemi než může ordinovat samostatně. Na obor životního prostředí žádné podobné požadavky nejsou. A málo vzdělaný člověk se stane snadno manipulovatelným. Není jistě náhodou, že aktivistické skupiny mají obvykle propracovanější marketing než environmentálně odbornou základnu. Podobně v politických stranách obvykle převažují marketingoví specialisté nad environmentálními. Částečně se tu jistě odráží i odklon od přírodovědného a technického vzdělávání směrem k humanitnímu.

Pojďme se tedy méně hádat, méně demonstrovat a více se vzdělávat.

doc. Ing. Josef Trögl, Ph.D.
proděkan pro vědu a tvůrčí činnost
Fakulta životního prostředí,
Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem

*Vážení obchodní partneři a spolupracovníci,
přejeme Vám mnoho pracovních i osobních úspěchů
ve Vašem životě.*

*Ať Vám pohoda a štěstí prozáří nejen sváteční chvíle Vánoc,
ale také dny nového roku.*

ČEZ ENERGETICKÉ PRODUKTY, s.r.o.

INELSEV
INELSEV Group a.s.

JB Group
pojištění a finance

MAS
NADĚJE
o.p.s.

QWERT
RUBBER

TISKÁRNA K&B
kouzla barev

Save the Date!

World Canals Conference 2020 (WCC 2020) v Lipsku

Slogan „Krajinotvorba – vodní cesty v procesu změn / Reshaping landscapes – Waterways in transition“ uvádí konferenci s názvem World Canals Conference, která se uskuteční v době od 20. do 24. září 2020 v Kongresové hale ZOO Lipsko. Průmyslová a obchodní komora (IHK) Halle-Dessau se na přípravě obsahově podílí.

Daniela Wiesner

Hlavním bodem konference je transformace. Středoněmecký transformační proces vycházející z hnědouhelného revíru povede k vytvoření rozmanité vodní a životadárné krajiny. Tento proces by měl být ve své jedinečnosti osvětlen z různých perspektiv. Odborně bude v těchto následujících dílčích oblastech podrobně prodiskutován a hlouběji vysvětlen:

- Strukturální změny a transformace
- Ekologie a příroda
- Regionální rozvoj a rozvojové plány měst
- Kultura a krajina
- Turistika, hospodářský rozvoj, sociologie
- Technika a informační systémy
- Internacionální síťové propojení s Východní Evropou a Jižní Amerikou (modelový region)
- E-mobilita na vodních cestách

Na vícedenních konferencích, sestávajících z přednášek, seminářů, exkurzí a výstav, budou vysoce postavení zástupci vlády, experti, podnikatelé, zástupci turistických organizací atd. na mezinárodním fóru prezentovat nejnovější vývoj vybraných vodních regionů a budou zde představena taková témata, jakými je infrastruktura, turistika, vodní hospodářství a jeho kvalita, ochrana přírody a revitalizace.

WCC (konference o vodních cestách) je navíc jedinečná informační síť – může se tu prezentovat regionální know-how a budou zde představeny a šířeny výsledky mezinárodně působících institucí v celosvětovém kontextu.

„Na vícedenních konferencích, sestávajících z přednášek, seminářů, exkurzí a výstav, budou vysoce postavení zástupci vlády, experti, podnikatelé, zástupci turistických organizací atd. na mezinárodním fóru prezentovat nejnovější vývoj vybraných vodních regionů“

Prostřednictvím konference s programem exkurzí budou předány informace o tom, jak turistika může podpořit regionální rozvoj a jak může účinně přispět k oživení a obnově měst. Dojde na ní k výměně myšlenek, inovací a zkušeností z oblasti managementu rozvoje vodních cest. Patří sem

„World Canals Conference je mezinárodní platforma zabývající se tematikou vnitrostátních vodních cest“

ale také památková péče, ochrana historických objektů, technický rozvoj, revitalizace vod a přístavů, ale i volnočasová zařízení, turistické nabídky, a rovněž i dějiny a specifika vodní krajiny. World

„K výměně zkušeností dochází každoročně od roku 1988 pokaždé na jiném kontinentu, popř. v jiné zemi či jiném regionu.“

IHK Industrie- und Handelskammer Halle-Dessau

Canals Conference je mezinárodní platforma zabývající se tematikou vnitrostátních vodních cest a převzala nad ní záštitu organizace Inland Waterways International, která se významně zasazuje o zachování, rozvoj a udržitelný hospodářský rozvoj vnitrostátních vodních cest.

K výměně zkušeností dochází každoročně od roku 1988 pokaždé na jiném kontinentu, popř. v jiné zemi či jiném regionu. Poprvé se konference WCC bude konat ve dnech 20.–24. září 2020 v Německu. Realizací je pověřeno Lipsko, což je pro toto město nepochybně velká čest a také velký úkol nejen pro něj, ale i pro Střední Německo.

Fakta:

Pod mottem „Krajinotvorba – vodní cesty v procesu změn / Reshaping landscapes – Waterways in transition“ se konference WCC uskuteční od 20. do 24. září v Kongresové hale ZOO Lipsko

Program exkurzí před konferencí	18.–19. září 2020
Konference v Lipsku	20.–24. září 2020
Program exkurzí po konferenci	25.–26. září 2020

Místo jednání: Kongresová hala v ZOO Lipsko

Pořadatel: město Lipsko

Partneři: Leipziger Messe GmbH, Europäische Metropolregion Mitteldeutschland

Další informace obdržíte na adrese:

www.wccleipzig2020.com

Daniela Wiesner

IHK Halle-Dessau

referentka pro turistiku, destinaci

a volnočasové aktivity

Oblast pomoci začínajícím podnikatelům

a podpora podnikání

Jednoduše nakupovat online:

Jak se daří vstupovat do mezinárodního online obchodu?

Online obchod se v přeshraničním kontextu stává stále důležitějším. Co musí podniky při vstupu do mezinárodní E-komerce zvážit? Jaké zvláštní podmínky se vyskytují na těchto speciálních trzích a jaké úklady tam číhají, se dočtete zde. Přeshraniční obchod přes internet má stoupající tendenci. A má k tomu dobrý důvod. Jen země Evropské unie (EU 27) zaznamenávají více než 260 milionů pravidelných uživatelů internetu – a to je velký potenciál. V cizině je mnoho nedostatků zboží či tam není v dostatečné kvalitě, jako je tomu v Německu. Takové zboží je s oblibou objednáváno na internetu v německých obchodech, i když se pak za dodání platí vyšší částky za jeho doručení. Platí to jak pro evropské země, tak i pro třetí země, a týká se to širokého segmentu zboží – od práškového mléka pro kojenice až po luxusní hodinky.

Pro mnoho podniků je to výhoda, mohou se do zahraničního obchodu zapojit bez větších investic a tím i bez větších finančních rizik. Konec konců nepotřebují ani pobočku ani distributory v místě.

Internacionalizace na internetu

Pokud chce podnik vstoupit do přeshraničního internetového obchodu E-commerce, platí tu zásada, že musí také i něco prověřovat. Ve kterých zemích mají být zboží a služby nabízeny? Ne

ve všech oborech se internetový obchod stejně silně prosazuje. Věci denní potřeby jako potraviny a drogerie se ve srovnání s technikou a mediálním zbožím nakupují spíše pravidelně.

Také volba distribučního kanálu by měla být prověřována. Kdo je pro tu kterou nabídku nejvhodnější? Na to nemusí být nutně založen vlastní obchod. K tomu slouží globálně působící platformy jako je Amazon, Otto a Ebay jako etablované standardy E-Commerce. Platí o nich, že jsou uživatelsky přívětivé, nabízejí integrovaný platební postup a jsou schopny internetový obchod rychle uzavřít.

Plán jako „layout“ pro všechny nefunguje mezinárodně

Vstup do mezinárodního obchodu vypadá lákavě, ale případy klopýtnutí jsou časté. Proto začneme u internetové přívětivé prezentace uživatele. Protože jen zlomek uživatelů na světě mluví německy, měly by být údaje k dispozici v angličtině. Zohlednit je nutné také kulturní rozdíly – to už začíná na prvním kroku do sousední země.

Jak vypadá aktuálně obchod online v zahraničí?

Status quo mezinárodního internetového obchodu E-commerce zaznamenává Institut ibi research na univerzitě Regensburg GmbH ve studii,

na které spolupracoval s Německou průmyslovou a obchodní komorou e.V. (DIHK).

Výsledky studie, a rovněž další témata ohledně digitalizace i globálního obchodu, byly představeny 18. září 2019 na 11. Středoněmeckém exportním dnu v Suhl.

https://www.suhl.ihk.de/fileadmin/Redakteure/01_UNTERNEHMEN/International/exporttag/praesentationen/Panel_3_Manuela_Paul.pdf

Dagmar Jost, IHK Region Stuttgart aktualizoval Michael Drescher
IHK Halle-Dessau

První Téma „TEMA“ mimo hlavní téma

Jeden z možných příkladů, jak zaujmout mezinárodní vědeckou veřejnost tematikou Mostecká

Mgr. MUDr. Tomáš Hájek, Dr.

Tento článek je malým komentářem mé prezentace k tématice Mostecká k 10. světovému kongresu IALE (International Association for Landscape Ecology), který se konal začátkem července 2019 v italském Miláně. Na těchto velku obrovských akcích prestižních mezinárodních organizací s velkým počtem účastníků je nemalým problémem vůbec se prosadit do programu tzv. „plné prezentace“, což se mi podařilo s příspěvkem „How to approach reverse transfer of minor landmarks in mining and post-mining landscapes“ (Jak přistupovat ke zpětným transferům drobných památek v těžebních a post-těžebních krajinách). Podařilo se to zřejmě i z důvodu řady let trvající snahy, kdy se snažím uchopit náš konkrétní český praktický problém, v oboru krajinné ekologie zejména z oblasti českého Severozápadu, a pokusím se ho přenést do „mezinárodního vědeckého provozu“. Takto jsem se s kolegy zúčastnil na konferencích v Amsterdamu, Soproni, Berlíně, či Newcastleu (proto je doprovodný obrazový materiál v angličtině); Milán tedy byl průřezovým vyvrcholením léta trvajícího procesu. Pokud se to podaří, globální vědecká veřejnost se seznámí s například s Mosteckem jako vědeckým tématem, českému výzkumu to zase zpětnou vazbu umožňuje pochopit, jak metodicky efektivně a mezinárodně účinně přistupovat k předmětům zkoumání, které se zde nabízejí.

Vůči IALE jsem uspěl především z důvodu, že unikátní krajina Mostecká tvoří takřka magický propletenec krajin historicky původních a krajin industriálních, respektive těžebních a post-těžebních. Ale aby vždy poněkud skeptická

mezinárodní vědecká veřejnost byla schopná jedinečnost Mostecká přijmout a vnitřně zpracovat podle vědeckých kritérií, je nutno najít vhodný problém k řešení jako klíč k „odemknutí“ mezinárodní pozornosti.

K prezentaci na dobře viditelném mezinárodním fóru jsem si vybral téma pro historicko-industriální klenot Mostecká zcela typické. Ve dvacátém století byly do Vtelna ke kostelu tzv. záchranným transferem (jazykem legislativy tedy přemístěním kulturní památky podle § 18 Zákona o státní památkové péči) přeneseny z oblasti zanikajících Libkovic čtyři památkově hodnotné kaple. Důvodem byla expanze západním směrem povrchového dolu Bílina. Mimochodem ten mezi obcemi Osek, Lom, Mariánské Radčice, Braňany, navzdory svému dnešnímu poměrně zanedbanému „zevnějšku“, je unikátem z hlediska historických stop vedoucích od severu k jihu, když přirozeným centrem je cisterciácký klášter v Oseku se silnými cestními vazbami do sousedního Saska. Položil jsem si otázku: pokud se fronta dolu Bílina nebude už dál posouvat západním směrem a bude moci dojít k celkové rehabilitaci přilehlé krajiny, je vhodné, aby se kaple ze Vtelna vrátily zpět alespoň ke dnes existujícím Mariánským Radčicím, protože samozřejmě autentické původní prostředí památek u Libkovic zmizelo?

Tabulka záchranných transferů drobných památek v širším regionu Mostecká a Bílinska – zpracovala Barbora Matáková

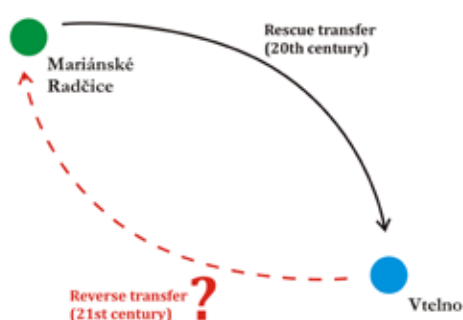
	Minor monument	Original placement	Present placement
1	Statue of St. Lawrence	Holešice (Holtschitz)	Mariánské Radčice
2	Statue of St. John of Nepomuk	Holešice (Holtschitz)	Mariánské Radčice
3	Statue of St. Felix	Holešice (Holtschitz)	Mariánské Radčice
4	Paschal monument	Holešice (Holtschitz)	Mariánské Radčice
5	Paschal monument topped with the cross	Albrechtice (Ulbersdorf)	Mariánské Radčice
6	Set of two Crosses of penitence	Albrechtice (Ulbersdorf)	Mariánské Radčice
7	Statue of St. Anne teaching Virgin Mary	Kamenná Voda (Steinwasser)	Mariánské Radčice
8	Footstall with the embossment of Virgin Mary The Queen	Vysoké Březno	Mariánské Radčice
9	Column of the Holy Trinity	Libkovic (Liquitz)	Litvínov
10	Paschal monument	Jenišův Újezd (Lang-Ugest)	Bílina
11	Statue of St. Florian	Jenišův Újezd (Lang-Ugest)	Bílina
12	Statue of St. Anthony of Padua	Liptice (Liptitz)	Bílina
13	Baroque pilgrim's chapel (embossment of Veronica wipes the face of Jesus)	Libkovic (Liquitz)	Vtelno u Mostu
14	Baroque pilgrim's chapel (embossment of The Christ's circumcision)	Libkovic (Liquitz)	Vtelno u Mostu
15	Baroque pilgrim's chapel (embossment of The flight into Egypt)	Libkovic (Liquitz)	Vtelno u Mostu
16	Baroque pilgrim's chapel (embossment of The 12 years old Jesus at the temple)	Libkovic (Liquitz)	Vtelno u Mostu
17	Cross of penitence with the motive of knife and inscription	Libkovic (Liquitz)	Vtelno u Mostu
18	Cross of penitence with the motive of sword	Libkovic (Liquitz)	Vtelno u Mostu
19	Cross of penitence without the motive	Kopisty (Kopitz)	Vtelno u Mostu
20	Statue of St. Florian	Kopisty (Kopitz)	Vtelno u Mostu
21	Cross of penitence, so called „The Fourth“	Libkovic (Liquitz)	Most (museum)
22	Plague column (?)	Louka u Litvínova (Wiese)	Lom
23	Footstall with the embossment of St. George	Lom (Bruch)	Lom
24	Cross of penitence with the embossed crossbow	Lom (Bruch)	Lom

V čem je Mostecko světovým unikátem?

Fenoménem, který světově jedinečně ukazuje Mostecko v jeho věrnosti minulosti a zároveň dynamice změny, je výše zmíněná rozsáhlá praxe záchranných transferů především drobných památek. Podle mého soudu není přirozeným centrem záchranných transferů památek lokalita kostela Nanebevzetí Panny Marie, nýbrž právě lokalita Vtelno (a také prostor před farou v Mariánských Radčicích), kde je i na malém prostoru patrné, s jakou dynamikou, ale zároveň s citem pro skutečnou hodnotu, se Mostecko pohybuje v řádech desetiletí z minulosti do budoucnosti. A je to právě Mostecko, kde se díky vyspělé rekultivační a resocializační praxi na lokalitách s ukončenou těžbou hnědého uhlí může dokonce mluvit o zpětném transferu již jednou přesunutých památek záchranným transferem, a to do jejich původního prostředí. Problém samozřejmě tkví v tom, že autenticky původní prostřední zejména drobných památek díky těžbě hnědého uhlí nenávratně zmizelo, čili návrat památky na její autenticky původní místo může přinést do rekultivovaných prostor v dialektice domov/cizota daleko víc nepatřičnosti a zbytečné sentimentálnosti – a tedy i cizoty – než bychom chtěli. Proto nedoporučuji zpětný transfer kaplí z lokality Vtelno do oblasti za západní hranicí lomu Bílina, kde již těžba dále pokračovat nebude. Světová unikátnost Mostecká tkví v rychlém spádu průmyslového rozvoje, který ale probíhá v místech až neuvěřitelně zaplněných historickou pamětí. V konfliktu mezi potřebou zachovat základní momenty minulosti, zároveň ale území saturovat industriálním rozvojem, se na Mostecku zjevuje nevratný spád času v jeho základním rozhodujícím poměru k pokusu čas zpomalit, obrátit do protisměru. Mostecko ale v rámci dialektiky času ukazuje, jak se ztracené příležitosti mohou stát novými nadějemi a rýsující se možnost zpětných transferů drobných památek (či jejich tzv. volných kopií) přibližně do původního prostředí, odkud byly svého času před postupující povrchovou těžbou hnědého uhlí přemístěny záchranným transferem, je toho nejlepším důkazem.

Mgr. MUDr. Tomáš Hájek, Dr.
člen Hospodářské a sociální rady Mostecká
člen International Association of Landscape Archaeology

Časoprostorové schéma osudu čtyř kaplí v lokalitě Vtelno

Příklady drobných památek přesunutých záchranným transferem z obcí, zaniklých z důvodu povrchové těžby hnědého uhlí – foto a zpracování Ondřej Přerovský

Unikátní snímek ze zimy 2010 lokality Vtelno s kaplemi, přesunutými záchranným transferem – foto Ondřej Přerovský

Drobné památky na těžebním a posttěžebním českém Severozápadě jsou v dobrém, ale často i v málo lichotivém stavu – foto Ondřej Přerovský

Druhé Téma „TEMA“ mimo hlavní téma

Proč nám chybí 6000 kvalifikovaných učitelů?

Média obvykle milují zkratky. Jasně a co nejjednodušší pojmenování problému následované rychlým a univerzálním řešením vytaženým jak králíci z klobouku kouzelníka Pokustóna. V reálném světě je všechno jinak. Problémy jsou zapletené a řešení svízelná, dlouhodobá a nejednoznačná. To se týká i v médiích často propíraného problému nedostatku kvalifikovaných učitelů.

Prof. PhDr. Jiří Škoda, Ph.D.

Skutečně nám chybí tolik kvalifikovaných učitelů? Ano, chybí. Ale ne všude a ne všech. Než se pustíme do rozboru příčin nedostatku kvalifikovaných učitelů, povězte si nejprve, co to vůbec je kvalifikovaný učitel. **Podle zákona o pedagogických pracovnících je jím absolvent magisterského studijního programu (hovořím nyní o učitelích základních a středních škol), který je buď přímo na učitelství zaměřen, nebo který sice není učitelský, ale svým charakterem odpovídá vyučovanému předmětu, přičemž v takovém případě si jeho absolvent musí ještě doplnit studium v oblasti pedagogických věd (dříve tzv. pedagogické minimum) v rámci celoživotního vzdělávání.** Česká školní inspekce a samotné školy vedle kvalifikovanosti řeší ještě tzv. aprobovanost. To je stav, kdy učitel vyučuje pouze ty předměty, pro jejichž výuku byl v rámci studia připraven. Takže například absolvent učitelství matematiky pro 2. stupeň základní školy je kvalifikován i pro výuku, řekněme, chemie nebo angličtiny, ale aprobován je pouze pro výuku matematiky. Zde se skrývá první čertovo kopýtko. **Pakliže nám chybí 6 tisíc učitelů kvalifikovaných, buďte si jisti, že učitelů aprobovaných nám chybí daleko více.** A nemusím snad podotýkat, že základním cílovým stavem je, aby naše děti učili učitelé nejen kvalifikovaní, ale i aprobovaní.

Samotné číslo 6 tisíc nekvalifikovaných učitelů se zdá obrovské. Je to však pouze 6,6 % všech učitelů v naší zemi. Tím nechci problém bagatelizovat. Chci tím však naznačit, že není celoplošný a výrazně se projevuje jen v určitých regionech. Téměř netrápí moravské kraje, například ve Zlínském kraji učí pouze 2,8 % nekvalifikovaných učitelů, v Moravskoslezském kraji 3,3 %. Nejhorší situace je jako tradičně v Ústeckém a Karlovarském kraji. Pokud bychom se soustředili na 2. stupeň základních škol, kterým procházejí všechny děti, tak v Ústeckém kraji učí 14,2 % nekvalifikovaných učitelů a v Karlovarském kraji těžko uvěřitelných 19 % nekvalifikovaných učitelů. Tedy prakticky každý pátý. Špatná je i situace ve Středočeském kraji a překvapivě i v hlavním městě. Zajímavé je sledovat kvalifikaci učitelů i ve vztahu k vyučovaným předmětům. Nejhorší je situace u učitelů informatiky (v Ústeckém kraji 23,5 % nekvalifikovaných, v Karlovarském kraji 36,7 % nekvalifikovaných), anglického jazyka (v Ústeckém kraji 23,6 % nekvalifikovaných, v Karlovarském kraji 29,5 % nekvalifikovaných) a fyziky (v Ústeckém kraji 15,3 % nekvalifikovaných, v Karlovarském kraji 25,9 % nekvalifikovaných). Pokud jde o aprobovanost, ta je u učitelů informatiky asi třetinová, u učitelů anglického jazyka zhruba poloviční. **Do budoucna se jako velký problém ukazuje počínající nedostatek kvalifikovaných**

učitelů matematiky. O studium učitelství matematiky je velmi malý zájem a počet absolventů zdaleka nestačí saturovat potřeby trhu práce, které nastanou již v blízké budoucnosti. Kvalitní a pro žáky přínosná výuka matematiky je přitom velmi podstatná. Matematika u žáků vytváří kompetence spojené s rozvojem logického a vlastně i kritického myšlení. Potřeba těchto dovedností se pak prolíná napříč výukou všech předmětů. Zejména kritické myšlení je pak nepostradatelné i z hlediska občanské společnosti a její sociální soudržnosti.

Spíše si však položíme otázku, kde hledat příčiny nízké kvalifikovanosti učitelů?

Bohužel obvyklá mediální kliše ani zde neplatí. Nejjednodušším a nejobvyklejším vysvětlením bývalo nedostatečné finanční ohodnocení učitelů. To skutečně může hrát roli a může částečně vysvětlit nedostatek kvalifikovaných učitelů v bohatých regionech jako je Praha a Středočeský kraj. Průměrná hrubá mzda učitele 2. stupně základních škol činila v roce 2018 celkem 36 623 korun. V porovnání s průměrnou hrubou mzdou v Praze je to 91,5 %. V porovnání se stejným ukazatelem v Karlovarském kraji je to však již 130,7 %. V nejchudších regionech se tak učitelská profese jeví jako relativně finančně lukrativní. Přesto je právě v těchto regionech podíl kvalifikovaných učitelů nejmenší. Proč?

Dalším oblíbeným vysvětlením jsou tzv. strukturálně postižené regiony s velkým počtem sociálně vyloučených lokalit. Tato hypotéza o příčinách nízké kvalifikovanosti učitelů by platila v Ústeckém a Karlovarském kraji. Avšak další strukturálně postižený region, Moravskoslezský kraj, se může pyšnit jen 2,8 % nekvalifikovaných učitelů 2. stupně základních škol. Tedy diametrálně jiná situace než na severozápadě Čech, přestože značné problémy se sociálně vyloučenými lokalitami jsou i v Moravskoslezském kraji.

Velkým problémem se ukazuje i psychická náročnost učitelské profese. V očích těch, kteří většinou nezvládnou vychovávat ani své vlastní dítě, se učitelé jeví jako lenoši, kteří učí svých 22 hodin týdně a mají pořád prázdniny. Nebudu blahoslavené chudé duchem přesvědčovat o množství další práce, kterou musí učitelé zastat,

ani o tom, že prázdniny jsou pro učitele nutné pro jejich samotné fyzické a psychické přežití. Podle některých průzkumů je psychická náročnost učitelské profese druhá největší po dispečerech řízení letového provozu. Není proto divu, že 2/3 učitelů s delší než pětiletou praxí vykazují některé příznaky syndromu vyhoření. Téměř 8 % učitelů pak trpí tak závažnými projevy syndromu vyhoření, že by již déle neměli vykonávat svoji profesi. V zájmu svém, i v zájmu svých žáků.

Další možné vysvětlení nedostatečného počtu kvalifikovaných učitelů je v prestiži jejich povolání, resp. v tom, jak si učitelé přijdou respektováni a oceňováni. Tady se setkáváme možná s největším paradoxem. Podle průzkumů veřejného mínění patří totiž učitelské povolání k těm nejprestižnějším. Pravidelně obsazuje čtvrtou příčku po lékařích, vědcích a zdravotních sestrách. V kontrastu s tím prudce narůstá výskyt projevů agrese žáků a zejména rodičů vůči učitelům. Učitelé se stávají obětí posměchu, verbální agrese, kyberšikany a nezdůvěry i fyzické agrese. Výzkumy ukazují, že obětí verbální agrese se stalo téměř 93 % učitelů, vezmeme-li v úvahu pouze ženy, pak je to dokonce 96 % učitelek. Obětí kyberšikany se stala přibližně čtvrtina učitelů, přičemž je zajímavé, že obětí kyberšikany

jsou dvakrát častěji učitelé-muži než učitelky-ženy. Fyzická agrese je na českých školách zatím ještě vzácná (udává ji cca 5 % učitelů). Zdůrazňuji: zatím ještě.

V těchto sociálně patologických jevech spatřuji jednu z hlavních možných příčin nízkého počtu kvalifikovaných učitelů v Ústeckém a Karlovarském kraji. Nízká vzdělanostní struktura v těchto regionech, specifická sociální struktura, vyšší počet sociálně exkludovaných lokalit nebo lokalit sociálně exkluzí ohrožených, poměrně vysoká fluktuace obyvatel, vysoký počet trvale usídlených cizinců, to všechno jsou faktory, které přispívají k vyššímu výskytu sociálně patologických jevů ve zmiňovaných regionech. S tím souvisí i vysoká úroveň kriminality mladistvých, která je zejména v Ústeckém kraji jedna z nejvyšších v republice. Setkáváme se zde i s jiným zajímavým jevem. Poměrně vysoké procento absolventů fakult připravujících učitele (a nejedná se zdaleka jen o fakulty pedagogické – těch máme v ČR deset, ale celkový počet fakult připravujících učitele je 36) nastupuje do praxe, odchází do škol učit, ale do pěti let ze školství odchází a hledají uplatnění jinde. **Jeden z hlavních důvodů těchto odchodů je právě neúcta až agrese žáků a rodičů vůči učitelům, nemožnost**

efektivně eliminovat rizikové chování žáků, lhostejnost rodičů vůči chování dětí ve školách, nezájem o jejich školní výsledky. Mladí kvalifikovaní učitelé nejsou na takovéto chování připraveni, rychle podléhají deziluzi a odchází do jiných oblastí, než je školství. I to je jeden z důvodů, proč je v Ústeckém a Karlovarském kraji také vyšší věkový průměr učitelů.

Účelem mého článku určitě není poskytnout jednoznačnou odpověď na to, proč Ústecký a Karlovarský kraj trápí nízká kvalifikovanost učitelů, a už vůbec ne navrhnout jednoduché, rychlé a efektivní řešení. Žádné takové neexistuje. Musíme se smířit s tím, že se jedná takříkajíc o běh na dlouhou trať. A že za změnu pozitivním směrem je zodpovědný každý z nás. Za to, abychom učitelům vytvořili důstojné prostředí pro jejich námahovou práci, zajistili jim a projevovali jim respekt, který si zaslouží, a k tomuž vedli i svoje děti.

Prof. PhDr. Jiří Škoda, Ph.D.
děkan Pedagogické fakulty UJEP
Ústí nad Labem

inzerce

SPZ Triangle, příspěvková organizace nabízí kanceláře a jiné nebytové prostory k pronájmu!

Podlahová plocha nebytových prostor: od 13,21 m² do 27,56 m²

Cena nájmu:

- 1–3 měsíce 500 Kč/m² bez DPH,
- 4–6 měsíců 450 Kč/m² bez DPH,
- 7–12 měsíců 400 Kč/m² bez DPH,
- 13 a více měsíců 350 Kč/m² bez DPH.

Doplňující informace:

- jednotlivé kanceláře jsou vybaveny klimatizací, vytápění elektřinou,
- linoleum jako podlahová krytina,
- společné sociální zařízení a kuchyňka,
- za poplatek možnost pronájmu vybavených zasedacích místností,
- možnost ubytování se stravováním,
- volné parkování před budovou v rámci oploceného areálu s ostrahou.

Kontaktní osoba:
Ing. Jiřina Veverková
Mobil: +420 777 232 640
E-mail: veverkova.j@industrialzonetriangle.com
Web: www.industrialzonetriangle.com

Třetí Téma „TEMA“ mimo hlavní téma

Ulrika von Levetzow – Anděl ve třpytu par

Dne 14. listopadu 2019 – při příležitosti 120. výročí úmrtí Ulriky von Levetzow – znovuotevřelo Oblastní muzeum a galerie v Mostě stálou expozici věnovanou jejímu životu a pozůstalosti. Původní koncept obohatilo moderní architektonické řešení, multimediální prvky (informační kiosky, audio průvodce, videodokumenty a do budoucna plánované QR kódy) a rozšíření o další dva světové jazyky (angličtina a němčina, plánuje se rozšíření o ruský a francouzský jazyk).

Ulrika a Goethe

Ulrika von Levetzow proslula jako poslední láska a múza nesmrtelného básníka a prozaika **Johanna Wolfganga von Goetha**. Okouzlený Goethe, sám ve věku 73 let, nabídl devatenáctileté Ulrice roku 1823 sňatek. Byl však odmítnut, což jej hluboce poznamenalo. Svůj žal ihned poté mistrně zachytil v **Mariánskolázeňských elegiích**, nejkrásnější básnické skladbě svého pozdního období. Tak se zrodila nejen legenda o jeho lásce k Ulrice von Levetzow, ale i Ulrika nová. Ulrika, která je věčně mladá, Ulrika romantická, Ulrika, která je básníkovým andělem vystupujícím ze třpytu par. Ulrika inspirující, Ulrika básníků, skladatelů, prozaiků i scenáristů, již zná celý svět.

Ulrika von Levetzow

Ulrika sama o sobě byla fascinující osobností. Pod silným vlivem nevlastního otce Františka Josefa z Klebelsbergu se aktivně vzdělávala a společensky angažovala. Spolu s ním patřila do okruhu zakladatelů a podporovatelů Vlasteneckého muzea, dnešního Národního muzea v Praze. Stejně jako on měla silné sociální a vlastenecké cítění. Když po smrti své matky a nevlastního otce zdědila třebívlické panství, založila v Třebívlicích školu pro nezaopatřené dívky. Jako členka českého Spolku přátel muzea Království českého pak přispěla do sbírek početnými dary z dědictví po rodičích. Ulrika se nikdy nevdala a po její smrti zdědil veškerý majetek silně zadlužený synovec Adalbert von Rauch. Třebívlické panství i velkou část pozůstalosti po tetě Ulrice proto v roce 1900 odprodal městu Most. Díky tomu se Ulričina osobní pozůstalost včetně šperků dostala do sbírky tehdejšího městského muzea, dnešního Oblastního muzea a galerie v Mostě.

Souprava granátových šperků Ulriky von Levetzow

Vznik kolekce šperků je dosud obestřen tajemstvím. Je známo, že vznikala v delším časovém období a dokončována byla až počátkem 19. století. Nejpravděpodobněji se tak stalo za života posledních dvou hrabat Klebelsberg-Thumburg, vlastních panství Dolní Třebívlice, Vojtěcha Václava a jeho syna Františka Josefa. S jistotou víme, že definitivní podobu získala za Františka Josefa z Klebesbergu, který ji nechal dokončit jako dar pro svoji budoucí manželku Amálii von Levetzow, roz. von Brösigke. Teprve dědictvím se souprava šperků dostala do rukou Ulriky von Levetzow. Souprava granátových šperků se skládá z náhrdelníku s pěti šňůrami granátových fasetovaných kuliček, dvou párových třířadých náramků, páru náušnic, spony na oděv a prstenu, uložených společně v dobové etuji zhotovené na míru. Souprava samotná je největší kolekcí velkých českých granátů (pyrop) pocházejících z Českého středohoří a nejzávažnějším šperkem z čistě českých drahokamů na světě.

Náhrdelník

Víceřadý náhrdelník, označovaný jako nákrční šperk (collier) je sestaven z pěti šňůr nepravidelně broušených českých granátů. Hedvábné šňůry jsou zakončeny zlatými válečky připevněnými k ozdobnému zapínání ve tvaru obdélníku se zkosenými hranami. V pěti řadách granátových šňůr je celkem navlečeno celkem 338 kusů a jeden český granát je zasazen ve sponě náhrdelníku.

Párové náramky

Oba párové náramky vypadají na pohled shodně, ale v detailech se liší. V každém z nich je na třech hedvábných šňůrách navlečeno 60 broušených granátů a jeden kámen navíc je zasazen ve sponě náramku, která má tvar osmihranu.

Náušnice

Z celého souboru se stylově vymykají náušnice typu pendeloque, které jsou precizně klenotnický zpracovány. Jsou sestaveny z několika částí. Závěsné ouško je částečně kryto vypouklou zlatou prolamovanou rozetou s centrální kuličkou. Dalším stupněm je rozeta s granátem, stejná je zavěšena v kapkovitém rámci. Vrchní prolamovanou rozetu s centrální kuličkou lze oddělit (vyvěsit) od spodního přívěšku s dvěma zasazenými granáty. Celkem jsou v náušnicích zasazený 4 kusy broušených granátů.

Prsten

V prstenu o malé velikosti zdobeném granulováním je zasazen jeden granát.

Spona na pás

Spona k pásu, pravděpodobně textilnímu, bývala umístěna spíše asymetricky a ve svislé poloze pod řadry. Vršek spony je složen ze tří rozetových dílů vedle sebe. Prostřední růžice je oválná, postranní růžice jsou osmihranné. Uprostřed růžic jsou technikou à jour zasazený celkem tři granáty.

Etue

Zakázkově vyrobená etue na soupravu šperků vznikla přibližně v polovině 19. století. Pouzdro ve tvaru mušle s vypouklou horní částí je potaženo jemnou a velmi tenkou rukavičkářskou usní (kozinkou) zbarvenou souměrně do purpurového tónu.

Jedovaté plody politické korektnosti

Politická korektnost je doktrína, od nedávna prosazovaná přeludy postiženou, nelogickou menšinou a podporovaná churavými mainstreamovými médii, prosazujícími předpoklad, že lze zvednout kus hovna za čistý konec.

*(H. S. Truman)**

Ing. František Kružík

Úvod

Dnešní DOT spojuje tři docela závažné události, které na první pohled nemají mnoho společného – jejich společným jmenovatelem se zdá být jenom politická korektnost. Jenže to je jenom vnější rámec, *modus operandi*, umožňující nové byrokratické aristokracii ostrakizovat, cenzurovat a umlčovat – pro ni – nežádoucí názory a kritiku, blokovat všemi prostředky organizování opozice a salámovou metodou ukrájet svobodu. Děje se tak scestným nálepkováním, pejorativními názvy, vyvolávajícími falešné historické reminiscence, spolu s intenzivním podprahovým překrucováním pojmů i přímým přepisováním historie. Děje se tak plošně, za bezvýhradné spolupráce mainstreamových médií, „bojem za demokracii“, „bojem proti klimatu“, „bojem proti suchu“, „bojem za lidská práva“... a všemi těmi nikam nevedoucími stínovými „boji“ proti kdečemu a komu, ale za drahé peníze nic netušících občanů. V čele oněch „bojů“ stojí podivní lidé. Velmi hlasití, umanutí lidé, kteří mají „vize“ a plná ústa demokracie. V posledních patnácti letech se pro tuto sortu lidí ujal výstižný souhrnný a jadrný název – „dobroserové“, někdy pro média kulantně odlehčovaný na ekvivalentní „dobrotrusové“ nebo ještě měkčím ekvivalentem „pokrokáři“... Tento stav charakterizuje psycholog V. Bednář v rozhovoru (Bednář, 2019), cit.:

„Druhým nebezpečím, také historicky doloženým, byť modernějším a po mém soudu větším, je pak „dobro“. Snaha omezovat svobody jednotlivce i skupin pod záminkami různých vyšších principů, jako je ochrana klimatu, práv různých, často obskurních menšin a podobně, je dnes extrémně nebezpečná. Na rozdíl od bojovníků z terorismem nevyhází z tradičních politických struktur, ale z nepřehledné a nekontrolovatelné lobby neziskových organizací a aktivistů.“

EU na cestě ke kolapsu

Lenka Zlámalová glosuje skrytý plán EK tzv. „Zelené finance“ v článku (Zlámalová, 2019) takto: „Vrcholní představitelé Evropské unie v posledních dnech a týdnech neustále přicházejí s prohlášeními, jak je potřeba udělat z Evropy první uhlíkově neutrální kontinent na světě. To s sebou ponese obrovské náklady, které samozřejmě musí někdo zaplatit. Politici si už teď dávají velmi pozor, aby to neuvrhli na lidi. Protože, když jako jeden z prvních chtěl uhlíkovou daň zavést Emmanuel Macron, tak to skončilo žlutými vestami. Proto se hledá velmi sofistikovaný způsob, jak to skrýt před zraky lidí.“ Záměry EK dále upřesňuje s odkazem na již existující dokumenty:

„Evropská komise dle svých stránek už přijala v březnu 2018 akční plán. Má dokázat toto:

- Ustanovit Evropské názvosloví pro „udržitelné“ aktivity. To by mělo vytvořit společný jazyk pro všechny aktéry ve finančním systému.
- Ustanovit Evropské označení pro zelené finanční produkty. To by mělo investorům pomoci identifikovat produkty, které jsou v souladu s nízkouhlíkovými a zelenými kritérii.
- Zavést opatření, která by měla správcům majetku a investorům vyjasnit jejich povinnosti, co se udržitelnosti týče.
- Posílit transparentnost firem v oblasti jejich environmentálních a společenských zásad. Komise zhodnotí současně požadavky, aby se zajistilo, že investoři budou mít ty správné informace.
- Představit „zelený motivační faktor“ v pravidlech EU pro banky a pojišťovny. To znamená přidat rizika pro klima do hodnocení rizika u bank a podpora finančních institucí, které podporují projekty spojené s udržitelností.“

Je to zruďné? Ano, bezpochyby je.

Jenže domorodé evropské obyvatelstvo začíná na vlastní kůži pociťovat dopady bruselských direktiv ve všech oblastech života, byť v jednotlivých zemích s různou intenzitou i těžištěm. A začíná klást nepříjemné otázky politikům a vyžadovat jim účty ve volbách. A to je pochopitelně politikům velmi nepříjemné, protože to natrhává jejich chamtivé politicko-mocenské cíle.

O tom svědčila narůstající hysterie EUROhujerů a EURObyrokratů, místy přecházející až v paniku, před v zásadě bezvýznamnými volbami do EU „prdlamentu“, v rámci předstírání EUijní demokracie. Odpovídaly tomu také zoufalé reakce „evropských vůdců“, předkládajících **staré recepty zabalené do hedvábných reformních slov a jejich křečovitý tlak na prohloubení integrace, homogenizace daňové, mzdové, obranné, azylové a dalších kontroverzních politik, speciálně pak stupidní energetická politika a nesmyslný, neskutečně nákladný, stínový „boj“ proti změně klimatu. Ostatně „boj“ předem prohraný, ačkoli zabalený do nicneříkajícího pábení o „uhlíkové neutralitě“, a záchraně světa před klimatickou katastrofou.**

Je již dostatečně zjevné, že pro skutečné ozdravení EU nestačí žádné dílčí reformy. Evropská integrace potřebuje zásadní transformaci a tou je – zjednodušeně řečeno – návrat před Maastricht. Přijetí Maastrichtské smlouvy v prosinci 1991 znamenalo křížovatku, která nasměrovala evropskou integraci od společenství suverénních států k unii, jež je státům nadřazena. Od té doby krok za krokem postupujeme k evropskému superstátu, k hospodářské i politické unifikaci kontinentu. Vymanit se z tohoto procesu je však nesmírně obtížné, protože politici EU a jejich úředníci úspěšně vytlačili občany členských zemí z rozhodování o budoucnosti unie. Zároveň ovlivňují evropské veřejné mínění tím, že vydávají stále těsnější integraci za jediný prostředek, jak může Evropa obstát v globálním světě, což je mimořádně velký omyl nebo spíše monumentální lež.

Patový vývoj BREXITU, sestavování komisariátu v čele s U. von der Leyen (CDU) ukazuje, že „soudruzi“ v Bruselu si Evropu rozvracet nenechají a „New Green Deal for Europe“ jsou rozhodnutí prosadit i za cenu neodvratného celkového kolapsu. Ostatně kandidatura i samotná volba U. von der Leyen do čela EK je pro tento vývoj

signifikantní. Zatímco generalita Bundeswehru po oznámení kandidatury této zelené paní bouchala rychlé špunty (za dobu svého ministrování – od roku 2013 – dokázala van der Leyen dostat Bundeswehr do stavu srovnatelného jen s obdobím před nástupem H. Schmidta do funkce ministra obrany – v roce 1969). **Optimisté doufají, že Ursula totéž dokáže i s celou EU.** Vyhlášením 'Evropské klimatické nouze' má vskutku dobře nakročeno... Hlasování Euprdlamentu o „Climate and environmental emergency“: PRO – 429 (63,7%), PROTI – 225 (33,4%), Nepřítomno – 19 (2,8%).

Seriál „MOST!“

Masivní promokampaň ČT přitáhla k seriálu „MOST!“ značnou pozornost českých diváků. Nebývalé vysoká sledovanost – uvádí se, že v přímém přenosu a ze záznamu každý díl sledovalo 1,5 až 1,7 miliónu diváků – vyvolala vlnu zájmu, článků, polemik rozhovorů s tvůrci i herci. Zdá se, že každý, kdo dokáže město Most najít alespoň na mapě, měl potřebu se k seriálu vyjádřit. Polívčičku si přihlíželi LGBT, feministky, profesionální Romové, zelení aktivisté, psychologové, kritici i obdivovatelé, vykladači obsahu, naštvaní i potěšení Mostečané, zkrátka skoro každý. Tvůrci seriálu se jistě divili a ještě dlouho divit budou, co všechno vlastně chtěli svým tvůrčím počinem české populaci sdělit.

Seriál sice byl avizován jako politicky nekorektní komedie, vývoj děje seriálu zpočátku připomínal spíše tragikomedii. Avšak postupné nakousnutí hned několika skutečně politicky nekorektních témat a jakoby v úleku, následný útěk od nich, a ulamování hrotů příliš explicitních peripetií vkládáním veselých scének-anekdot, ve stylu „Kameňák“, chybějící inspirace, nahrazovaná v dějových zvratech klasickým „deus ex machina“, skutečně celkově vyústilo spíše v patetickou tragédii. Ale to ať si každý posoudí sám.

Jednou z mnoha pikantností seriálu je, že představitel role domestikovaného cikána Franty, byl importován z Chomutova a na stará kolena se, ke svému úžasu, dozvěděl, že není cikán, ale Rom (sic), a následné komické trapnosti s jeho vynucenou omluvou, byly jen přehlídkou kouzla nechtěného, trapného komična, jako v seriálu samém. Cikánské sídliště Chanov je v seriálu představeno bezmála jako hlavní Rómské centrum severních Čech, na rozdíl od reality. Tak, jak postupně mizí očesané betonové kostry vybydlených panelových domů, se z Chanova stává skanzen marnosti. Rezervace, do které neustále tečou peníze, nad kterou si multikulturalisté a profesionální Romové leští své multikulti humanistické ego a ze které si ti nejvypěčenější udělali marmeládové doly snadného výdělku. Kdo si dnes vzpomene na Matiční ulici v Ústí, jejíž jméno, díky „lidskoprávníkům“, obletělo svět? Také z Chanova je dnes již jen téměř vyprázdňený symbol. Aktuálně zatížený nejméně 50 milióny korun nezaplacených dluhů za nájmy, elektřinu,

teplo a vodné/stočné, o odpadu nemluvě, ten je úsporně vyhazován z oken...

Obyvatelé Chanova již po léta metastazují do mosteckých sídlišť, kde se připojují ke svým etnicky příbuzným, jež do Mostu (a nejen do Mostu) dlouhodobě lifrují developéři, zcela altruisticky i s kapesným a to z celé republiky. S nimi se Mostem šíří velmi přítulný hmyz – štěnice. Most patří po řadu let mezi nejzamořenější města v ČR, pokud už není na prvním místě.

Není také pravdou, že bílí Mostečané jsou rasisté a nemají Romy /místní synonyma – cikány, cikorky, cigoše, hnědočechy, atd./ rádi, jak bylo naznačeno v jednom z leitmotivů seriálu a v mnoha následných diskusích. Oni jich totiž mají již dlouho plné zuby, protože je musí strpět. Je dosti zásadní kvalitativní rozdíl mezi pojmem někoho **tolerovat** a někoho **nuceně strpět**... To je pro dobrotrusy rozdíl příliš subtilní a pod mezí rozlišení.

Alarmistická dohra seriálu „Most!“

Stejně jako děj vlastního seriálu, je tragikomická i jeho dohra v režii české pobočky světově nechvalně známé, nátlakové a vyděračské organizace Greenpeace, o jejíž historii i metodách byl již v časopise TEMA uveřejněn obsáhlý článek.

I tentokrát prokázala Greenpeace, že nic hloupého a trapného není dost hloupé a trapné, aby se toho nechopila v rámci svých pokřivených ekologických cílů, maskovaných průhledným pláštěm altruismu a ochrany hloupých a nic netušících obyvatel České republiky, jejich vnuků i právnuků. V. Škultěty, v seriálu představiteli Čočkina se během natáčení, po dvouměsíčním pobytu v Mostě, vyrazil názor a v euforii dočasné popularity se nechal zlákat k natočení videa, do dnes visícího na webových stránkách ekologů. Transkripce jeho sdělení, proneseného rádobou lidovým žargonem, byla publikována a komentována v řadě tištěných i elektronických médií a skutečně stojí za přečtení, protože představuje úžasnou ukázkou myšlení nejen tohoto „umělce“, ale i jeho chleboďárců, kterým tímto vystoupením rozhodně příliš na popularitě nepřidal (bez gramatických úprav):

„Most je samozřejmě v severočeský uhelný pánvi a všichni lidé ze severu dobře vědí, co to znamená, když se těží někde uhlí, což je jeden z nejhorších zdrojů energie, který lidstvo vůbec vymyslelo. Spousta z nich měla práci v dolech a spousta z nich ví, co to znamená za zdravotní potíže a problémy, pokud byli schopní to přežít. V současné době se jedná o rozšíření těžby na dole Bílina. Elektrárna Chvaletice chce dostat nějaký výjimky. Tohleto jsou všechno věci, který je důležitý řešit, protože nemají dopad jen na současnou generaci, ale i spoustu generací budoucích. Je to vidět na historii celého severu Čech. My bychom se neměli bát postavit se uhlobaronům, protože v Německu to jde a jde to i ve spoustě jiných zemí. Všechny civilizovaný společnosti si uvědomují, že **neefektivní zdroje energie by měly prostě opustit**,“ tvrdí ve videu

představitel seriálového Čočkina a dodává rozšířenou verzi seriálového pozdravu: „Dycky Most, dycky klima!“

Ve svém sdělení toho stihl opravdu hodně. Nejen, že vyrazil, komu jeho chleboďárci dělají podržtašky, jaké je jejich politicko-nátlakové zadání, kdo je naším civilizovaným energetickým vzorem, také, že ví, kde leží Most a zná jeho historii. Jen trochu ulétl v opouštění „**neefektivních zdrojů**“, protože jeho vyjádření dokonale odpovídá tzv. OZE – obnovitelným zdrojům energie, jejichž drahota, neefektivnost a nespolehlivost je dnes dobře známa a téměř je slyšet skřípání zubů nad rostoucími účty za elektřinu a teplo, nesoucí se českou kotlinou...

Pod videem je na uvedených stránkách alarmistů několik set komentářů, které dokazují, že obyvatelé ČR mají na lživou zelenou propagandu jasně vyhraněný názor. Pro ilustraci tři z nich (lze dohledat na webu Greenpeace ve shora uvedené citaci):

„Uhlí je špatné, jádro je špatné, prakticky tu nefouká, vodní elektrárny pokryjou cca 15 % spotřeby, tak se ptám, jak tu elektřinu budeme vyrábět? Liscim ohonem a ebonitovou tyčí? Poradí umělci z Prahy?“

„Komedianti mají skákat po prknech a ne si hrát na výkvět lidstva, krom toho, že se pletou do politiky, koukám, že jsou experti i na ekologii.“

„Líbí se mi, jak sem přijedou vždycky lidi z Prahy a radí nám, jak máme v Podkrušnohoří žít a ještě nejlépe, jak za nás "bojují"... děkujeme, nechceme...“

1. Technická poznámka ((ERÚ, 2019)):

- v roce 2017 dosáhla brutto výroba elektřiny 87 037,6 GWh, z toho vodní elektrárny 1 869,5 GWh, tj. 2,15 %;
- v roce 2018 dosáhla brutto výroba elektřiny 88 001,8 GWh, z toho vodní elektrárny 1628,8 GWh, tj. 1,85 %;
- tedy nikoli 15% nebo i více, jak se domnívá řada komentátorů!

Erika Stárková, jako představitelka Dáši, měla velké množství obdivovatelek mezi ženským publikem. Pod jejím Greenpeace videem tyto její obdivovatelky vyjadřovaly svoje zklamání nad jejím alarmistickým úletem, často velmi nehledanými a překvapivě drsnými výrazy.

Zde je to co měla potřebu sdělit (bez gramatických úprav):

„Most je pro mě pomník minulosti, kdy tam kdysi někdo něco zničil, a doposavad to nevrátil zpátky,“ říká ve videu herečka. „Určitě to má nějakou svoji poetiku, ale určitě všichni víme, proč, kým a jak a za jakých okolností to zničený bylo. Tahle devastace přírody se ale netýká jenom Mostu, to přetrvává až do současnosti, protože uhelný byznys je nekompromisní. Nejde konkrétně o Most, ta devastace přírody se prohlubuje a rozšiřuje, a to konkrétně lom Bílina, kde se opět upřednostňuje oproti zájmu lidí nebo přírodě uhelný byznys,“ dodává herečka s tím, že 4 a půl tisíce lidí poslalo upomínku

ministři, aby se proti uhelnému byznysu postavil. „Pane ministře, prosím vás, postavte se za lidi, přírodu a klima, ju? Prosím vás,“ vyzývá zřejmě ministra životního prostředí Richarda Brabce, opět s pozdravem: „Dycky Most, dycky klima!“

Mezi stovkami odsuzujících komentářů byl jeden naprosto lakonický a na rozdíl od mnoha jiných publikovatelný:

„Blběnka...!“

Mluvčí Greenpeace Lukáš Hrábek doplňuje, že sever Čech si zaslouží dlouhodobou vizi a systémové změny. „Čas i peníze by se měly primárně investovat do nových technologií, obnovitelných zdrojů, zelených pracovních míst a turismu. **Neměli bychom prodlužovat agónii a mizérii místního uhelného byznysu, který kraji více ubližuje, než pomáhá.**“

2. Technická poznámka (zdroj (ERÚ, 2019) výkaz ERÚ-E1, OTE, a.s.):

- **v roce 2017 dosáhla brutto výroba elektřiny 87 037,6 GWh, z toho hnědouhelné elektrárny 36 978,1 GWh, tj. 42,5 %; jaderné 28 339,6 GWh, tj. 32,6 %; fotovoltaické 2 193,4 GWh, tj. 2,5 %; větrné 591,0 GWh, tj. 0,7 %;**
- **v roce 2018 dosáhla brutto výroba elektřiny 88 001,8 GWh, z toho hnědouhelné elektrárny 37 733,8 GWh, tj. 42,9 %; jaderné 29 921,3 GWh, tj. 34,0 %; fotovoltaické 2 339,7 GWh, tj. 2,7 %; větrné 609,3 GWh, tj. 0,7 %;**
- Hnědouhelné a jaderné elektrárny vyrábějí více než tři čtvrtiny silové elektrické energie, zatímco fotovoltaika a vítr pouhých 3,2 % (2017), resp. 3,4 % (2018).

Kdykoli se objeví zelení mudrlanti a jejich obhájci, se svými nereálnými recepty, vizemi a úchylnými utopiemi, nelze nevzpomenout na slova klasika:

„O chytrého nezakopneš, zato blbců je, jako by je z nebe házel...!“

Ing. František Kružík

*) Motto: Harry S. Truman on Political Correctness; <<https://www.snopes.com/fact-check/the-truman-faux/>> ; Washington, D. C.; 2120–1. září 1945; Komu: D. A. MacArthur/ C. H. Nimitz; Od: H. S. Truman; Z korespondence prezidenta USA H.S.Trumana s generálem McArthurem a admirálem Nimitzem v předvečer kapitulace Japonska. Originální znění telegramu: „Political Correctness is a doctrine, recently fostered by a delusional, illogical minority and promoted by a sick mainstream media, which holds forth the proposition that it is entirely possible to pick up a piece of shit by clean end!“

„Česko – saské cesty 2019“, tentokrát o nákladní přepravě

Na popud hospodářských komor v rámci jejich společného projektu „Česko-saské cesty“ se v listopadu již po osmé sešli odborníci z oblasti dopravy České i Saské strany, kteří diskutovali, tentokrát v Mostě, opět o velmi aktuálních tématech. Zaměřili se především na problematiku nákladní dopravy, kdy mj. i za účasti zástupců policie a celníků z obou stran, bylo zodpovězeno

mnoho často diskutovaných dotazů. Hovořilo se o minimální mzdě, národním bodovém registru, kontrolách a také o pravidlech silničního provozu. Diskuze se také zúčastnili zástupci BAG, logistických firem, Centra služeb pro silniční dopravu a také odborník na právo pan Rony Neumann.

„Provoz nákladní přepravy by měl být v evropském měřítku harmonizován, jelikož se nepřetržitá výměna zboží v EU stává samozřejmostí. Pocit, že národní pravidla tento rozvoj brzdí, je ale stále na místě. Podmínky soutěžení jsou i nadále hodně odlišné. Podobně je tomu i u dokumentů např. pro případné vykazování minimální mzdy či různorodé systémy mýta. To vše jsou faktory, které podnikatelům v oblasti přeshraniční dopravy přehled zrovna neulehčují. Mnohdy jsou to právě samotní řidiči, kteří jsou v kontaktu s kontrolními úřady jako první a díky jazykové bariéře ani často neporozumí tomu, který z dokumentů musí v danou chvíli právě předložit. Vznikají tak nedorozumění, jenž se pak na odpočívadlech proměňují v zajímavé „legendy a pověsti“, řekl Dietmar Richter z IHK Chemnitz.

Na závěr se všichni aktéři jednohlasně shodli na důležitosti takových setkání. Zástupci institucí i podnikatelů tak vyslovili přání tato společná jednání i nadále pravidelně opakovat.

V souvislosti s tímto vyjádřením se v rámci plánovaného přeshraničního projektu na straně Policie v Sasku připravuje informační setkání většího formátu, které bude realizováno v IHK Chemnitz a bude ve spolupráci s OHK Most moci být pojmuto jako další pokračování tradice setkávání k tématu dopravy v projektu „Česko – saské cesty“.

Tato setkávání jsou společným produktem IHK Chemnitz a partnerské OHK Most, jenž se tímto zasazují o pořádání pravidelných setkávání přeshraničních aktérů právě k aktuálním tématům v dopravě. Mnohé nejasnosti je tak možné na odborné úrovni prodiskutovat a najít k nim jasné odpovědi, což je pro nás společný hospodářský prostor v pohraničí velice důležitým přínosem.

Úřad IHK Chemnitz, OHK Most

inzerce

Vítáme nové členy v OHK Most

**Sandvik Chomutov
Precision Tubes Czech Republic**

www.materials.sandvik.cz/

Telefon: 474 401 111, E-mail: alena.vosahlikova@sandvik.com

František Lipš

UNIPETROL DOPRAVA, s.r.o.

www.unipetrol doprava.cz

Telefon: 476 162 750, E-mail: obchod.unido@unipetrol.cz

Jiří Klupák

Jana Klupáková

Dobrý list komory VŠ, VOŠ 2019

Okresní hospodářská komora Most již po jednaté ocenila odborné znalosti a dovednosti absolventů vysokých a vyšších odborných škol Dobrým listem komory. V letošním roce, opět pod záštitou hejtmána Ústeckého kraje Oldřicha Bubeníčka, převzalo toto prestižní ocenění v obřadní síni města Mostu, z rukou předsedy OHK Most Ing. Rudolfa Junga, primátora města Mostu Mgr. Jana Paparegy a předsedkyně výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanosti

Zastupitelstva Ústeckého kraje Ing. Radmily Krasenicové, 16 nejlepších absolventů.

Dalšími významnými hosty byli generální ředitel a jednatel společnosti Bilfinger Industrial Services Czech pan Radim Škarka, ředitelka Úřadu práce v Mostě Mgr. Veronika Kubalová, vedoucí odboru sociálních věcí města Litvínova Mgr. Veronika Knoblochová, personální ředitel Sev.en group Bc. Petr Mrvík a koordinátorka česko-saských vztahů z IHK Chemnitz, Mgr. Michaela Holá.

Akce probíhala za účasti zástupců všech vysokých škol, jejichž absolventi ocenění získali. Při této příležitosti byl také oceněn Dobrým listem komory speciál za první místo v matematické soutěži LOGIK žák 7. Základní školy Most Michal Kubík. Soutěž, jejímž pořadatelem bylo Podkrušnohorské gymnázium Most, se konala pod záštitou mostecké komory, za účasti ředitele gymnázia Mgr. Karla Vacka. Doprovodného programu se zhostili žáci ZUŠ F. L. Gasmanna v Mostě.

SPO-NA vyhlašuje Krušnohorská „NEJ“ 2019

SPO-NA opět hledá nejúspěšnější novinku v cestovním ruchu. Tentokrát za rok 2019. V hlasování na sociálních sítích o vítězi rozhodují lidé, kteří konkrétní novinku roku 2019 požadují za nejzdařilejší.

Akce se koná už podruhé. Novinku roku 2018 měli turisté možnost volit do června 2019. Veřejnost nejprve nominovala jedenáct novinek roku 2018, které si podle návštěvníků zasloužily ocenění a patří k tomu nejzajímavějšímu a nejlákavějšímu, co destinace Krušné hory nabízí. Tři měsíce trvalo hlasování na sociálních sítích.

Nejvíce hlasů získalo THERMALIUM, léčebně relaxační komplex s termálními prameny. Jde o nejnovější počín teplických lázní s cílem zpřístupnit léčivou sílu pramene nejvíc v celé historii. THERMALIUM se tak stalo vítězem ankety KRUŠNOHORSKÁ „NEJ“ pro rok 2018. „Výsledky hlasování se do poslední chvíle měnily. O první místo bojovalo THERMALIUM s Moldavskou dráhou. Nakonec rozhodly hlasy na Facebooku. Hledali jsme cestu, jak ocenit novinku v cestovním

Maribyla, patronka Krušných hor

ruchu, která by se líbila lidem, protože hlas veřejnosti se velmi často liší od názoru odborníků. Nultý ročník soutěže, ze které chceme udělat tradiční akci v oblasti Krušných hor, se povedl. Lidé měli zájem novinky nominovat a svými hlasy své favority podpořili. Vítěz je sice jen jeden, ale spokojeni mohou být všichni soutěžící. Vždyť už jen to, že si jejich produktu lidé všimli a do soutěže ho nominovali, je úspěch a milé ocenění jejich snažení a práce,” uvedla k soutěži Eva Maříková, ředitelka Destinační agentury Krušné hory.

V roce 2020 bude soutěž pokračovat tentokrát už prvním ročníkem. Plánovanou novinkou soutěže by mělo být propojení s německou stranou Krušných hor. V roce 2020 by se tak volily dvě NEJ novinky, jedna česká, druhá německá. Součástí slavnostního aktu v teplickém THERMALIU byl také křest víly Maribyla, patronky Krušných hor. „Maribyla je dobrým duchem Krušných hor, na české i německé straně se legenda o Maribyle vypráví už od devatenáctého století. Vílu

Maribylu jsme zvolili patronkou Krušnohoří a pokřtili ji jak jinak než zdejší termální vodou,” dodala Eva Maříková. Soška Maribyla je také cenou pro vítěze Krušnohorského „NEJ“

Nominujte své favority

Do 31. března 2020 nominujte produkt z oblasti cestovního ruchu, který byl poprvé uveden před veřejnost v roce 2019. Může se jednat o akci, zážitek, areál, propagační materiál a další produkty cestovního ruchu z oblasti Chomutovska, Mostecká, Litvínovska, Bílinska, Teplicka a horské části Krušných hor. Z nominovaných produktů vybere vítěze veřejnost při hlasování na sociálních sítích. Nominace posílejte na info@krusne-hory.org a označte je Krušnohorská NEJ.

Projekt podporují Destinační agentura Krušné hory, Okresní hospodářská komora Most, Hospodářská a sociální rada Mostecká a Euroregion Krušnohoří.

Akce probíhá pod záštitou hejtmána Ústeckého kraje Oldřicha Bubeníčka.

Hlasujte v soutěži KRUŠNOHORSKÁ NEJ

Do konce června hlasujte pro novinku v oblasti turismu a cestování v Krušných horách. Svůj hlas můžete dát na webových stránkách krusnehory.eu nebo na facebooku „Krušnohorská NEJ“ případně mailem na info@krusne-hory.org s označením do předmětu Krušnohorská NEJ. Akce probíhá pod záštitou hejtmána Ústeckého kraje Oldřicha Bubeníčka.

DRZÝ SMAJLÍK

Vážně? – spíše nevážně a s komentářem...
(dnes také s českým mudroslovím)

Je u nás vůbec možné, že:

- ? my, evropsky i světově drobní emisní přispívatelé zavíráme černouhelné doly na Ostravsku a sousední Poláci otevírají se slávou doly nové. (My sice doly mít nebudeme, uhlí si z Polska dovezeme, ale zato máme mudrosloví a hodí se toto: „Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.“)
- ? české odborové organizace ochotné neustále zatěžovat zaměstnavatele různými požadavky samy neplatí daně z členských příspěvků svých členů, oproti příspěvkům členů třeba Hospodářské a Agrární komory, které je danit musí? (Státní rozpočet tak v součtu přichází o nemalou částku, ale co, „Z cizího krev neteče.“)
- ? třetí díl tuctového českého kriminálního seriálu „Principy slasti“ uvedla naše veřejnoprávní televize na svém kanálu ČT 1 jako svůj příspěvek k nejvýznamnějšímu státnímu svátku, a to po přenosu předávání státních vyznamenání a na svém ČT 2 to vylepšila jistě se hodícím dokumentem „Hitler poražený“? (Když „Národ sobě“ přešlo z dobrovolnosti do koncesionářské povinnosti, měla by se alespoň 1. hlava ČT zastydět a když už ne koncesionářské bohatství, pak možná zkusit podle „Chudoba cti netratí.“)
- ? někteří Češi, uklidňujíc své svědomí z nedávné, odborníky doporučované tolerance kůrovcové líhně na Šumavě, se jali ve velkém a zdarma na holinách sázet mladé stromky? (To je vsutku a bez ironie bohublá činnost, ale je to pozdě a je také otázkou, zda to stačí a jestli sazenice na holinách přežijí a také zda se nezpestíří jídelníček také přemnožené zvěře. Zde se hodí „Pozdě bycha honit.“)
- ? naši poslanci mohou, zřejmě inspirováni nekonečnými projevy Fidela Castra, také za řečnickým pultíkem sněmovny řečnit nekonečné hodiny o ničem, přesvědčující tím voliče o tom, že volili správně? (No jo, ať si každý tlachá o čem chce a jak dlouho chce, když mu to systém, rád a kolegové trpí, ale co potom jejich stížnosti na čekající neprojednané zákony? Do jaké míry pak platí „Líná huba, holé neštěstí“ – tot' otázkou též.)
- ? komunisté ve snaze nezůstat pozadu za nápady socialistů společně vedoucí ke stále rostoucí zátěži podnikatelů, přišli zjevně bez analýzy dopadů s návrhem uzákonit 5 týdnů dovolené? (Pomineme-li závažný nedostatek pracovních sil, pak lze seriózně kalkulovat s tím, že roční náklady firem vzrostou o 35 miliard a lze očekávat snížení ročního nominálního HDP o 1 %. Předkladatelé by si měli osvěžit a použít trojčlenku, kterou vzhledem k věku ve škole ještě měli, ale pomněte – „Rána za ranou, a i zdravý dub padne.“)
- ? školské odbory ve snaze nezaostat za ostatním odborovými svazy a tím zdůraznit svou nezbytnost, ženou už i učitele do stávků za více procentní zvýšení platů i když ty mají za poslední období oproti ostatním nebývalý nárůst? (10 %, 15 %, 8+2 % – je to poněkud úsměvné a bylo by dobré vědět, že spolkneme-li velké sousto najednou, následuje škytavka, což je to poslední, co by našemu vzdělávacímu systému chybělo. A mudrosloví praví – „Nohy natahuj, jen co peřina stačí.“)
- ? nejvyšší kontrolní úřad zjistil, že Ministerstvo průmyslu a obchodu zaplatilo více než 1,2 milionu korun za tři výroční semináře, které údajně měly mít vzdělávací charakter, když ve skutečnosti se, ale podle NKÚ, jednalo o společenské akce pro úředníky dohlížející na program Podpora podnikání pro konkurenceschopnost? (Družení zaměstnanců pod hlavičkou „brigád socialistické práce“ už tady bylo, ale dnes? Sice „Pod svícem bývá největší tma“, ale pozor, také tam kape horký vosk.)
- ? český zaměstnavatel musí dle zákona zpracovávat bezúplatně části agendy svých zaměstnanců v oblasti jejich exekucí a insolvencí? (Stát určitě ne a hlupáka, který by pro českého podnikatele něco zadarmo udělal je prakticky nedohledatelným jevem – ale pozor „Stokrát nic umožilo i osla.“)
- ? se u kormidla fotbalu, snad nejpopulárnějšího sportu najde mozková kapacita a místo dresů s tradičními národními barvami vykoumá barvu jakousi vyblíkaně zelenkavou, nejapně zdůvodněnou barvou lipových listů? (To, že premiéra dresů byla potrestána trapnou prohrou v Bulharsku je věc podružná, ale i ten největší vlastník mdlého rozumu by měl ctít naše – „Koho chleba jíš, toho píseň zpívej!“)
- ? v roce 1854, kdy se v Českých zemích začalo maturovat, dosáhlo na tento deklarovaný stupeň vzdělání 1 %, po vzniku Československa to bylo 2,5 %, v roce 1968 12 % a po roce 1995 jsme se postupně dostali na cca 75 % roční populace? (Je-li státní doklad o maturitě hodnověrný a proč by nebyl, pak tímto deklarovaný nárůst inteligence udatného českého národa je unikátní. Ale není to spíš naše smutné – „Není všechno zlato co se třpytí.“)

! Je to možné!
■ a kdo nevěří, ať k nám běží.

Otázka na závěr

pro plk. Mgr. Jiřího Volprechta – vedoucího územního odboru Most, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje

S ohledem na územní členění Policie České republiky a strukturu statistických dat lze v rámci České republiky porovnat údaje o počtu registrovaných trestných činů za celkem 80 územních jednotek. V tabulce č. 1 je uveden stručný přehled hlavních kategorií kriminality v okrese Most a procentního podílu jejich objasněnosti za období od 1. 1. do 31. 10. 2019. Ve sloupcích „pořadí“ je pak uvedeno místo, které okres Most v rámci České republiky zaujímá. Tedy například 250 násilných trestných činů v okrese Most představuje v rámci ČR devátou nejvyšší zátěž tímto druhem kriminality a její objasněnost 73,6 % šestnáctý nejvyšší podíl objasněnosti. Celkový počet 2 641 trestných činů je pak v rámci ČR ve sledovaném období jedenáctý nejvyšší a odpovídající míra objasněnosti 59,6 % zaujímá devětatřicáté pořadí. Podrobnější přehled jednotlivých segmentů kriminality, tentokrát pouze v rámci okresů Ústeckého kraje, přináší tabulka č. 2.

Uvedené přehledy však představují pouze holá čísla, jejichž interpretace bez bližších znalostí specifik jednotlivých porovnávaných územních celků není možná a vyžadovala by hlubší kriminologickou studii. Jedním ze zavedených ukazatelů stavu kriminality na určitém teritoriu je tzv. Index kriminality (počet trestných činů na 10 000 obyvatel).

Tabulka č. 3 dokumentuje pozitivní trend poklesu indexu kriminality v okrese Most od roku 2013 do roku 2018, navíc při nikoliv nevýznamném úbytku obyvatel. Přesto však zde index kriminality v roce 2018 svou hodnotou 227,99 představuje sedmé nejvyšší číslo v rámci České republiky.

Průměrná hodnota indexu kriminality pro celou Českou republiku činila ve stejném roce 181,08. Tradičně nejvyšší hodnotu indexu kriminality pak zaznamenala Praha – 365,84, která je sledována jako jeden územní celek. Index kriminality je proměnná, která se odvíjí od počtu registrovaných trestných činů a počtu obyvatel na daném

Mostecký region již léta zápasí s již neobjektivní a nezaslouženou negativní pověstí, což mnohé odrazuje v okrese žít a pracovat. Jedním z mnoha kritérií, která jsou používána, je také kriminalita. Porovnání mosteckého a ostatních okresů by zajímalo nejen podnikatele, a tak jsme požádali pana plukovníka o stanovisko.

Pane plukovníku, je ve Vašich možnostech provést pro naše čtenáře srovnání mosteckého a ostatních okresů z hlediska jednotlivých segmentů evidované kriminality?

Kriminalita	registrováno	pořadí	objasněno %	pořadí
Násilná	250	9	73,6	16
Majetková	1 145	11	41,8	21
Hospodářská	276	18	61,2	20
Celková	2 641	11	59,6	29

Tabulka č. 1 Porovnání pořadí nápadu a objasnění vybraných hlavních druhů kriminality okresu Most v rámci ČR za období 1. 1. - 31. 10. 2019

Kriminalita	Násilná	Mravnostní	Majetková	Ostatní	Zbývající	Hospodářská	Celková
Děčín	154	48	985	455	467	244	2 354
Chomutov	243	54	1 024	402	568	265	2 556
Litoměřice	110	34	584	296	310	189	1 523
Louny	75	28	454	191	262	105	1 115
Most	250	29	1 145	413	528	276	2 641
Teplice	219	32	1 000	308	349	304	2 213
Ústí n. L.	224	31	1 031	409	462	293	2 450

Tabulka č. 2 Porovnání nápadu vybraných hlavních druhů kriminality okresu Most v rámci KŘP ÚK za období 1. 1. - 31. 10. 2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet obyvatel	115 005	114 419	113 355	113 029	112 549	112 243
Index kriminality	467,28	357,11	315,38	242,95	249,40	227,99

Tabulka č. 3 Porovnání vývoje počtu obyvatel a indexu kriminality v okrese Most za období 2013 - 2018

území v určitém časovém období. Pokud tedy již v letošním roce zaznamenáváme v našem okrese mírný nárůst registrované kriminality a pravděpodobnost zvýšení počtu obyvatel je minimální, lze reálně predikovat, že v roce 2019 zde hodnota indexu kriminality vzroste. Jak se to však projeví ve srovnání s ostatními okresy České republiky, není možné objektivně odhadnout.

Pro podrobnější porovnání rizikosti jednotlivých okresů České republiky z pohledu kriminologie doporučuji využít veřejně dostupných zdrojů, jako

například tzv. „Mapu kriminality“ – Projekt Otevřené společnosti, o. p. s., dostupný na stránkách <https://www.mapakriminality.cz/>, nebo materiály Odboru prevence kriminality MV ČR na <https://prevencekriminality.cz/ke-stazeni/statistiky/>, které pracují s více rizikovými ukazateli.

plk. Mgr. Jiří Volprecht
vedoucí územního odboru Most,
Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje

Nedáváme samoživitelům ryby, ale učíme je rybařit.

Život přináší každý den různá dobrodružství, ale ne každé dobrodružství je takové, které chceme zažívat.

A můžeme vlastně nazývat dobrodružstvím to, že jsme se ocitli v tíživé situaci? Že jsme na všechno sami? Že sami pečujeme o své děti? Že se cítíme bezradní? Že si denně klademe otázky, co s námi bude a jak zvládneme další kroky?

Vždy však existuje cesta a je třeba najít zase sílu a energii vykročit po ní znovu, udělat opět ten **PRVNÍ KROK**.

Každodenně ty příběhy slyšíme, vnímáme a pomáháme našim klientům se v nich zorientovat.

Každý z nás se může ocitnout na pomyslném dně, ze kterého je třeba se odrazit. Někde tam určitě najdeme pevnou půdu pod nohama, začneme opět stoupat a když vzhledneme ucítíme pomocnou ruku.

Již 7 let se snažíme pomáhat samoživitelům, sólo rodičům, kteří se znovu staví na své nohy. Znovu nabývají svou nezávislost. Víme, že **nelze jen dávat ryby, ale je potřeba se naučit rybařit** – z toho vycházíme. Nejsme tu proto, abychom jen poskytovali a přerozdělovali. Jsme tu pro ty, kteří chtějí aktivně svou situaci řešit. Jsme obecně prospěšná společnost **WOMEN FOR WOMEN** a naším cílem je poskytovat komplexní řešení pro samoživitele. Nabízíme ucelené programy a projekty, dle povahy problému individuálně diagnostikujeme situaci klienta v návaznosti na konkrétní potřeby.

Obecně prospěšná společnost **WOMEN FOR WOMEN** byla založena v roce 2012 manželi Ivanou a Pavlem Tykačovými na pomoc samoživitelkám, které se ocitly v tíživé situaci a byly ohroženy ztrátou bydlení. Postupem času byla pomoc rozšířena i na samoživitele, protože matky i otcové, jsou ohroženi psychicky, ekonomicky i sociálně. Současně naše organizace podporuje i celé rodiny.

Soustředíme se na pomoc s dostupným bydlením, psychologické a terapeutické služby rodičům i dětem, odborné právní poradenství a zastupování, znovunalezení finanční stability, upevnění sebevědomí a vyrovnání se s nastalou situací. Zkrátka k **Prvnímu kroku** k nezávislosti každého samoživitele. Nezůstáváme jen u pomoci v té základní rovině, snažíme se také o diskuzi, podněty a změny na poli politickém, aby docházelo k pochopení, kde je třeba podpory státu a jak k problematice přistupovat.

Při své práci klademe důraz na témata jako: vzdělávání, zaměstnávání, dobré pracovní uplatnění samoživitelek, propracovaný, spravedlivý a funkční systém pomoci (výživné, dostupné bydlení, právní pomoc), legislativu, která by samoživitele chránila, dobrou informovanost a v neposlední řadě společenskou výchovu, zodpovědnost jednotlivce a toleranci.

Za poslední roky jsme dokázali přimět a motivovat Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy k tomu, aby byla řešena problematika hladovějících školáků v České republice.

Obědy pro děti jsou naším projektem, díky němuž každým rokem více školáků obědvá a cítí se tak lépe ve svém školním kolektivu. Projekt **Adoptuj Marii** pomáhá s poskytováním kaucí k získání nového bydlení a vzdělávací programy **The Bridge** a **Vědomé rodičovství** jsou dalšími kroky pro znovu nabití sebevědomí a nové nezávislosti.

Naše organizace poskytuje on-line a telefonickou sociální poradnu a ve spolupráci s advokáty zprostředkovává právní poradenství.

V roce 2015 jsme vydali knihu s názvem „**Jak přežít první (k)rok, Praktický průvodce nejrizikovějším obdobím samoživitelství**“. Knihu rádi věnujeme těm, kterým může v tíživé situaci přinést útěchu a podporu, kontaktujte nás a domluvte se na setkání.

WOMEN FOR WOMEN
CHARITATIVNÍ PROJEKT IVANY A PAVLA TYKAČOVÝCH

Kladete si Vy anebo někdo z Vašeho okolí podobné otázky? Chcete řešit svou situaci a potřebujete pomoci?

Obrátte se na naši mosteckou pobočku **WOMEN FOR WOMEN** Václava Řezáče 315, MOST (ředitelství Sev.en Energy)

Kontakt: +420 222 269 844

Bližší informace a žádost do programu najdete na: www.women-for-women.cz/most

Máte chuť pomáhat a nevíte jak? Chcete udělat radost vkusným vánočním dárkem?

V říjnu jsme pokřtili náš historicky první kalendář s názvem **Pod hladinou**. Je plný krásných, originálních fotografií známých, inspirativních žen, které se statečně ponořily pod hladinu a pózovaly před fotoaparátem fotografky Lucie Drlíkové. Kalendář se snímky Lucie Vondráčkové, Marty Jandové, Simony Krainové, Ester Geislerové a dalších úžasných žen, můžete objednat na <https://www.women-for-women.cz/kalendar2020>. Jeho zakoupením podpoříte projekty, které pomáhají. Kompletní výtěžek z prodeje je využit na pomoc samoživitelům a jejich dětem.

PROFIT KARTA

Zjednodušte si přechod na nové mýto

Hospodářská komora České republiky přináší ZDARMA všem dopravcům exkluzivní službu v podobě PROFIT KARTY.

Co získám s PROFIT KARTOU?

- možnost **zaplatit kauci za palubní jednotku bezhotovostně**, a to s fakturačním obdobím 15 - 30 dní a splatností 15 dní
- **ušetřím na nákladech za bankovní záruku**
- **kontrolu nad náklady** za projeté kilometry všech svých vozidel

Další výhody a služby nejen od Hospodářské komory ČR budou postupně přibývat!

Kde kartu získám?

Stačí dojít na jedno
z **15 kontaktních míst Hospodářské komory ČR** a karta vám bude na požádání vydána.

Více informací na:
www.komora.cz/profitkarta